

Protokoll

Programstyremøte for bachelor- og masterprogrammet i biologi

22. september kl. 10.00-12.00 i Knekken (møterom 329C1), 3. etasje, Bioblokken, Høyteknologisenteret

Møtt:

Ståle Ellingsen, leder for programstyret

John-Arvid Grytnes, faggrupeleder for biodiversitet, evolusjon og økologi

Arild Folkvord, faggrupeleder for fiskeri- og marinbiologi

Jon Vidar Helvik, faggrupeleder for miljø- og havbruksbiologi

Sofie Karlstad, studentrepresentant

Stine Lines Steffensen, studentrepresentant

Tone Stokka, sekretær

Beate Ulrikke Rensvik, sekretær

Kristin Holtermann, observatør

Christian Strømme, observatør

Gunnar Bratbak, faggrupeleder for mikrobiologi, kunne ikke møte.

SAK I: [Innkalling og godkjenning av referat og sakliste](#)

Innkalling, sakliste og referat ble godkjent.

SAK II: [Orienteringssaker](#)

- **Oppdatering om redesignprosjektet av Kristin Holtermann**

[Vedlegg 1: Orientering om redesign av BAMN-BIO](#)

Prosjektet skal være ferdig til sommeren 2023 og bli godkjent av programstyret før fristen for store studieplanendringer i oktober 2023.

- **Orientering om framgangen i den 5-årige programevalueringen av bachelor- og masterprogrammet i biologi av Ståle Ellingsen**

Det er satt ned en arbeidsgruppe som jobber kontinuerlig med dette: Ståle Ellingsen, Anne Bjune, Beate Rensvik, Ingvil Sahr, Tone Stokka, Johanne Kuhle og Gunvor Fimreite. Faggrupelederne tar ansvaret for det vitenskapelige bidraget i evalueringen av masterprogrammet, men må få en klar bestilling på hvem som skal gjøre hva. bioCEED bidrar der de kan. Administrasjonen avklarer med fakultetet om hvordan vi håndtere alle spesialiseringene innen masterprogrammet i biologi.

- **Orientering om hvem som er oppnevnt som ekstern fagfelle og oppdraget som denne får i år av Ståle Ellingsen**

Tone Birkemo fra NMBU (utdanningsleder). Bidra inn i den 5-årige programevalueringen ved å se på student workload og se på helheten i rapporten.

- **Oppfølging av klagesaker og emner i undervisningsopptaket fra forrige møte av Tone Stokka**

- **Klagesaker**

Utvikling i antall klagesaker ved Institutt for biovitenskap:

- 2012: 15 klagesaker
- 2013: 15 klagesaker
- 2014: 27 klagesaker
- 2015: 26 klagesaker
- 2016: 44 klagesaker
- 2017: 56 klagesaker
- 2018: 66 klagesaker
- 2019: 38 klagesaker
- 2020: 66 klagesaker
- 2021: 55 klagesaker

Klageraten ligger på mellom 1-2%. I 2019 hadde BIO en klagerate på 1,48%, mens geovitenskap (3,04%), matematisk (2,63%), informatikk (2,24%) og kjemisk (1,63%) lå over oss og geofysikk (1,23%) og fysikk og teknologi (1,12%) lå under oss.

Resultat av klagesensur (for hele fakultetet) fra og med 2018 er 19,15% til gunst, 72,61% uendret og 8,25% til ugunst.

- **Emner i undervisningsopptaket**

Sjekket ikke dette før nærmere dette møtet og da var allerede listene fra vårens opptak slettet, men administrasjonen har inntrykk av at kapasitetsproblemer på enkelte emner våren 2022 var på grunn av koronapandemien. I høst har undervisningsopptaket gått fint og selv emner med venteliste har stort sett fått plass til de studentene som søkte og ønsket å ta emnet (eks. BIO201 Økologi har 36 plasser, hadde 49 søkere, men nå er det bare 33 studenter på emnet).

- **Orientering om egne evalueringer V22 av Tone Stokka**

På grunn av svikt hos administrasjonen har ikke egenmeldingskjemaene blitt sendt ut for emner som ble undervist våren 2022.

- **Oppdatering om BAMN-BIO kull 2019 og tilbud om fysisk lab av Tone Stokka**

ca. 14 stk som var interessert, men det var ikke så mange som møtte opp på laben (en del meldte i fra om at laben kolliderte med andre emner de tok når det nærmet seg).

- **Orientering om at INF100 endrer eksamen fra 5 til 4 timer av Tone Stokka**

UiB er i skvis i forhold til eksamenslokaler og ber emner som har 5 timers eksamen om å vurdere å endre til 4 timer, fordi de da kan kjøre to skift med

eksamen de dagene.

- **Orientering om samarbeid mellom BFU og administrasjonen av Tone Stokka**
 - Utvekslingsarrangement i midten av november (8. november)
 - Masterkveld tidlig i februar (7. februar)

Forslag om å lage en nettside med oversikt over mulige masteroppgaver/tema for alle masterregningene. Forslag om å arrangere faglig lunsj i god tid før søknadsfristen der de ulike masterregningene blir presenter/studenter på masterprogrammet forteller om sine masteroppgaver. Administrasjonen snakker med BFU og finner forslag til datoer.

- **Orienteringer fra BFU**

PHYS101: bli et mer biologivennlig emne en gang i fremtiden? MOL100 er vanskelig når studentene ikke har hatt kjemi, bytte semester med MOL100 og PHYS101? Velge mellom MOL100 og PHYS101 første semester basert på bakgrunn i kjemi fra videregående? Kan ikke konkludere noe på dette nå, men Kristin tar dette med videre til redesign-arbeidet.

BIO103 og BIO104: har instituttet noen tanker om dette?

Det ble gjort endringer under pandemien som slo uheldig ut, går tilbake til at rapportene teller på karakteren og bare avsluttende eksamen (ikke midtsemestereksamen).

Kollisjon med BIO300A/B og R Code-club? Administrasjonen følger opp.

SAK 10/22: [3-årig emneevaluering av BIO-emner fra emneansvarlige for høsten 2021 og våren 2022](#)

Alle emner som det undervises i skal evalueres minst hvert tredje år. Emneansvarlig har ansvar for å evaluere emnet, at det gjennomføres studentevaluering, og for å analysere og følge opp resultatene, inklusivt å utarbeide forslag til forbedringstiltak.

Fra H21: BIO100.

Fra V22: BIO101 og BIO324. Flere kommer senere i høst.

[Vedlegg 2: 3-årige emneevalueringer fra H21 og V22.](#)

SAK 11/22: [Felles mal for studentevaluering av emner for alle BIO-emner](#)

Pågående samarbeid mellom Institutt for biovitenskap og bioCEED innebærer undervisningsutvikling på flere nivåer og innenfor ulike deler av instituttet. Som en del av videreutviklingen av bachelorgraden i biologi har det vært nødvendig å få mer informasjon om hvordan studenter opplever egen læring i obligatoriske og valgfrie emner for emner i studieløpet for eies av instituttet. Christian Strømme og Jorun Nyléhn påbegynte utviklingen av et studentundersøkelsesskjema til dette formålet. Prosessen har inkludert medlemmer fra tilknyttede fagmiljøer, studieavdelingen og

utdanningsledere ved BIO. Underveis ble foreslått fra flere hold at dette kunne tilbys som et standardskjema for BIO-emner som inngår i bachelorgraden i biologi, og prosjektgruppen justerte formålet med skjemaet til å innfri dette behovet.

Arbeidet har frambrakt et studentundersøkelsesskjema som tar i bruk validerte spørsmålssett og som er rettet mot emneansvarlige, utdanningsledere og andre ansatte som er involvert i undervisning og undervisningsutvikling ved BIO. Resultater fra undersøkelsene har blitt brukt til å generere strukturerte evalueringsrapporter for hvert emne som har blitt delt med emneansvarlige i etterkant av undersøkelsene. Skjemaet har blitt utprøvd i studentundersøkelser for følgende emner: BIO101 (2021, 2022), BIO102 (2021), BIO103 (2021, 2022), BIO104 (2021, 2022), BIO201 (2021), BIO212 (2021, 2022), BIO216 (2021, 2022). Da skjemaet har blitt utprøvd i ulike emner og for studenter på ulike årstrinn har vi god dokumentasjon på at det kan brukes i emneevaluering for BIO-emner som inngår i Bachelor i biologi.

Vedtak:

Programstyrer anbefaler at dette evalueringsskjemaet blir brukt som standard i studentevalueringen av alle BIO-emner, men til neste programmøte skal Christian Strømme se på spørsmålsstillingene og vurdere språklige endringer i forhold til spørsmål om hvem som har ansvaret for læring (dette er også noe studentene har ansvar for selv). Programstyret mener også at evalueringsskjemaet bør være standard for alle emner på instituttet og at arbeidet med å tilpasse spørsmålene slik at det passer for alle bør fortsette.

SAK 12/22: [Emne MNF367 \(Realfagdidaktisk forskningsmetode og kritisk lesning av forskningslitteratur\) flyttes fra Matematisk institutt til BIO](#)

Jorun Nyléhn undervise MNF367 og de aller fleste studentene som tar emnet er studenter ved BIO. Det er svært liten risiko å ta over ansvaret for dette emnet. Dersom Jorun skal ha forskningstermin så skal stillingen som er planlagt som post doc + 20% lektor ta over. Emnet er veldig relevant inn mot masterveiledning, så post doc'er har trolig mest nytte av det.

Vedtak:

Programstyret er positive til at emnet MNF367 flyttes fra Matematisk institutt til Institutt for biovitenskap.

SAK 13/22: [Studieplanendringer](#)

BIO100: [Redaksjonell endring i vurderingsform og vurderingssemester](#)
Små endringer i teksten for å gjøre det lettere for studentene å forstå hva som inngår i vurderingsformen og at de må søke om å få ta sykeeksamen i semester uten undervisning.

- BIO101: Endre undervisnings- og vurderingsform
Endre arbeids- og undervisningsform fra forelesninger og laboratoriekurs til gruppeundervisning, seminar og laboratoriekurs.
Endre vurderingsform fra skriftlig avsluttende eksamen som teller 100% på karakteren til mappevurdering der karakteren er basert på: poeng fra tester på seminar (20%), poeng på labrapport (20%) og avsluttende skriftlig eksamen (60%).
- BIO103: Endre vurderingsform og obligatorisk aktivitet
Endre vurderingsform fra midtsemestereksamen (30%) og avsluttende eksamen (70%) til mappevurdering der labrapportene teller 30% på karakteren, avsluttende eksamen teller 70% på karakteren og presentasjon av fagtema som obligatorisk (bestått/ikke bestått). Oppdatert obligatorisk undervisningsaktivitet slik at den stemmer med vurderingsform. Oppdatert læringsutbyttebeskrivelsene slik at de stemmer med NKR-formatet for læringsutbyttebeskrivelser (definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse).
- BIO210: Presisering av vurderingsform og endring av obligatorisk undervisningsaktivitet
Presisering av vurderingsform (tatt med at digitale oppgaver teller 20% på karakteren) og fjernet obligatorisk undervisningsaktivitet (dette var en del av vurderingen).
- BIO316: Presisering av vurdering og innhold
- BIO324: Emnet undervises ikke våren 2023
Emneansvarlig er II'er fra HI og kontrakten går ut (blir ikke forlenget av fakultetet).
Merknad: innspill fra Ørjan: hvem kan ta over?
- BIO341: Emnet undervises ikke høsten 2023
Ikke undervise høsten 2023. BFØ skal vurdere om dette emnet kan slås sammen med BIO262 og BIO250.
- BIO343: Emnet legges ned
Emneansvarlig er II'er fra NIBIO (ble ikke forlenget av fakultetet).
- BIO347: Emnet legges ned
Har ikke vært studenter på dette emnet de siste årene.
- BIO356: Redaksjonelle endringer i mål og innhold
- BIO370: Læringsutbyttet er presisert og endret til NKR-format
- SDG200: Undervises ikke 2023
Emnet må endres i sin opprinnelige form om det skal kunne gå hvert år.
- SDG215: Flere redaksjonelle endringer og endring av karakterskala
Gjør litt endringer i beskrivelsen av undervisningsopplegget (obligatorisk oppmøte på minimum 80% av undervisningen), endre til masternivå og endrer karakterskala fra bestått/ikke bestått til A-F.

Utviklingsbiologi, fysiologi og ernæring (spesialisering i masterprogrammet i biologi):

1. **Revidert vitnemålstekst** (som tilsvarer "Mål og innhold" og "Læringsutbytte" i studieplanen for spesialiseringen).
2. **Emnesammensetning:** Fjerne BIO280 og BIO291 som obligatoriske emner i spesialiseringen, og gjøre disse til valgfrie emner. Fjerne BIO213 og MOL203 (utgått emne) som anbefalte valgemner. Legge BIO206 og BIO212 til som anbefalte valgemner. Det er mer hensiktsmessig for studentene å ha fleksibilitet i emnesammensetning, slik at de kan velge valgemner ut ifra ønsket fagområde de vil spesialisere seg i (utviklingsbiologi, fysiologi eller ernæring).
3. **Opptakskrav:** Endre opptakskrav til: "80 sp i biologi **og/eller molekylærbiologi**", og legge til at Bachelor i molekylærbiologi fra UiB kvalifiserer til opptak.

Masterprogrammet i biologi (interne grader som kvalifiserer til opptak):

I opptakskravet (www.uib.no/studier/MAMN-BIO), fjerne nedlagte grader fra "Bachelorgrad fra UiB som kvalifiserer", i studieplanen til masterprogrammet i biologi og i studieplanene til alle de 7 spesialiseringene:

- Bachelorgrad i berekraftig havbruk
- Bachelorgrad i miljø og ressursfag, naturvitenskapelig retning, studieveg biologi

Til diskusjon:

Opptakskravet for masterprogrammet i biologi: Fjerne spesifiseringen for biologiske fagfelt som må være dekket under "80 studiepoeng i biologi" (*zoologi, botanikk, mikrobiologi, cellebiologi, genetik, molekylærbiologi, fysiologi, evolusjon og økologi*), som da forenkler opptakskravet (www.uib.no/studier/MAMN-BIO). Redusere opptakskrav til 60 studiepoeng biologi (per i dag er det 60 studiepoeng av de 80 i opptakskriteriet som det faktisk blir regnet ut gjennomsnitt på). Per i dag fyller vi ikke alle studieplassene (61 pl.), og vi har flere spesialiseringer med svært få søkere (*Mikrobiologi, Utviklingsbiologi, fysiologi og ernæring, Fiskeribiologi og forvaltning, og til en viss grad: Miljøtoksikologi*). Et forenklet opptakskrav kan muligens åpne for at flere gode søkere kvalifiserer til å søke masterprogrammet. (Se [Vedlegg 3 med oversikt over norske biologiutdanninger som per i dag oppfyller/ikke oppfyller vårt opptakskrav.](#))

Fjerne kravet om 10 studiepoeng matematikk? Flere studiesteder i Norge har R2-krav for opptak til bachelor, som tilsvarer MAT101.

Fjerne kjemi og statistikk fra krav en regner ut snitt på? Jamfør PHYS101 og INF100 som er obligatoriske emner i bachelorprogrammet i biologi, men som ikke er med i opptaksgrunnlaget til masterprogrammet i biologi.

Viktige spørsmål å diskutere:

- Hva er fordeler/ulemper ved forenkling?
- Hva blir konsekvensen for hvilke emner vi regner snitt på blant våre interne søkere - skal vi åpne for at snitt regnes på 60 sp med best karakter, inkl. valgemner, uansett emnesammensetning? (Per i dag regnes det snitt på følgende for interne søkere: BIO100-104, MOL100, STAT101, KJEM110 + et

kjemivalgemne). For eksterne søkere regnes snitt på representative emner for opptakskravet, som har best karakter. Har våre interne søkere dårligere utgangspunkt i konkurransen per i dag, ettersom deres valgemner ikke blir regnet snitt på?

Vedtak:

Programstyret godkjenner alle studieplanendringene for emner og studieretningen i utviklingsbiologi, fysiologi og ernæring.

Endring i opptakskrav til MAMN-BIO: dersom en søker ikke har Matematikk R2 fra VGS så må hen ha 10 SP matematikk.

Programstyret ønsker en forklaring på hvordan II'er stillinger prioriteres, hva som er bakgrunnen for hvorfor noen forlenes mens andre ikke blir forlenget.

[Vedlegg 4: Små studieplanendringer emner H22](#)

[Vedlegg 5: Studieplan for MAMN-BIOUTFYE](#)

[Vedlegg 6: Vitnemålstekst utviklingsbiologi](#)

SAK 14/22: Endre frist for innlevering av masteravtale for MAMN-BIO

Forslag om å endre fristene for innlevering av masteravtaler til samme dato som fristen for innlevering av masteroppgavene. For høsten vil dette være 20. november og for våren vil dette være 1. juni.

Vedtak:

Programstyret vedtar at fristen for innlevering av masteravtaler og masteroppgaver er sammenfallende.

SAK 15/22: Innspill til revisjon av studieforskriften ved UiB?

Fakultetet har fått tilsendt utkast til ny studieforskrift ved UiB på høring og ber instituttene om å ta saken opp i programstyrene. Fakultet ber oss om å spille inn viktige problemstillinger og få avklart uklarheter i dagens forskrift når det gjelder planlegging, gjennomføring og utvikling av undervisning, vurdering og veiledning, og med utvikling og kvalitetssikring av studieprogram.

Dersom noen har innspill til revisjonen av studieforskriften må de meldes inn til Ståle og Beate innen 10. oktober.

[Vedlegg 7: Høringssak – ny studieforskrift ved UiB \(fra fakultetet\)](#)

[Vedlegg 8: Høring av ny studieforskrift ved UiB \(fra ledelsen\)](#)

[Vedlegg 9: Rapport arbeidsgruppe](#)

[Vedlegg 10: Utkast forskrift](#)

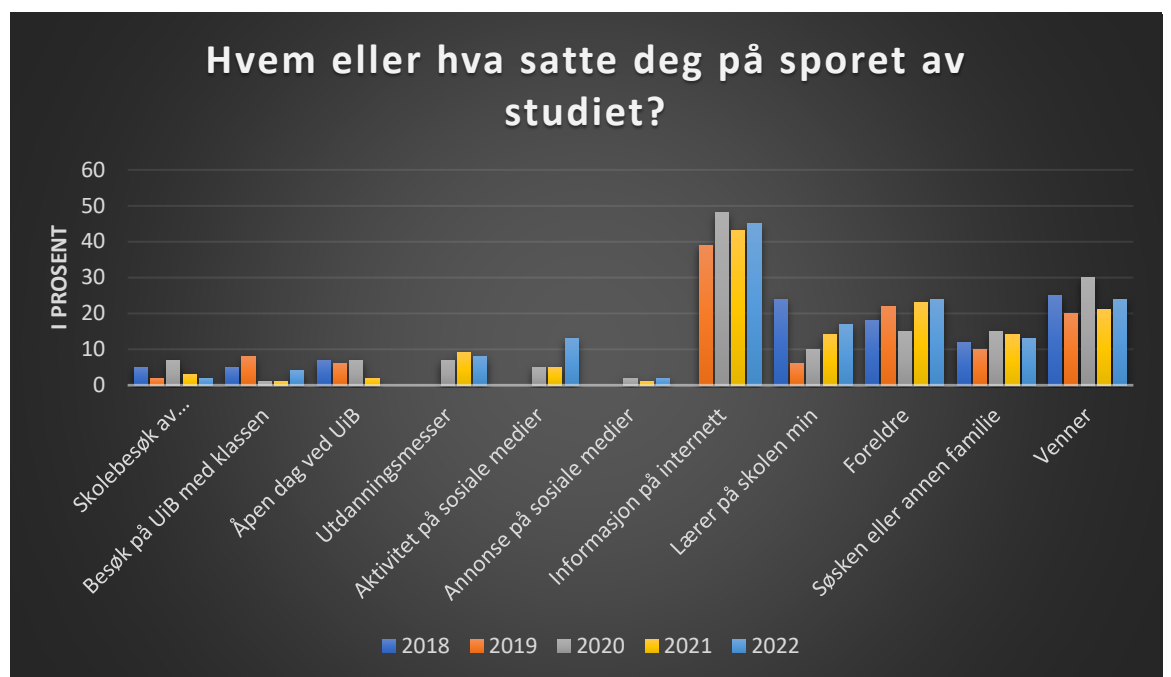
[Vedlegg 11: Noverande forskrift kommentert](#)

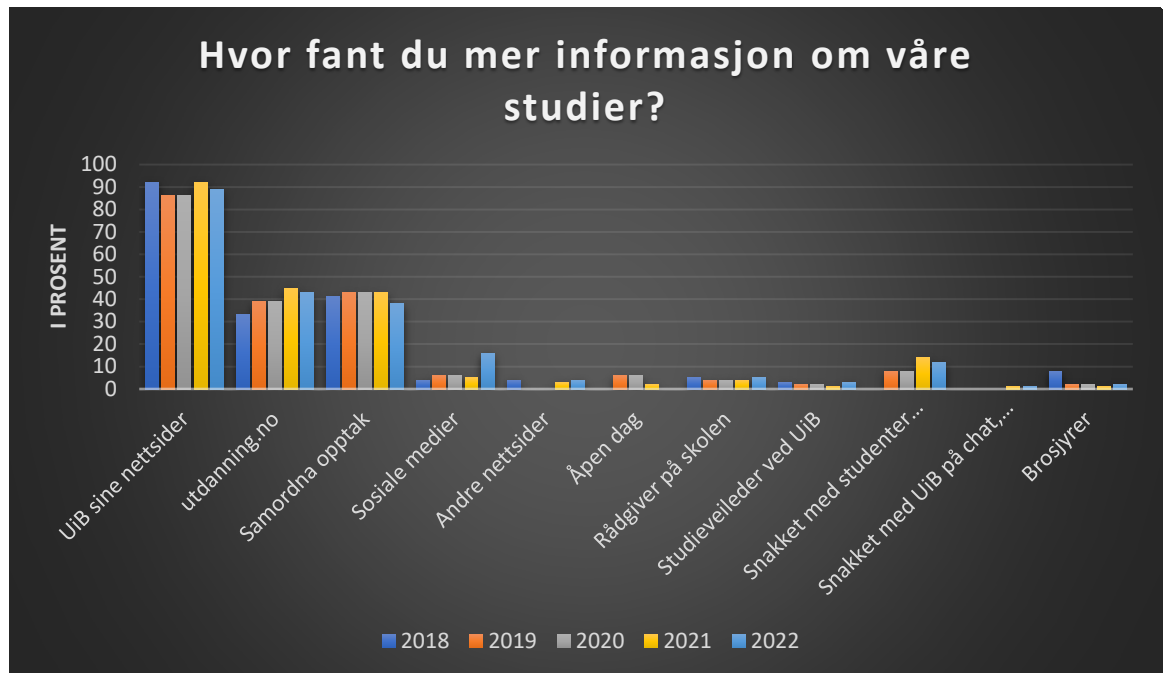
SAK 16/22: Bachelorprogrammet i biologi med på Åpen dag?

Hvert år arrangerer UiB og de andre høgskolene i Bergen Åpen dag på våren der formålet med arrangementet er at elever i videregående skole skal få en smakebit av biologistudiet og bli inspirert til å begynne på bachelorprogrammet i biologi. Det krever store administrative og faglige ressurser på planlegging og gjennomføring av dette arrangementet, samtidig som mange av elevene som er meldt på opplegg ikke møter opp.

Den første dagen i studiestarten gjennomfører fakultetet en undersøkelse blant alle de nye studentene der de blant annet blir spurt om hva eller hvem som satte de på sporet av studiet og hvor fant du mer informasjon om våre studier. Resultatet er fremstilt i figur 1 og 2 nedenfor.

Figur 1: Prosentvis fremstilling av hvem eller hva som satte bachelorstudentene i biologi på sporet av studiet i årene 2018-2022 (undersøkelsen er gjennomført første dag på studiene)

Figur 2: Prosentvis fremstilling av hvor bachelorstudentene i biologi fant mer informasjon om UiB sine studier i årene 2018-2022 (undersøkelsen er gjennomført første dag på studieprogrammet)

Til diskusjon:

Figurene viser at Åpen dag har hatt liten innvirkning på rekruttering av nye studenter og vi stiller derfor spørsmål om det er hensiktsmessig å bruke så mye tid og ressurser på et arrangement som har så liten effekt på rekrutteringen? Kan vi i stedet bruke ressursene på andre områder med mer effekt (for eksempel nettsidene våre)?

Vedtatt:

Programstyret ønsker ikke at bachelorprogrammet i biologi skal være representert på Åpen dag og vil i stedet bruke ressurser på områder med mer dokumentert effekt på rekrutteringen av nye studenter, for eksempel arrangere et opplegg som «Opplev Marineholmen».

Saker vedtatt på sirkulasjon

Vedtatt 30.09.22

- 1) I programstyremøtet diskuterte vi, og det var enighet, om at bachelorgraden i molekylærbiologi kan gi opptak på masterprogrammet i biologi - studieretning Utviklingsbiologi, fysiologi og ernæring. Etter diskusjon i ledergruppen i dag ønsker vi og å åpne for at disse studentene kan søke på masterprogrammet i biologi – studieretning Miljøtoksikologi.
- 2) BIO230 – undervises ikke vår 23. Bakgrunnen er at vi ikke i 2022 har hatt kapasitet til å få inn plantemateriale til å gjennomføre emnet i 2023. Emneansvarlige ønsker også å endre emnet

til et sommerkurs 2024.

- 3) BIO203: Det er nå 3 individuelle obligatoriske innleveringer i BIO203 som også teller 50% av endelig karakter. Fra høst semester 2023 så er det ønskelig med følgende endringer:

Mappevurdering, som består av:

- Skriftlig skoleeksamen - teller 80% av karakter, A-F
- Individuell skriftlig oppgave - teller 20% av karakter, A-F
- Skriftlige gruppeoppgaver (OBL) - obligatorisk aktivitet, Godkjent/Ikke godkjent:

Alle innleveringer er obligatoriske og skriftlige gruppeoppgaver må være godkjente for å gå opp til eksamen. Obligatorisk aktivitet er gyldige i 6 semestre, inkludert semesteret aktiviteten ble avlagt i.

Fjerne ekskursionsjon som obligatorisk aktivitet.

Vedtatt 26.10.22

- 4) BIO356: Fra vår 2023 er det ønskeleg med følgjande endringar:

Det er ønskeleg å endre dagens vurderingsform, som er munnleg eksamen (75%) + obligatoriske oppgåver (25%) til: munnleg eksamen (100%) + gjere obligatorisk oppgåve til ein obligatorisk undervisningsaktivitet som må bli godkjent for å kunne ta eksamen med gyldighet kun i undervisningssemester.

Grunn: Den obligatoriske oppgåva er ei gruppeoppgåve (tokrapport), og det er utfordrande å gje studentane individuell vurdering på ei slik oppgåve, då ein vil måtte plukke ut ein isolert seksjon i tokrapporten for vurdering, medan vurderinga av tokrapporten som heilheit er viktig. Alternativet er å gje alle gruppemedlemmer lik score, som heller ikkje er heldig, og kjennest urettferdig iflg tilbakemeldingar frå studentane. Til info er arbeidet med tokrapporten del av pensum/som ein blir testa i på munnleg eksamen.

Sak til programstyret: Oppdateringer for prosjektet Studentaktiv forskning og overførbare ferdigheter i redesign av biologiutdanningen (Diku-aktiv)

Møtedato: 22. september 2022

Oppfølging av programstyrevedtak fra 2019 og 2020, samt orienteringssak fra september 2021. Programstyret har vedtatt at det imøteser jevnlige oppdateringer fra det DIKU-aktiv (nå HK-dir) finansierte prosjektet *Studentaktiv forskning og overførbare ferdigheter i redesign av biologiutdanningen*.

Bakgrunn

Prosjektet er et samarbeid mellom Institutt for biovitenskap, SFU bioCEED og UiB Læringslab. Målsetningen er å videreutvikle studieprogrammet Bachelor i biologi ved hjelp av en systematisk modell (se vedlegg), og å gjøre erfaringer med å anvende denne modellen i norsk UH sektor generelt, og ved UiB spesielt. Et sentralt prinsipp i modellen er baklengs planlegging som innebærer at man først formulerer læringsutbyttebeskrivelser på programnivå, for senere å bryte disse ned til konkrete kjennetegn for læring som man plasserer inn i et studieprogramkart, og deretter til emnenivå.

I forbindelse med oppstart høsten 2019 har prosjektet blant annet gjennomført Lærersamling og studentworkshop, hvor vi arbeidet med bakgrunnsinformasjon og innhold i graden. Prosjektet har på bakgrunn av dette arbeidet utviklet forslag til nye læringsutbyttebeskrivelser på programnivå. Dette forslaget ble delt med kollegiet ved BIO gjennom en høringsrunde høsten 2020 som innebar et digitalt lærermøte og digitale møter med alle faggruppene ved BIO. Forslaget til nye læringsutbyttebeskrivelser ble revidert på bakgrunn av tilbakemeldinger og innspill fra faggruppene.

Gjennom pandemien har prosjektet støttet læring ved BIO gjennom blant annet digitale lærermøter, studentundersøkelse og workshops om generiske ferdigheter. Studentmedarbeidere som er tilknyttet prosjektet, har blant annet utviklet studentjournalen [Bikuben](#) som nå har kommet med sin første utgave. Prosjektet har også tilbudt kompetanseutvikling for undervisningsassistenter ved BIO i samarbeid med bioCEED. For ytterligere informasjon om prosjektets tidligere framdrift og omlegging under pandemien viser vi til tidligere orienteringssaker i programstyret.

Prosjektet har rapportert forsinkelse i prosjektplan grunnet pandemi og utsatte Lærersamlinger, og har fått godkjent utsettelse til juni 2023. Lærersamlingen er sentral for prosjektets framdrift

og for å involvere underviserne ved BIO i det pågående arbeidet. Det ble gjennomført lærersamling på Voss i juni 2022, og tema for denne samling var kunnskapsinnhold i graden. Lærersamlingen ble organisert som en workshop hvor alle undervisere ved BIO ble invitert til å delta i diskusjon rundt innhold og oppbygning av bachelorgraden i biologi. Innholdet i workshopen var utviklet på grunnlag av forslaget til nye læringsutbyttebeskrivelser på programnivå, og tidligere workshop med 100klubben. Forslaget til nye læringsutbyttebeskrivelser på programnivå ble delt med deltakerne på samlingen. Redesignlaget arbeider nå med å gjennomgå data fra denne samlingen og på grunnlag av dette sette opp forslag til studieprogramkart for bachelorgraden.

Planen for høsten 2022, er å arbeide videre med kjennetegn for læringsutbytte og studieprogramkart (steg 4 og 5 i modellen). Dette arbeidet kommer til å bygge på innspillene fra lærersamlingen. Det er satt opp et møte for diskusjon og innspill med 100 klubben i oktober, og prosjektet planlegger et digitalt lærermøte i løpet av høsten 2022. Prosjektets arbeid og forslag til studieprogramkart vil også bli presentert for kollegiet på lærersamlingen i november 2022. Planen er å ferdigstille steg 5 i modellen, studieprogramkart, høsten 2022. Våren 2023 er planen å bidra med tilrettelegging for emneutvikling i samarbeid med emneansvarlige og undervisere på emnene.

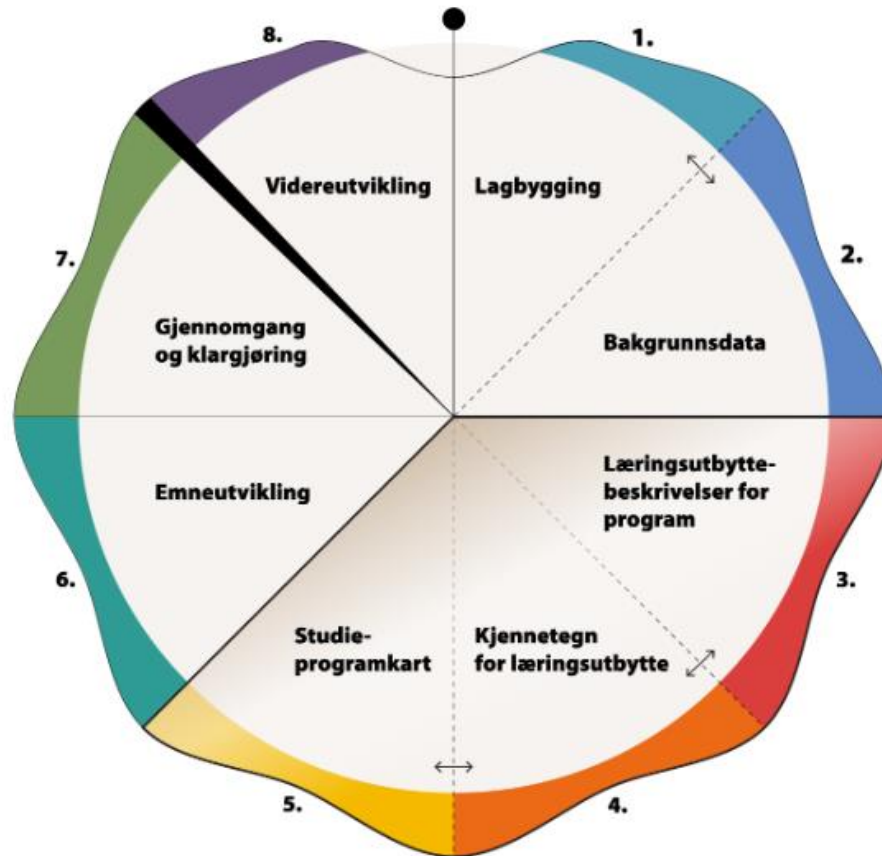
Innen prosjektet avsluttes juni 2023 skal prosjektet levere forslag til studieplanendringer for bachelorprogrammet i biologi og for emner som inngår i graden til programstyret. Dette skal leveres slik at programstyret og utdanningsrådet rekker å behandle saken innen frist for å melde store studieplanendringer høsten 2023.

Prosjektet ønsker å holde programstyret løpende orientert om framdrift i prosjektet.

Vedlegg: Modell for redesign ved UiB

UiBs anbefalte prosess for utvikling av studieprogram

(Re)designmodellen UiB baserer programutviklingsarbeidet på, er en oversatt og tilpasset versjon av *Program (re)design model for learner-centered curriculum*, utviklet av Debra Fowler, leder av Center for Teaching Excellence ved Texas A&M University. UiB læringslab arbeider kontinuerlig med å videreutvikle både modellen og prosessen for lokale forhold.

Dette er en oversatt og bearbejdet versjon av Program (Re)Design Model for a Learner-Centered Curriculum 2015 (updated April 26, 2018), utviklet av Debra Fowler, PhD, Center for Teaching Excellence, Texas A&M University (<http://cte.tamu.edu/Faculty-Teaching-Resource/Program-ReDesign>). [CC BY-NC-SA] UiB læringslab, 2019.

Emneevaluering BIO100 høst 2021

Det var 182 som deltok på emneevaluering for BIO100 høsten 2021, og 45 som gjennomførte hele evalueringen. Det var med studenter fra 8 ulike fagretninger, og 58% går bachelor i Biologi. Denne rapporten er skrevet av Biologisk Fagutvalg basert på resultatene fra emneevalueringen.

Ved spørsmål om emnet var relevant for mine studier:

76% var veldig enige om at emnet var relevant og 17% var litt enige.

12% økning og 10% fall fra 2019.

Ved spørsmål om arbeidsmengden var av passe omfang:

70% var veldig enige og 7% var uenige.

9% fall og 7% fall fra 2019.

Ved spørsmål om studenten var totalt sett fornøyd med emnet:

69% var totalt sett fornøyd med emnet.

15% fall fra 2019.

Svar fra studenter ved spørsmål om hva som var bra og hva som kunne vært forbedret med emnet? (pensum, undervisningsmetode, forelesninger, diskusjoner, praktisk arbeid, eksamen, tilbakemeldinger)

Positive aspekter:

- Mange var veldig fornøyde med gruppetimene og "klar til å lære" testene.
- mange synes det var positivt med team-basert læring slik at man kan diskutere med hverandre, dele kunnskap og lettere bli kjent med flere fra faget.
- Interessant med populærfaglig forelesninger.
- Mange mente at faget var satt opp på en bra måte med grupper, quizer og engasjerte forelesere som gjorde pensum interessant.
- Mange synes opplegget til BIO100 var veldig positivt med tanke på at det gjorde slik at studentene leste jevnt gjennom hele semesteret.

Negative aspekter:

- Noen studenter mente at det var ønskelig med mer relevante spørsmål til eksamen og at det ble lagt vekt på fagbegreper i undervisningen som ikke dukket opp like mye under eksamen.
- En del studenter mente det skulle være mer tydelig hva fokusområdet skulle være mot eksamen. Noen mente at eksamen hadde mer fokus på detaljene enn det store bildet, da hensikten skulle være fokus på forståelse og ikke like mye på detaljer.
- Noen studenter mente de satt igjen med mye kunnskap etter eksamen som de ikke fikk vist, da noen mente at oppgavene i eksamen var irrelevant for faget. Noen mente det var ønskelig med en bredere eksamen slik at man kunne bedre vise forståelse for emnet.
- Noen studenter mente også at det var ønskelig at eksamen bestod av mindre flervalgsoppgaver.

“Emnet utviklet mine ferdigheter innen”:

Positivt:

Samarbeid

- Her svarte 80% at de var veldig enig. Veldig mange var positivt overrasket over gruppearbeidet. De var fornøyde med at en hadde samme gruppe hele året så de ble godt kjent og komfortable med å diskutere. Det ble også nevnt at det var fint at Jarl og Christian kom innom gruppetimene. Noen nevnte at det føltes mer nyttig å være tilstede på gruppetimene de ukene det var test, og ikke så nyttig de ukene det ikke var test. Flere brukte også gruppene utenom de fastsatte tidene, til å øve til eksamen eller til å stille spørsmål.

Teorier og begreper

- Her svarte 76% at de var veldig enig. Studentene var veldig fornøyde med klar-til-å-lære testene, og dette gjorde at de måtte jobbe jevnt med pensum utover hele semesteret. Videoene til boken var hjelpsomme, og det hjalp med å lære seg begrepene på norsk.

Negativt:

Bruk av forskningslitteratur

- Her svarte kun 15% at de var litt uenig, og 7% sa at de var helt uenig.

Statistisk analyse

- Her svarte 11% at de var litt uenig

Numerisk forståelse

- Her svarte 9% at de var litt uenig

“Hvilke råd vil du gi til Jarl og Christian?”

- Ikke fokusere så mye på Excel-opplæring
 - Det var flere som hadde god kjennskap til excel fra før som synes det ble brukt for mye tid på Excel-opplæring. Det ble foreslått å høre med biblioteket om de kan tilby et kræsjkurs i Excel, slik at de som har behov kan få hjelp.
- Forelesning før gruppeundervisning og klar-til-å-lære testene mot slutten av modulen
- Dra inn flere spennende eksempler i fordypningsforelesningen
 - Noen studenter mente at disse forelesningene var lite relevante, på siden av pensum og for spesifikt. Andre mente at dette var veldig engasjerende og interessant.
- Være tydeligere på hvordan man best forbereder seg til eksamen
- Mer skriveoppgaver på eksamen
 - Det var mye fokus på å få forståelse i forelesningene og gruppetimene, men på eksamen ble det mye fokus på detaljer og flere opplevde at de ikke fikk vist fram det de kan.
- Færre “lurespørsmål”.

- Noen studenter opplevde at spørsmålene var stilt på en måte som var ment å forvirre, og at man satt igjen med en følelse av å bli lurt

Konklusjon

BFU konkluderer med at faget alt i alt er lagt opp veldig bra, og studentene opplever emnet som interessant og relevant. Gruppetimer har fungert veldig bra, fortsett med dette. Noen studenter ønsket enda mer gruppetimer til å jobbe med oppgaver eller diskutere. Gruppetimene har også vært en viktig sosial arena. Flere studenter var misfornøyd med eksamen, og vi anbefaler å legge inn flere kortsvar- eller langsvarsoppgaver og korte ned på flervalgsoppgavene slik at studentene får vist den kunnskapen de sitter inne med. Undervisningen med videoer som kunne sees når som helst og frodypningsforelesninger har fungert bra.

Studentene virker meget fornøyde med undervisningsopplegget og foreleserne. Flere skryter av Jarl og Christian og beskriver dem som engasjerte og fantastiske. Det er tydelig at det er lagt ned mye arbeid i emnet, og studentene har følt seg hørt.

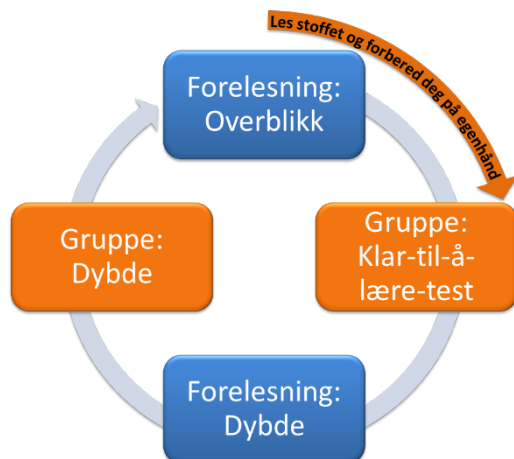
Emneevaluering av BIO100 høsten 2021

Biologisk Fagutvalg (BFU) har gjennomført en evaluering av BIO100 i dette semesteret. Dette er et vedlegg til denne evalueringen, formulert som kommentarer til studentenes evaluering av emnet og av oss. Men først en kommentar til vårt eget arbeid etter forrige emneevaluering.

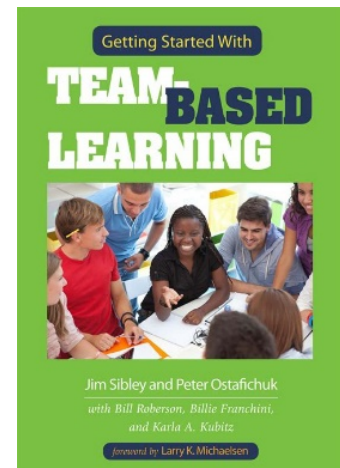
Oppfølging av forrige emneevaluering

Høsten 2020 bar preg av undervisning i et koronasesemester og i BIO100 ble det fylt en egenevaluering av underviserne, ikke en full emneevaluering som denne. De fleste vurderingene i rapporten handlet om utfordringen med fjernundervisning, og dette er ikke relevant nå. Det viktigste generelle tiltaket for undervisningskvalitet i rapporten, var en drøfting om en mulig overgang til «Team-basert læring» (TBL). Dette fordi et gjentakende tema har vært at kollokviegruppene har fungert suboptimalt. Denne endringen har vi nå gjennomført.

Omleggingen til TBL har ført til at undervisningen i BIO100 ble totalt endret fra 2020 til 2021. Vi følger nå det pedagogiske TBL-opplegget helt i tråd med læreboken til høyre. Dette betyr at vi i stedet for å forelese læreboka side for side, kapittel etter kapittel, har delt pensum opp i syv moduler der vi har gitt en forelesning som oppsummering av en modul og intro til den neste og en forelesning som dybde i hver modul. For hver

To-ukers planen for hver av de syv faglige modulene i BIO100 (se neste side). Overblikksforelesningen ser både tilbake på forrige modul og frem mot den nye. Dybdeforelesningen forsøker å forklare stoffet på en annen måte enn ved å gjengi læreboka, for i TBL skal studentene lese den på egenhånd.

Undervisningen i BIO100 er basert på Jim Sibley & Peter Ostafichuk (2014) Getting Started with Team-Based Learning (Sterling, Virginia).

modul har vi definert et terskelbegrep (et nytt nivå av innsikt som er avgjørende for å forstå temaet) og en serie av fagets sentrale nøkkelbegreper (se tabell over dreieplanen for semesteret på neste side). Dessuten har vi hatt to sesjoner med 2-timers team-basert læring i hver sesjon. I den ene av disse har studenten først individuelt svart på 12 oppgaver og deretter som gruppe diskutert dem og svart på dem. Studentene har også hatt tilgang til videoer over hele pensum som vi spilte inn høsten 2020, som kompensasjon for COVID-stengte auditorier.

Denne omleggingen har også tatt vekk en skriftlig deleksamen i september, en skriftlig innlevering i oktober, en muntlig fremføring i november og en avsluttende skriftlig eksamen i desember. I stedet har emnet hatt 7 individuelle og påfølgende gruppebaserte klar-til-å-lære-tester, der de fem beste har vært tellende på karakteren, og en avsluttende flervalgseksamen (som lignet på klar-til-å-lære-testene).

Dreieplan for BIO100 høsten 2021

Uke	Tema	Pensum	Terskelbegrep	Nøkkelbegreper
33	Intro			
34 35	1 Mennesket og jordas bæreevne	53	Globalt har både utfordringene og løsningene en basis i biologi.	53: populasjon, vekstrate (fødselsrate, dødsrate), eksponensiell vekst, logistisk vekst (bærevne, overlevelse, mortalitet), tetthetsavhengighet (abiotisk, biotisk), human vekstrate (økologisk fotavtrykk, aldersstruktur), livshistorie (semelpar, iteropar, avveiing)
36 37	2 Darwin, Mendel og Linné	21, 14.1-2, 22	Viktige ideer i biologien var radikale i sin samtid. Selv nye ideer har gamle røtter og formes gradvis gjennom forbedrede observasjoner.	21: Linné, Lamarck, Darwin, naturlig seleksjon, adaptasjon , empiriske "bevis". 14: lov om segregering (alleler, homozygot, heterozygot, fenotype, dominant, recessiv) , lov om uavhengig nedarving . 22: klassifikasjon (binomisk system), fylogeni (taksonomi, trær, homologi, analogi, molekylær klokke).
38 39	3 Gener og proteiner	5.4-5.5, 13.3-4, 16, 17.5, SG2	Oppskriften ligger i et fysisk molekyl som lager andre molekyler, og alt følger fysikkens, kjemiens og statistikkens lover.	5: protein (aminosyre, polypeptid, enzym, struktur → funksjon), nukleinsyre (DNA, RNA, nukleosider, nukleotider). 13: gen (lokus), haploid/diploid (gamet, zygote, mitose/meiose), kromosom (uavhengig segregering, overkrysning). 16: DNA (dobbelthelix, replikasjon, korrekturlesing, reparasjon). 17: mutasjon. SG2: ursuppa (stabilitet, byggeklosser), replikator, naturlig seleksjon (langlivethet, kopieringshastighet/fruktbarhet, nøyaktighet, konkurranse), overlevelsesmaskin/farkost .
40 41	4 Mutasjoner og arv	23	Mutasjoner er tilfeldige mens naturlig seleksjon er prediktabel. Uten mekanismene som skaper og opprettholder variasjon hadde evolusjonen stoppet.	23: Mikroevolusjon, genbasseng, Hardy-Weinberg, genetisk drift (grunnleggereffekt, flaskehalseffekt), genstrøm , naturlig seleksjon (disruptiv/splittende, stabiliserende, retningsbestemt), seksuell reproduksjon (heterozygot fordel), nøytral variasjon, seksuell seleksjon, frekvensavhengig seleksjon
42 43	5 Tilpasninger og avveiinger (Tinbergen)	52	Biologer er ofte skinnuenige fordi de ser faget fra forskjellige vinkler.	52: Tinbergens fire spørsmål (ontogeni, fylogeni, mekanisme, fitness/adaptiv verdi), læring, optimal spiseteori (avveiing, risiko/nytte), makevalg (monogami, polygami, polyandri, polygyni, seksuell seleksjon), slektskapsseleksjon (inklisiv fitness, Hamiltons regel, altruisme), kultur .
44 45	6 Artsdannelse og hybridisering	24	Artsdannelse krever at genbassengene forblir isolert fra hverandre.	24: art, artsbegrep (biologisk, morfologisk, økologisk), reproduktiv isolasjon, isolasjonsmekanisme (prezygotisk, postzygotisk, hybrid), allopatrisk/sympatrisk, polyploidi (autopolyploidi, allopolyploidi), hybridisering
46 47	7 Livets opprinnelse og utvikling	25, 34.7, SG12	Når biodiversitet går tapt blir hardt vunnet informasjon tapt for alltid. Men ny kan oppstå. Hver gang noe kolliderer til et nullsumspill så forsvinner håpet.	25: liv blir til (abiotisk syntese, protoceller, selvreplikasjon), historien (fossiler, oksygenrevolusjon, kambriske eksplosjon, masseekstinksjoner), drivkrefter (kontinentaldrift, arkitektur for evolusjon, ikke målrettet), effekter (nye livsformer, adaptiv radiasjon). 34.7: human evolusjon (primater, <i>Australopithecus</i> , <i>Homo habilis</i> , <i>Homo erectus</i> , Ut av Afrika, neandertalere, denisovere, hybridisering). SG12: resiprokal altruisme (Robert Trivers, Robert Axelrod, fangens dilemma, Tit for Tat, ESS, ikke-nullsumspill).
48	Eksamensforberedelser			
49	Skriftlig eksamen 6/12			

Kommentarer til studentenes emneevaluering

Studentene har likt det nye opplegget. Det fikk vi svært mange muntlige tilbakemeldinger på i høst og det fremkommer også av BFU sin emneevaluering. BFU har likevel en del kommentarer vi må tenke gjennom.

BFU sier at studentene oppfatter dybdeforelesningene som mindre eksamensrelevante enn oversiktsforelesningene og klar-til-å-lære-testene. Dette er tilsiktet fra vår side. TBL baserer seg på at studentene er ansvarlige for å være forberedt til undervisningen og til å sette seg inn i pensum selv, og det tror vi at vi langt på vei har oppnådd. Hadde fakultetet besittet større arealer som er egnet for TBL, kunne vi erstattet dybdeforelesningen med mer dybdarbeid i grupper, men det klarer vi ikke å gjennomføre når vi må kjøre gruppeundervisningen dobbelt eller tredobbelt på grunn av plassmangel. I følge BFU var en del av studentene misfornøyd med dybdefokuset mens andre fant det inspirerende. Vi kommer til å fortsette med dybdeforelesninger, men målet er at de i enda mindre grad enn høsten 2021 skal overlape med materialet i de ferdiginnspilte videoene som studentene også kan se, og som BFU (og studentene i samtale med oss) setter pris på.

I følge BFU er studentene også mindre fornøyd med gruppearbeidet i dybden enn med klar-til-å-lære-testene og gruppearbeidet rundt dem. BFU anbefaler konkret at vi ikke fokuserer så mye på excelundervisning i gruppearbeidet. Dette er vi enige i. Vi fikk ikke det utbyttet vi hadde håpet av dette, og vil trolig ta det helt vekk fra undervisningen kommende høst. Vi tror dette vil bidra til at vi kan klare å gjøre dybde-gruppearbeidet bedre i år enn i fjor.

BFU peker på at noen studenter var misfornøyd med eksamen. Dette fikk vi beskjed om umiddelbart og vi har også mottatt en formell klage på eksamensformen. Vi har to responser på dette. For det første skal vi bruke kritikken til å tenke nøye gjennom hvordan oppgaver formuleres. Vi ser at det finnes noen konkrete forbedringspunkt fra vår side. For det andre er vi i hovedsak uenige i kritikken. Alle studentene var invitert til en gjennomgang av eksamensoppgavene dagen etter eksamen, der de drøftet seg gjennom oppgavene i TBL-grupper. De aller fleste gruppene fant rett svar på alle oppgavene. De studentene som klaget, deltok ikke i denne etter-prosessen. Vi tror at om de hadde gjort det, ville de også sett at oppgavene var relevante. Ingen oppgaver var ment å være lurespørsmål, men noen oppgaver må være vanskeligere enn andre. Karakterfordelingen i høst var omtrent den samme som de tre foregående årene, dog med litt færre stryk og litt færre E-er. Det er ikke godt å si om disse små forskjellene skyldes tilfeldigheter, forbedringer i undervisningen (TBL), forskjell mellom kull, eller endringene i vurderingsformene.

BFU anbefaler at vi bør «legge inn flere kortsvar- eller langsvarsoppgaver og korte ned på flervalgsoppgavene slik at studentene får vist den kunnskapen de sitter inne med». Dette er imidlertid dilemmaet som vi står overfor: hvor mye tid skal vi som undervisere bruke på undervisning og hvor mye på sensur. Den forrige avsluttende eksamensformen som inneholdt kortsvars og langsvarsoppgaver, tok mer enn 4 normalarbeidsuker å sensurere (for 1 sensor). Denne tiden, samt tiden vi har spart på sensur av de andre tre evalueringene, har vi i stedet investert i undervisning. Det er et dilemma at studentene er fornøyd med omleggingen til TBL men savner den gamle eksamensformen. Vi er enige med studentene i at det ville være bra om de også fikk vist frem at de kan resonnerer i en skriftlig besvarelse, men det bør samtidig være samsvar mellom undervisningsform og eksamensform. Vi oppnår nå *alignment* mellom disse ved at studentene trener på flervalgsoppgaver i klar-til-å-lære-testene og dermed får mange tilbakemeldinger på denne evalueringsformen ikke minst fra hverandre i gruppediskusjonene. Om vi skulle hatt en essay-basert komponent i siste eksamen, bør vi også ha trening i skriving samt tilbakemeldinger på skriving og argumentasjon underveis i semesteret. Dette vil være en betydelig endring i toukersplanen for emnet, og skifte av hvordan vi bruker underviserressurser. Vi tenker at vi bør teste ut dagens modell i mer enn ett år før vi gjør nye endringer. Og dersom regjeringen velger å innføre obligatorisk to-sensor-evaluering i tråd med stortingsvedtaket, ser vi ingen mulighet til å kombinere TBL med essay-basert eksamen uten tilførsel av betydelige lærer- eller sensor-ressurser.

Evalueringsrapport BIO101 vår 2022

Antall oppmeldt i BIO101: 112 stk (+ BIF101: 38 stk)

Antall oppmeldt til eksamen i BIO101: 113 stk (+ BIF101: 36 stk)

Antall tatt eksamen: 108 stk (+ BIF101: 34 stk)

Karakterfordeling (Fig. 1) viser at gjennomsnittskarakteren var C (27 %). Antall studenter med karakter C og D (24%) var nokså likt, etterfulgt av karakteren F (22%). Det var få studenter som fikk karakter A (6 %) og E (1 %), mens 18 % fikk karakteren B.

Strykprosenten var høyest i mikrobiologi (12 %), etterfulgt av zoologi (6,5 %). Fire % strøk både i zoologi og mikrobiologi mens ingen studenter strøk i botanikk.

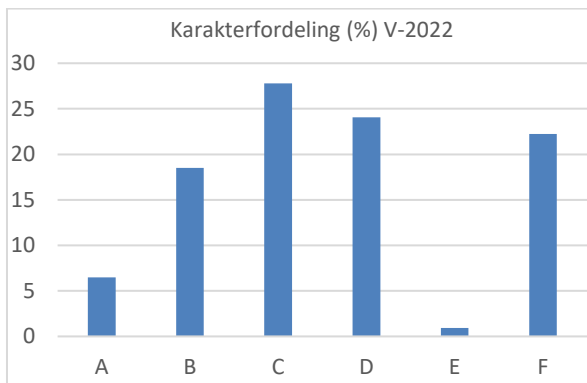

Fig. 1. Karakterfordeling (%) BIO101 vår 2022

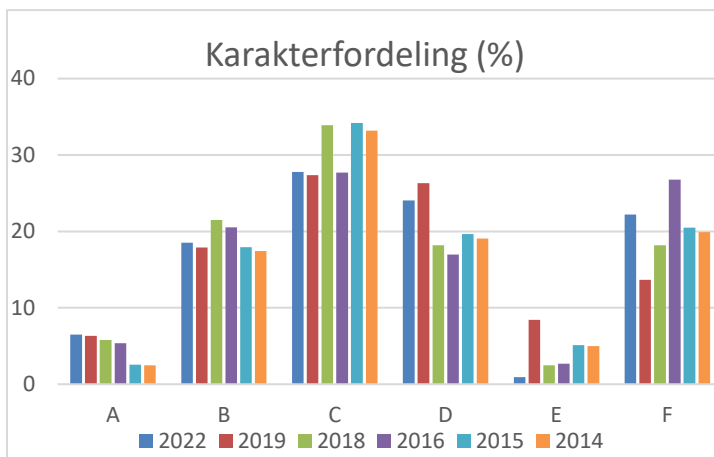

Fig 2. Karakterfordeling (%) BIO101 2014-2022. I 2020 og 21 ble kun karakteren bestått-ikke bestått benyttet

Sammenlignet med tidligere år (2014-2019, Fig 2) viser resultatene ganske lik fordeling, med flest studenter med karakteren C, etterfulgt av karakterene D, B og deretter stryk (F). Etter dette er det

flest med karakteren A og minst med E. Antall med karakter D er noe høyere i 2022 og 2019 sammenlignet med perioden 2014-2018. Karakter A er likt i perioden 2016-2022, litt høyere enn periode 2013-2015. Strykprosenten i 2022 er noe høyere enn 2019 men ligger imellom nivåene fra 2014-2018.

Tar man med strykprosent fra tidligeeksamen (høst), og for årene 2020-21 (Fig 3), ser man at strykprosenten for V-2022 er litt høyere enn tidligere år (22 %), med unntak av H-2018 hvor strykprosenten var over 30 %. I høstsemesteret er de få studenter som tar eksamen.

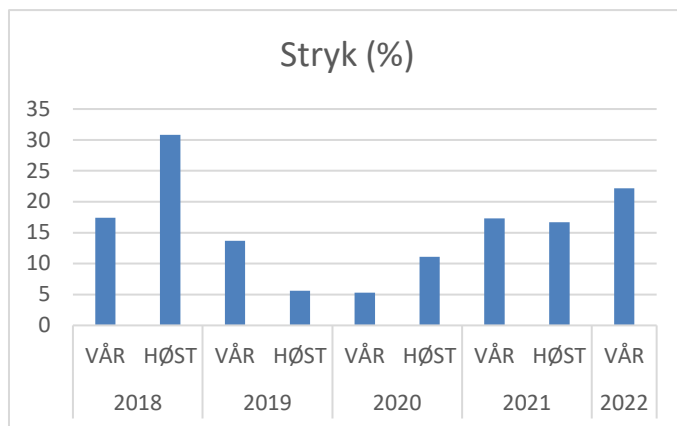

Fig 3. Strykprosent de siste fem år

Kort oppsummering av studentevaluering:

Evalueringsrapport i sin helhet (utført av Christian Bianchi Strømme) er vedlagt. Eksamen ble utført etter studentevalueringen og er dermed ikke tatt med i denne vurderingen.

Generelt:

- *Tidsbruk per uke på BIO101: 32 % 1-4 t, 42 % 5-8t og 18 % 9-12t.*
- *Oppmøte på organisert undervisning: 66 % på nesten alt/alt.*
- *Lest emneplan, læringsutbyttebeskrivelse/læringsmål (63 % nesten alt/alt).*

1. Arbeidsmengde (oppgir samlet prosent av delvis enig/enig)

- 89 % er fornøyd med kvaliteten på emnet
- Omtrent halvparten (48 %) mente at arbeidsmengden er for stor og at de ikke fikk nok tid til å jobbe med stoffet slik at de kunne oppnå en dypere forståelse av det de skulle lære (54 %, nøytral 21 %).
- 54 % mente emnet er så omfattende at det var umulig å forstå alt, mens 23 % var nøytrale.

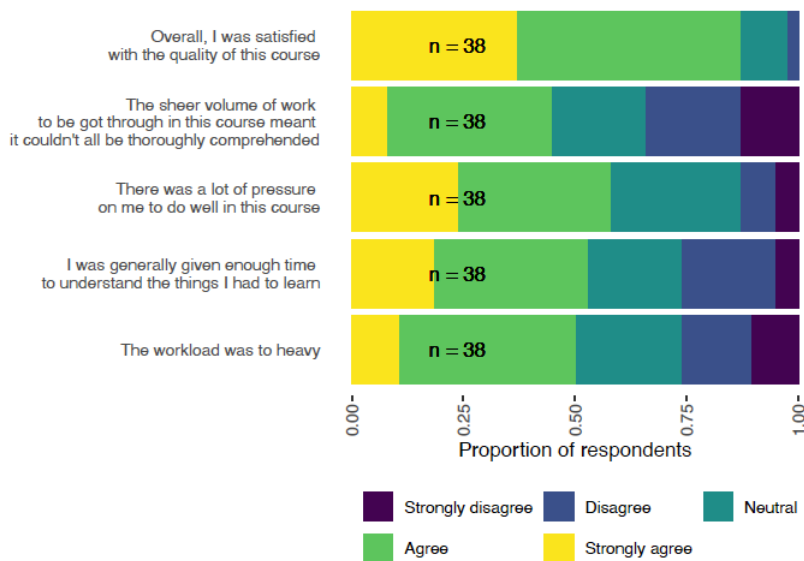

Fig 4. Tilbakemelding på arbeidsmengde og tilfredshet med emnet.

2. Læringsutbytte (oppgir samlet prosent av delvis enig/enig).

- Generelt har studentene klar forståelse av hva de skal lære i forhold til emneplanen (66 %) hvordan det de lærer skal anvendes (61 %) og hva som de skal lære underveis i emnet (64 %).
- Studentene er enig i at undervisnings- og læringsaktivitetene i emnet bidro til at de lærte det de skulle (78 %) og at undervisningen la opp til aktiv deltakelse (88 %). De er også fornøyd (64 %) med at de fikk den informasjon de trengte for å gjøre det de skulle lære.
- Studentene er enig i at tilbakemeldingen på hva de skulle lære var klar (68 %) og enig i at tilbakemelding på hvor bra de hadde oppnådd det de skulle lære var nyttig (65 %) og bidro til at de kunne forberede seg til neste vurdering (78 %).
- Studentene mener (85 %) at tilbakemeldingen de fikk gjorde det mulig å ta grep for å forberede egen læring og at tilbakemeldingen gjorde de bedre i stand til å vurdere eget arbeid (73 %).

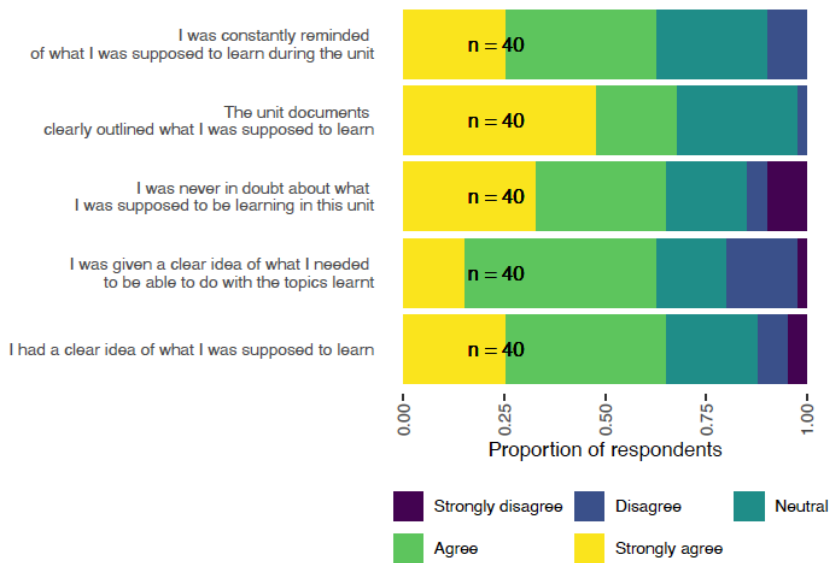

Fig 5. Tilbakemelding på læringsutbytte

3. Generiske ferdigheter (oppgir samlet prosent av delvis enig/enig)

- Omtrent halvparten av studentene (51 %) mener at emnet har utviklet evnene deres innen problemløsning og analytiske evner (55 %).
- Studentene er enig (79 %) i at emnet har utviklet deres evner til å arbeide i team/gruppearbeid, økt troen på at de kan håndtere nye problemer (61 %), økt deres ferdigheter innen skriftlig kommunikasjon (57 %) og deres evne til å planlegge egent arbeid (74 %).

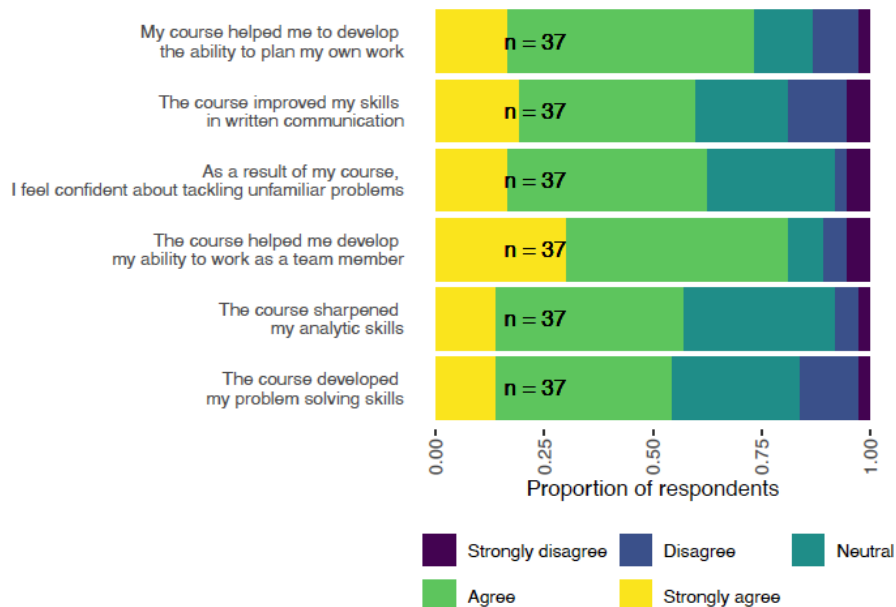
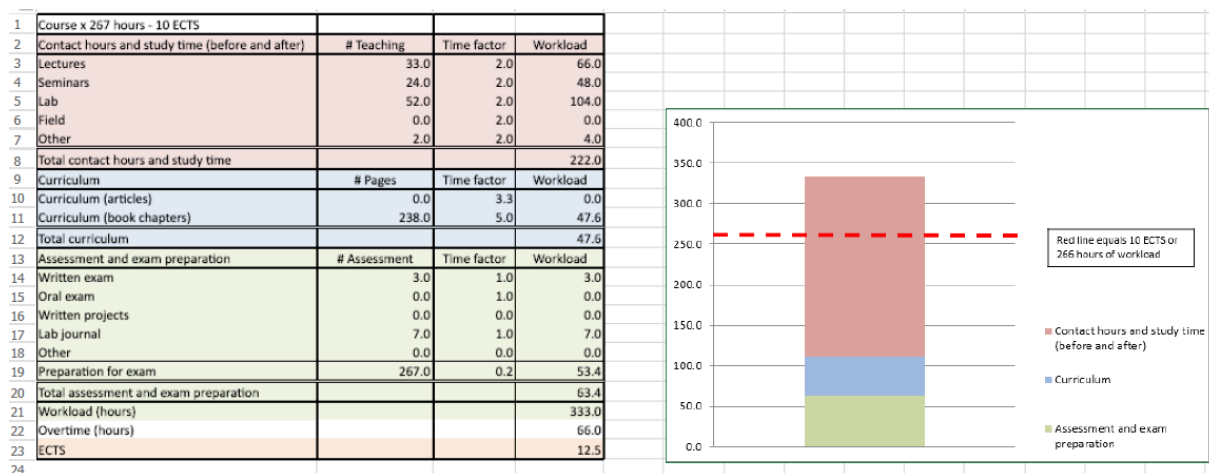

Fig 6. Tilbakemelding på generiske ferdigheter

Generelle kommentarer og tiltak

Studentene er stort sett godt fornøyd med læringsutbytte, og sier de hadde en god forståelse av hva de skulle lære, hvorfor og hvordan. De mente også at deres generiske ferdigheter, som evne til å samarbeide, evne til problemløsning og tilegne seg ny kunnskap var blitt bedre ved å ta dette emnet. Videre mente de også at det var godt samsvar mellom læringsutbytte og det som er beskrevet som læringsmål for emnet. Dette er godt å høre da vi i de siste årene har jobbet med å lage konkrete læringsmål som tar for seg hva den enkelte student skal lære av teoretiske, praktiske og generiske ferdigheter.

Studentene virker stort sett veldig fornøyd med pensum, og det pedagogiske opplegget med gruppearbeid, labkurs og forelesninger. De er noe mer misfornøyd med arbeidsmengden på kurset som de syntes er for høyt i forhold til antall studiepoeng (10 ECTS). Noe av dette kan skyldes at vi er tre enheter (mikrobiologi, zoologi og botanikk) som er slått sammen til ett kurs. Det kan også skyldes at vi har innført mye studentaktive aktiviteter (gruppearbeid og seminarer) i tillegg til forelesninger. Ved hjelp av UNIS sin beregningsmodell for estimat av studentenes arbeidsmengde (Fig 7) ser vi at arbeidsmengden for BIO101 ligger noe i overkant for anbefalt mengde for et 10 ECT emne. Spesielt er det antall studentaktive aktiviteter som skårer høyt. Vi ønsker å forbedre dette til neste år med kun å kjøre studentaktivt gruppearbeid og ikke forelesninger. På denne måten vil studentene får mere tid til å jobbe med pensum. Vi vil tilby videoer, forelesningsnotater og oppgaver i stede for forelesninger. Vi vil også tilby studentaktive gruppearbeid hvor vi er tilstede og hvor studentene jobber med gitte oppgaver. I slutten av hver enhet (mikrobiologi, zoologi, botanikk) ønsker vi å ha en «ønsketime» hvor studentene selv kan komme med forslag om hva de trenger bedre forklaring på. Vi vil avslutte vær enhet med et seminar hvor studentene jobber med eksamensrelevante spørsmål som krever en noe dypere forståelse av pensum.

Figur 7. Arbeidsmengde for studentene i BIO101 V-22 utregnet v.h.a. UNIS beregningskjema for studentarbeid tilpasset biologer.

En utfordring med studentaktivt gruppearbeid er lavt oppmøte. Dette til tross for at de studentene som er til stede er svært fornøyd med opplegget, og at studentene ønsker mer av slike aktiviteter. Vi tror at ved å fjerne forelesninger fra timeplanen vil flere studenter komme på disse aktivitetene da det er det eneste tilbudet studentene får. Vi tror også at vil få et større læringsutbytte med et slikt opplegg. Lignende opplegg vil bli kjørt i andre emner samme semester og studentene har vært igjennom tilsvarende struktur i høstsemesteret. De vil dermed være vant med denne læringsformen. På introduksjonsforelesningen vil vi gi informasjon om hvilke forventninger vi har til studentene med denne nye læringsformen m.h.p. oppmøte, forberedelse og deltagelse.

Labarbeid med innlevering av labrapporter utgjør også en stor del av arbeidsmengden på BIO101 både for studentene, men også for undervisningspersonalet. Vi har fått endel kommentarer fra studentene på at dette krever mye arbeid, at det er forvirring om hvordan rapportene skal skrives og et ønske om mer tilbakemelding på dette arbeidet. Dette ønsker vi å løse ved å redusere antall innleveringer. På denne måten kan vi fokusere på et færre antall rapporter og har dermed tid til å gi bedre tilbakemelding på arbeidet. I tillegg får studentene mere tid til å jobbe med rapportene. For de oppgavene hvor studentene ikke leverer rapport må studentene få arbeidet godkjent før de kan forlate laben.

Vi ønsker også at studentene skal bli kreditert for å jobbe med emnet underveis i semesteret (mappeevaluering). Dette vil vi gjøre ved at studenten kan sanke poeng fra de avsluttende seminarene og på labrapportene. Dette vil også motivere studentene til å stille på de studentaktive gruppetimene og for å jobbe godt med labrapportene.

Vi har allerede en obligatorisk forelesning hvor vi klarlegger felles regler rundt labrapport, format og forventninger til studentene. Denne undervisningstimen er et felles ansvar for alle labansvarlige på BIO101 for å understreke at vi har lik forventning m.h.p. innhold og struktur i rapportene. Vi vil jobbe videre med dette innholdet slik at det blir enda tydeligere hva vi forventer av en labrapport. Ved å kjøre samme ramme for de enkelte enhetene (mikrobiologi, zoologi og botanikk) med likt pedagogisk opplegg, standardisert mal for labrapporter, og samme krav til poenggiving og godkjenning av labrapportene vil emnet fremstå mer helhetlig.

Karakterfordelingen er lignende som tidligere år, med flest studenter som havnet på C. Karakterfordelingen er svært lik 2019, det siste året som det ble gitt karakter pga korona. Antallet som strøk var høyere enn 2019, og vi tror dette kan skyldes at studentene ikke har vært vant med denne type undervisning på en del år. Flest strøk i mikrobiologi etterfulgt av zoologi, mens ingen strøk i botanikk. Dette følger rekkefølgen de forskjellige enhetene blir undervist, og vi tenker at studentene dermed husker bedre den delen av pensum som de sist har gått igjennom. Vi håper at innføring av poengsanking på seminarene kan få studentene til å bli bedre til å jobbe jevnt med pensum. Vi håper også at studentaktiv læring vil gjøre at studentene får en dypere forståelse av fagstoffet som gjør det lettere å huske.

For at vi skal kunne gjennomføre våre mål med emnet er det avgjørende at vi får på plass en stabil undervisningskjerne. Dette er et tiltak som vi har hatt på planen i flere år, men som i år ser ut til å bli enda en større utfordring p.g.a. den utfordrende økonomisituasjonen vi har ved BIO.

Tiltak:

- En stabil undervisningskjerne må på plass slik at vi kan fortsette vårt langsiktarbeid med BIO101.
- Vi vil minke arbeidsmengden til studentene ved færre aktiviteter og færre innleveringer av labrapporter.
- Vi vil lage et opplegg med kun studentaktiv læring (gruppearbeid, ønsketime og seminar). Det vil være lik struktur og bruk av pedagogiske verktøy på de tre enhetene
- Vi vil ha en felles vurderingsform for labrapport og godkjenning av labøvelser. Vi må også formidle våre forventninger til labrapporten tydeligere både ved tilbakemelding på det skiftelige arbeidet og på forhånd på den obligatoriske labforelesningen.

Emneevaluering for BIO324 – Fiskeadferd

Emneevaluering

Jeg; Leif Nøttestad, seniorforsker ved Havforskningsinstituttet og Prof. II ved BIO, UiB, har kun vært emneansvarlig i BIO324 Fiskeadferd ved BIO, UiB i to år; for årene 2021 og 2022. I 2020 var jeg kun involvert i undervisning av noen få oppsatte kapitler i BIO324.

Det har vært krevende undervisning i BIO324 knyttet til Covid-19 og det faktum at mye av undervisningen spesielt i 2020 og 2021 har vært nærmest utelukkende basert på digital undervisning og begrenset med klasseromsundervisning.

Det er alltid mer krevende å få til en god personlig kontakt og interaksjon med studentene på en digital plattform sammenlignet med fysisk klasseromsundervisning. Dette ble tydelig illustrert i 2022. Når samfunnet åpnet opp og mer og mer av undervisningen ble gjennomgående gjennomført i klasserom. Dette er både tilbakemeldingene fra studentene som har fulgt kurset, i tillegg emneansvarlig sine egne erfaringer og opplevelser.

Det som har vært positivt de siste tre årene er at BIO324 Fiskeadferd har blitt stadig mer populært blant studentene, både norske og utenlandske, ved BIO, UiB. Våren 2020 var det 4-5 studenter som deltok på undervisningen, våren 2021 økte dette til om lag 15 studenter, mens våren 2022 var det en periode faktisk venteliste med over 20 registrerte studenter i emnet. Et annet positivt tegn er at de aller fleste som har meldt seg på kurset fra starten har både gjennomført emne og tatt eksamen i BIO324.

Beskrivelse og begrunnelse av pedagogiske valg

Jeg overtok som emneansvarlig for BIO324 våren 2021 og har tatt noen grep for å bidra til å legge opp kurset mer praktisk, faglig oppdatert og med fokus på å gi studentene et godt utgangspunkt for videre vitenskapelig kunnskap, interesse og arbeidserfaring knyttet til fiskeadferd. Det har også vært viktig å formidle viktigheten av kunnskap om fiskeadferd på en rekke ulike områder i samfunnet. På den pedagogiske siden har jeg lagt vekt på mer aktiv studentinvolvement og oppgaver, mer praktiske utfordringer for studentene knyttet til undervisning med gjennomføring av ekskursjon, oppgaveløsninger, utbredt artikkelanalyse og presentasjon i tillegg til å la studentene få ta aktivt del i og erfaring med populærvitenskapelig formidling.

Analyse og oppfølging av resultater

Basert på de konkrete tilbakemeldingene fra studentene, kollegaer og egne erfaringer vil dette danne utgangspunktet for oppfølging og endring av undervisningen i BIO324 våren 2023.

Refleksjon over studentens læring

Basert på gjennomført muntlig eksamen våren 2021 og 2022 er refleksjonen over studentenes læring overraskende god. De aller fleste studentene har lagt ned et betydelig arbeid, interesse og engasjement for å oppnå den modenhet og kunnskapsnivå som de fikk vist under eksamen. Eksamensresultatene viser også at studentene gjennomgående har hatt veldig godt læringsutbytte i BIO324.

Forslag til forbedringstiltak

Når det gjelder forslag til forbedringstiltak er en god del av disse gjennomgått nedenfor i forbindelse med gjennomført studentevaluering på initiativ fra emneansvarlig, nettopp for å prøve å gjøre undervisningen bedre slik at studentene kan få enda større utbytte av dette spennende, omfattende og viktige emne om fiskeadferd.

Studentevaluering av BIO324 Fiskeadferd

Det ble gjennomført en studentevaluering på initiativ fra emneansvarlig under siste forelesning i BIO324 våren 2022. Følgende tilbakemeldinger og innspill kom fra en aktiv studentforsamling:

- Lage en plan for gjennomføring av forelesningene/undervisningen fra første til siste forelesning. Til god assistanse for dem som mister deler av undervisningen.
- Presentasjoner fra sub-gruppe arbeid knyttet til vitenskapelige artikler ønsket mer direkte linket til og tilknyttet relevant undervisning hvor disse temaene i fiskeadferd blir behandlet og omhandlet.
- Ønske å vise/illustrere vanskelige ting på tavle.
- Studentene i BIO324 er tilfredse med powerpoint presentasjoner og hastighet av undervisningen fra emneansvarlig.
- Visualisering – videoer veldig nyttig for å forklare eksempler på ulike adferd og adferdsmessige studier
- Videoer knyttet til publikasjoner nyttig for å identifisere kunnskapsgap.
- Studentene mente at det var god balanse mellom eldre og helt nye oppdaterte artikler og studier knyttet til fiskeadferd.
- Nøkkelord ønskes forklart i klasserommet.
- Knytte enda bedre pensum, undervisningsmateriell, video og vitenskapelige artikler opp mot Mitt UiB for best mulig tilgjengelighet.
- Studentene setter pris på entusiasmen i forelesningene/undervisningene fra emneansvarlig.

Oppfølging av tidligere evalueringer

Det har ikke blitt gjennomført noen 3-års syklus evaluering tidligere for BIO324- Fiskeadferd.

Studentevaluering og andre evalueringer som er relevante for emnet

Emneansvarlig gjennomførte en studentevaluering basert på konkrete tilbakemeldinger og innspill i april 2022 i forbindelse med avsluttet undervisning i BIO324. Ellers er jeg ikke kjent med andre studentevalueringer eller andre evalueringer som er relevante for emnet.

Erfaringer fra andre som bidrar i undervisningen på emnet, både studenter og ansatte

Studentene likte godt å bidra aktivt selv med spesifikt gruppearbeid og presentasjon av vitenskapelige relevante artikler på fiskeadferd som en del av den praktiske undervisningen i BIO324. I tillegg var det stor støtte og glede over å kunne gjennomføre 1-dags praktisk ekskursjon til Akvariet i Bergen med tilhørende studentoppgaver i løpet av semesteret.

Studentene synes også det var en nyttig og spennende utfordring og lage en populærvitenskapelig artikkel med fotografier og videoer publisert på BIO sine hjemmesider, basert på kunnskap og opplevelser fra ekskursjonen til Akvariet i Bergen og relevante tema fra øvrig undervisning i BIO324.

Strykprosenten på emnet

Strykprosenten har vært null de siste tre årene for BIO324 Fiskeadferd 2020, 2021 og 2022. Faktisk så har læringsevnen og gjennomføring og forståelse på muntlig eksamen vært oppløftende med overveiende meget gode og gode eksamenskarakterer for studentene, som kommer fra hele verden, på eksamen de siste 2 årene; våren 2021 og våren 2022. Aktuelle eksamenskarakterer for den enkelte student og gjennomsnittskarakter for BIO324 for årene 2020, 2021 og 2022 er tilgjengelig hos BIO studieadministrasjonen v/Ingvil Roosendaal Sahr.

Eventuell fagfelleevaluering

Det har ikke blitt gjennomført fagfelleevaluering av BIO324 Fiskeadferd.

Vurdering av samsvar mellom emnets læringsutbyttebeskrivelse og undervisnings-, lærings- og vurderingsformer

Emneansvarlig vurderer det som godt samsvar mellom emnets læringsutbyttebeskrivelse og undervisnings og læringsformer. Kombinasjon av klasseromsundervisning med tavle, powerpoint presentasjoner, videoframvisninger, gruppeøvelser, interaktive diskusjoner mellom underviser og studenter, vitenskapelig analyse av publikasjoner, presentasjon av vitenskapelig publikasjoner knyttet til fiskeadferd i tillegg til gjennomføring av populærvitenskapelig artikkelskriving av studentene selv har bidratt til aktiv læring med utbredt strategi i å involvere studentene både i praktiske og mer teoretiske utfordringer, både enkeltvis og i mindre grupper, i løpet av undervisningen i BIO324 Fiskeadferd.

En vurdering av om framdrift og opplegg for emnet er i samsvar med de fastsatte målene for emne og program

BIO324 Fiskeadferd er i stadig endring. Dette kommer også av at andre relevante kurs ved BIO opp mot fiskeadferd har blitt eller vil bli avviklet ved BIO i tiden framover, og at det således vil være behov for å inkludere relevante problemstillinger knyttet til fiskeadferd fra disse emnene inn i BIO324. Dette gjelder som eksempel emne Fangst, som har blitt gjennomført i mange år, men som dessverre utgår fra neste år. Fiskeadferd knyttet til praktisk og operasjonell fangstteknologi og fangstredskaper vil dermed bli inkludert i BIO324 i årene som kommer. Dette vil også bli utført de neste årene for å gjøre BIO324 mer arbeidsrelevant og praktisk nyttig for studentene.

3-årig syklus - Emneevaluering

Alle emner som det undervises i skal evalueres minst hvert 3. år.

Programstyreleder (programstyret) har det overordnede ansvaret for å lage en plan for emneevaluering slik at alle emner har gjennomført en grundigere evaluering, inkludert studentevaluering i løpet av en treårsperiode.

Emneansvarlig har ansvar for å evaluere emnet, at det gjennomføres studentevaluering, og for å analysere og følge opp resultatene, inklusivt å utarbeide forslag til forbedringstiltak.

I emneevalueringen skal emneansvarlig beskrive og begrunne pedagogiske valg, og reflektere over studentens læring som følge av disse valgene. Emneevalueringer skal også minst omfatte:

- Oppfølging av tidligere evalueringer
- Studentevaluering og andre evalueringer som er relevante for emnet
- Erfaringer fra andre som bidrar i undervisningen på emnet, både studenter og ansatte
- Strykprosenten på emnet
- Eventuell fagfelleevaluering
- Vurdering av samsvar mellom emnets læringsutbyttebeskrivelse og undervisnings-, lærings- og vurderingsformer
- En vurdering av om framdrift og opplegg for emnet er i samsvar med de fastsatte målene for emne og program
- I de tilfellene det er tilknyttet praksis eller arbeidsrelevans i emnet, skal det evalueres om ordningen fungerer tilfredsstillende.

Emneansvarlig utarbeider en rapport fra emneevalueringen, som sendes til programstyret og ansvarlig grunnenhet. Rapporter om emner som inngår i tverrfakultære studieprogram, skal behandles av programstyret. Programstyret bør om nødvendig be om evaluering av andre forhold, for eksempel om hvordan emnet fungerer i andre studieprogram. Rapporten offentliggjøres i Studiekvalitetsbasen, sammen med hovedresultater fra studentevalueringene, og en plan for hvordan rapporten skal føles opp. Rapporten og planen skal kommuniseres til studentene. Programstyrene, som bruker emnet, må gi tilbakemeldinger om emner som ikke fungerer.

Evaluering av norske eksterne biologi-gradar på bachelor-nivå mot opptakskrav til Master i biologi (MAMN-BIO) v/UiB

Vurdert mai/juni 2021

Forklaringar til oversikt:

FEIT SKRIFT MED LENKE	= obligatoriske emne i graden, som skal vere med i opptaksgrunnlaget.
<i>KURSIV</i>	= emne som i tillegg til andre emne dekker inn fagområde (dette betyr at same emne i hovudsak fell innunder eit anna fagområde og dermed står utheva under dét aktuelle fagområdet).
RAUD SKRIFT	= viktige presiseringar til emne eller manglar i å oppfylle opptaksgrunnlaget.
Merk ang. matematikk-kravet: Det er krav om 10 sp i matematikk, men <i>matematikkkravet inngår ikkje i opptaksgrunnlaget til MAMN-BIO</i> . Enkelte av dei eksterne studieprogramma har ikkje matematikk i graden, men har derimot krav om å ha Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) + R2 frå vgs, som tilsvarar MAT101 v/UiB og dermed dekker inn matematikk-kravet. (<i>Ved UiB har vi ikkje krav om R1 + R2 frå vgs for opptak til Bachelor i biologi.</i>)	

Eksterne gradar vurdert:

- [UiO: Bachelor i biologi](#) (erstatta av *Bachelor i biovitenskap f.o.m. studieåret 2017/2018*)
- [UiO: Bachelor i biovitenskap](#)
- [UiT: Bachelor i biologi](#)
- [UiA: Bachelor i biologi](#)
- [NMBU: Bachelor i biologi](#)
- [NTNU: Bachelor i biologi \(alle spesialiseringar\)](#)
- [Nord universitet: Bachelor i biologi](#)

UiO: Bachelor i biologi

Oppbygging: <https://www.uio.no/studier/program/biologi/>

Dette studieprogrammet ble erstatta av Bachelor i biovitenskap f.o.m. studieåret 2017/2018.

Vurdert mai 2021.

Kvalifisert til opptak til Master i biologi (MAMN-BIO) v/UiB?	NEI, MANGLAR: 10 sp i kjemi. Dersom søker har 10 sp ekstra i kjemi-valemne, er opptakskravet oppfylt.
---	--

Opptakskrav	UiO: Bachelor i biologi	
BIOLOGI		
MERK: Søkar må ha minimum 80 sp i biologi. 60 sp av dei mest «representative» sp i biologi er opptaksgrunnlaget.		
EVOLUSJON & ØKOLOGI: Bruke ANTEN BIO2120 Evolusjonsbiologi ELLER BIO2100 Generell økologi (videreført) i opptaksgrunnlaget (<i>best karakter</i>).	STUDIEPOENG	
• Evolusjon	BIO2120 Evolusjonsbiologi (nedlagt) (10 sp)	10
• Økologi	BIO2100 Generell økologi (videreført) (10 sp)	
ZOOLOGI & BOTANIKK: Bruke ENTEN BIO1200A Biologisk mangfold ELLER BIO1200B Biologisk mangfold B i opptaksgrunnlaget (<i>best karakter</i>).		
• Botanikk	BIO1200A Biologisk mangfold (10 sp)	10
• Zoologi	BIO1200B Biologisk mangfold B (10 sp)	
• Fysiologi	MBV1020 Fysiologi (nedlagt) (10 sp)	10
• Mikrobiologi	BIO1000 Grunnkurs i biologi (10 sp)	10
• Cellebiologi	MBV1010 Cellebiologi og genetik (nedlagt) (10 sp)	10
• Molekylærbiologi	MBV2010 Molekylærbiologi (videreført) (10 sp)	10
• Genetik	Dekka inn av: <i>BIO1000 Grunnkurs i biologi</i> , <i>MBV1010 Cellebiologi og genetik</i> (nedlagt)	
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: BIOLOGI		60
KJEMI		
20 sp i kjemi	STUDENTENS VAL: KJM1002 Innføring i kjemi (10 sp) ELLER KJM1101 Generell kjemi (10 sp) + MÅ HA 10 sp kjemi-valemne	10

TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: KJEMI		10 + MÅ HA: 10 (valemne)
OBS: MANGLAR 10 sp i kjemi, dersom 10 sp kjemi er tatt som valemne er kjemikravet oppfylt.		
STATISTIKK		
10 sp i statistikk	BIO2150 Biostatistikk og studiedesign (nedlagt) (10 sp)	10
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: STATISTIKK		10
MATEMATIKK (inngår ikkje i gj.snittskarakter)		
10 sp i matematikk	STUDENTENS VAL: MAT1001 Matematikk 1 (nedlagt) (10 sp) ELLER MAT1100 Kalkulus (10 sp)	10

UiO: Bachelor i biovitenskap

Oppbygging: <https://www.uio.no/studier/program/biovitenskap/oppbygging/>

Dette studieprogrammet erstatta Bachelor i biologi f.o.m. studieåret 2017/2018.

Vurdert mai 2021.

Kvalifisert til opptak til Master i biologi (MAMN-BIO) v/UiB?	JA, men må ha 20 sp biologi-emne i valemne i tillegg til 40 sp obligatoriske emne.
---	--

Opptakskrav		UiO: Bachelor i biovitenskap
BIOLOGI		
MERK: Søkar må ha minimum 80 sp i biologi. 60 sp av dei mest «representative» sp i biologi er opptaksgrunnlaget.		STUDIEPOENG
• Evolusjon	BIOS1140 Evolusjon og genetikk (10 sp)	10
• Økologi	BIOS1150 Biologisk mangfold (10 sp)	10
• Botanikk	Dekket inn av: BIOS1150 Biologisk mangfold	
• Zoologi	Dekket inn av: BIOS1150 Biologisk mangfold	
• Fysiologi	BIOS1120 Fysiologi (10 sp)	10
• Mikrobiologi	Dekket inn av: BIOS1150 Biologisk mangfold	
• Cellebiologi	BIOS1110 Celle- og molekylærbiologi (10 sp)	10
• Molekylærbiologi	Dekket inn av: BIOS1110 Celle- og molekylærbiologi	
• Genetikk	Dekket inn av: BIOS1140 Evolusjon og genetikk	
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: BIOLOGI		40 + MÅ HA: 20 (valemne)
OBS! Pga få obligatoriske biologiemne i graden (kun 40 sp), bør 20 sp valemne i biologi (best karakter) leggest til opptaksgrunnlaget.		
KJEMI		
20 sp i kjemi Bruke dei 2 kjemi-emna med best karakter i opptaksgrunnlaget.	STUDENTENS VAL: KJM1002 Innføring i kjemi (10 sp) ELLER KJM1101 Generell kjemi (10 sp) BIOS1130 Biokjemi I (10 sp)	20
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: KJEMI		20

STATISTIKK		
10 sp i statistikk	STK1000 Innføring i anvendt statistikk (10 sp)	10
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: STATISTIKK		10
MATEMATIKK (inngår ikkje i gj.snittskarakter)		
10 sp i matematikk	<p>Søkarar med denne graden har Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) + R2 frå vgs, som tilsvarar MAT101 v/UiB. Dermed er matematikk-kravet oppfylt.</p> <p><i>Matematikk-kravet er også delvis dekket inn av: BIOS1100 Innføring i beregningsmodeller for biovitenskap (10 sp) (mest programmering, litt matte) + noko dekket inn av FYS1001 Innføring i fysikk (10 sp) («bruk av matematiske og numeriske metoder»).</i></p>	

UiT: Bachelor i biologi

Oppbygging: [https://uit.no/utdanning/program/274284/biologi - bachelor](https://uit.no/utdanning/program/274284/biologi_-_bachelor)

Vurdert mai 2021.

Kvalifisert til opptak til Master i biologi (MAMN-BIO) v/UiB?	NEI, MANGLAR: 10 sp i kjemi. Dersom søker har 10 sp ekstra i kjemi-valemne, er opptakskravet oppfylt.
---	--

Opptakskrav	UiT: Bachelor i biologi	
BIOLOGI		
MERK: Søkar må ha minimum 80 sp i biologi. 60 sp av dei mest «representative» sp i biologi er opptaksgrunnlaget.		STUDIEPOENG
• Evolusjon	BIO-1008 Evolusjon (5 sp)	5
• Økologi	BIO-2017 Økologi (10 sp)	10
• Botanikk	BIO-1103 Botanikk (10 sp)	10
• Zoologi	BIO-1104 Zoologi (10 sp)	10
• Fysiologi Bruke ANTEN BIO-2002 Fysiologi II (dyrefysiologi) ELLER BIO-2016 Plantefysiologi i opptaksgrunnlaget (<i>best karakter</i>).	BIO-2002 Fysiologi II (dyrefysiologi) (10 sp) ELLER BIO-2016 Plantefysiologi (10 sp)	10
• Mikrobiologi	BIO-1601 Innføring i mikrobiologi (5 sp)	5
• Cellebiologi	MBI-1002 Celle- og molekylærbiologi (15 sp)	15
• Molekylærbiologi	Dekket inn av: <i>MBI-1002 Celle- og molekylærbiologi</i>	
• Genetikk	Dekket inn av: <i>BIO-1008 Evolusjon, MBI-1002 Celle- og molekylærbiologi</i>	
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: BIOLOGI		65
OBS: Totalt tal sp i biologi i opptaksgrunnlaget blir 65 sp.		
KJEMI		
20 sp i kjemi MANGLAR 10 sp i kjemi, dersom 10 sp	KJE-1001 Introduksjon til kjemi og kjemisk biologi (10 sp) + MÅ HA: 10 sp kjemi-valgemne	10

kjemi er tatt som valgemne er kjemikravet oppfylt.		
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: KJEMI		10 + MÅ HA: 10 (valemne)
STATISTIKK		
10 sp i statistikk	BIO-2004 studiedesign og dataanalyse i biologi (10 sp)	10
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: STATISTIKK		10
MATEMATIKK (inngår ikkje i gj.snittskarakter)		
10 sp i matematikk	Søkar med denne graden har Matematikk R1 (eller Matematikk S1 og S2) + R2 frå vgs, som tilsvarar MAT101 v/UiB . Dermed er matematikk-kravet oppfylt.	

UiA: Bachelor i biologi

Oppbygging: <https://www.uia.no/studieplaner/programme/BACBIO>

Vurdert mai 2021.

Kvalifisert til opptak til Master i biologi (MAMN-BIO) v/UiB?	JA, utan å måtte ha spesielle valemne (kun basert på obligatoriske emne).
---	---

Opptakskrav	UiA: Bachelor i biologi	
BIOLOGI		
MERK: Søkar må ha minimum 80 sp i biologi. 60 sp av dei mest «representative» sp i biologi er opptaksgrunnlaget.		
EVOLUSJON & ØKOLOGI: Bruke ANTEN BIO113-1 Evolusjonsbiologi ELLER BIO206-1 Generell økologi i opptaksgrunnlaget (best karakter).	STUDIEPOENG	
• Evolusjon	BIO113-1 Evolusjonsbiologi (10 sp)	10
• Økologi	BIO206-1 Generell økologi (10 sp)	
• Botanikk	BIO102-1 Botanikk (10 sp)	10
• Zoologi	BIO103-1 Zoologi (10 sp)	10
• Fysiologi	BIO204-1 Zoofysiologi (10 sp)	10
• Mikrobiologi	Dekka inn av: BIO111-1 Cellebiologi med genetikk	
• Cellebiologi	BIO111-1 Cellebiologi med genetikk (10 sp)	10
• Molekylærbiologi	ML-208-1 Molekylærbiologi (10 sp)	10
• Genetikk	Dekka inn av: BIO111-1 Cellebiologi med genetikk	
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: BIOLOGI		60
KJEMI		
20 sp i kjemi	KJ-111-1 Generell kjemi (10 sp) + <ul style="list-style-type: none"> t.o.m. våren 2021: KJ-113-1 Organisk og analytisk kjemi (10 sp) f.o.m. høsten 2021 blir KJ-113-1 erstatta av: KJ-213-1 Organisk kjemi (10 sp) 	20

TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: KJEMI		20
STATISTIKK		
10 sp i statistikk	MA-143-1 Biostatistikk (10 sp)	10
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: STATISTIKK		10
MATEMATIKK (inngår ikkje i gj.snittskarakter)		
10 sp i matematikk	MA-168-1 Matematikk for biologer (10 sp)	10

NMBU: Bachelor i biologi

Oppbygging: <https://www.nmbu.no/studier/studietilbud/bachelorprogrammer/biologi>

Vurdert mai 2021.

Kvalifisert til opptak til Master i biologi (MAMN-BIO) v/UiB?	NEI, MANGLAR: 10 sp i kjemi. Dersom søker har 10 sp ekstra i kjemi-valemne, er opptakskravet oppfylt.
---	--

Opptakskrav	NMBU: Bachelor i biologi	
BIOLOGI		
MERK: Søkar må ha minimum 80 sp i biologi. 60 sp av dei mest «representative» sp i biologi er opptaksgrunnlaget.		STUDIEPOENG
• Evolusjon	BIO223 Evolusjonsbiologi (10 sp)	10
• Økologi	ECOL100 Grunnleggende økologi (5 sp)	5
• Botanikk	BOT100 Plantediversitet (5 sp)	5
• Zoologi	ZOO110 Generell zoologi (5 sp)	5
• Fysiologi	HFX201 Fysiologi (10 sp)	5
• Mikrobiologi	BIO130 Generell mikrobiologi I (5 sp)	5
• Cellebiologi	BIO100 Cellebiologi (5 sp)	5
• Molekylærbiologi Bruke ANTEN BIO200 Molekylærgenetikk i eukaryoter ELLER BIO210 Molekylærbiologi i opptaksgrunnlaget (<i>best karakter</i>)	STUDENTENS VAL: BIO200 Molekylærgenetikk i eukaryoter (5 sp) ELLER BIO210 Molekylærbiologi (10 sp)	5 eller 10
• Genetikk	BIO120 Genetikk introduksjonskurs (10 sp)	10
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: BIOLOGI		55 eller 60
OBS: Totalt tal sp i biologi i opptaksgrunnlaget blir 60 sp (dersom studenten har vald BIO200 Molekylærgenetikk i eukaryoter) ELLER 55 sp (dersom studenten har vald BIO210 Molekylærbiologi).		
KJEMI		
20 sp i kjemi MANGLAR 10 sp i kjemi, dersom 10 sp kjemi er tatt som valgemne er	KJM100 Generell kjemi (10 sp) + MÅ HA: 10 sp kjemi-valemne	10

kjemikravet oppfylt.		
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: KJEMI		10 + MÅ HA: 10 (valemne)
STATISTIKK		
10 sp i statistikk	STAT100 Statistikk (10 sp)	10
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: STATISTIKK		10
MATEMATIKK (inngår ikkje i gj.snittskarakter)		
10 sp i matematikk	STUDENTENS VAL: MATH100 Brukerkurs i matematikk (10 sp) ELLER MATH111 Kalkulus (10 sp)	10

NTNU: Bachelor i biologi

Oppbygging: <https://www.ntnu.no/studier/bbi/oppbygning>

Vurdert juni 2021.

I det 4. semesteret vél studenten éi av følgjande studieretningar:

- [Celle- og molekylærbiologi](#)
- [Fysiologi](#)
- [Marinbiologi og akvakultur](#)
- [Økologi, atferd og evolusjonsbiologi](#)

Alle utheva emne i oversikten er obligatoriske emne som er dei same i alle 4 spesialiseringar (*unntak: KJ1020 Organisk kjemi (15 sp) – varierer om er valemne eller obligatorisk emne, avhengig av studieretning*).

Kvalifisert til opptak til Master i biologi (MAMN-BIO) v/UiB?	NEI, MANGLAR: 10 sp i statistikk. Dersom søker har 7,5-10 sp ekstra i statistikk-valemne, er opptakskravet oppfylt.
---	--

Opptakskrav	NTNU: Bachelor i biologi (alle spesialiseringar)	
BIOLOGI		
MERK: Søkar må ha minimum 80 sp i biologi. 60 sp av dei mest «representative» sp i biologi er opptaksgrunnlaget.		STUDIEPOENG
• Evolusjon	BI1003 Evolusjonsbiologi, økologi og etologi (15 sp)	15
• Økologi	<i>Dekka inn av: BI1003 Evolusjonsbiologi, økologi og etologi</i>	
• Botanikk	<i>Dekka inn av: BI1002 Faunistikk og floristikk</i>	
• Zoologi	BI1002 Faunistikk og floristikk (15 sp)	15
• Fysiologi	BI1006 Dyrenes struktur og funksjon (7,5 sp) BI1007 Plantenes struktur og funksjon (7,5 sp)	15
• Mikrobiologi	<i>Dekka inn av: BI1001 Celle- og molekylærbiologi</i>	
• Cellebiologi	BI1001 Celle- og molekylærbiologi (15 sp)	15
• Molekylærbiologi	<i>Dekka inn av: BI1001 Celle- og molekylærbiologi</i>	
• Genetikk	<i>Dekka inn av: BI1001 Celle- og molekylærbiologi</i>	

TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: BIOLOGI		60
KJEMI		
20 sp i kjemi Bruke ANTEN KJ1000 Generell kjemi ELLER KJ1020 Organisk kjemi i opptaksgrunnlaget (<i>best karakter</i>).	KJ1000 Generell kjemi (15 sp) ELLER KJ1020 Organisk kjemi (15 sp) – <i>varierer om er valemne eller obligatorisk emne, avhengig av studieretning</i>	15
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: KJEMI		15
OBS: Kjemi-kravet på 20 sp blir ansett som dekket inn med kjemi-emne på 15 sp.		
STATISTIKK		
10 sp i statistikk	INGEN STATISTIKK-EMNE	
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: STATISTIKK		MÅ HA: 10 (valemne)
OBS: MANGLAR 10 sp i statistikk, dersom 7,5-10 sp statistikk er tatt som valemne er statistikk-kravet oppfylt.		
MATEMATIKK (inngår ikke i gj.snittskarakter)	Matematikk-kravet på 10 sp blir ansett som dekket inn med emnet MA0001 Brukerkurs i matematikk A på 7,5 sp.	
10 sp i matematikk	MA0001 Brukerkurs i matematikk A (7,5 sp)	7,5

Nord universitet: Bachelor i biologi

Oppbygging: <https://www.nord.no/no/studier/biologi-bachelor#>

Vurdert juni 2021.

Kvalifisert til opptak til Master i biologi (MAMN-BIO) v/UiB?	BI125F og BI123F dekker BIO101/BIO102 (zoologi, botanikk, mikrobiologi)
---	---

Opptakskrav		Nord universitet: Bachelor i biologi
BIOLOGI		
MERK: Søkar må ha minimum 80 sp i biologi. 60 sp av dei mest «representative» sp i biologi er opptaksgrunnlaget.		STUDIEPOENG
• Evolusjon	Genetikk og evolusjon (BI122F)	10
• Økologi	Økologi (BI123F)	10
• Botanikk	Biologisk mangfold I - Invertebrater, planter og sopp (BIO1000)	10
• Zoologi	Biologisk mangfold II - Vertebrater (BIO1001)	10
• Fysiologi	Zoofysiologi (BI105F)	10
• Mikrobiologi	Mikrobiologi (BI217F)	10
• Cellebiologi	Biokjemi og cellebiologi (BI132F)	10
• Molekylærbiologi	Molekylær cellebiologi (BI210F)	10
• Genetikk	Dekket av Genetikk og evolusjon (BI122F)	
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: BIOLOGI		80
OBS!		
KJEMI		
20 sp i kjemi	STUDENTENS VAL:	20
	Grunnleggende kjemi og miljøkjemi (KJ104F)	
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: KJEMI		20
STATISTIKK		

10 sp i statistikk	Vitenskapelige metoder (BI224F)	10
TOTALT STUDIEPOENG I OPPTAKSGRUNNLAGET: STATISTIKK		10
MATEMATIKK (inngår ikkje i gj.snittskarakter)		
10 sp i matematikk	Matematikk/Statistikk for biologer (MA116F)	10

Endringsrapport for emne BIO100

Stadiuminfo:	Klar for godkjenning (S2)
Sist endret:	19.09.2022 Tone Stokka (qiv001)
Opprettet i EpN:	Nei

**Gammel verdi
(S0, Importert fra FS)**

**Ny verdi
(S2, Kvalitetssikring)**

Generelt

Ingen endringer

Rapportering

Tilknyttede studieprogram	Gammel verdi (S0, Importert fra FS)	Ny verdi (S2, Kvalitetssikring)
	5MAMN-ENER Integreert masterprogram i energi (sivilingeniør)	Ikke valgt
	5MAMN-HTEK Integreert masterprogram i havteknologi (sivilingeniør)	
	5MAMN-MTEK Integreert masterprogram i medisinsk teknologi (sivilingeniør)	
	BAMN-MATF Bachelorprogram i matematiske fag	
	ZDGMNFAK Gjestestudenter på doktorgradsnivå	
	BAMN-NANO Bachelorprogram i nanoteknologi	
	MAMN-AKTUA Integreert masterprogram i aktuarfag og dataanalyse	
	INTL-PSYK Internasjonale studenter - Det psykologiske fakultet	
	INTL-SV Internasjonale studenter - Det samfunnsvitenskapelige fakultet	
	INTL-HF Internasjonale studenter - Det humanistiske fakultet	
	INTL-JUS Internasjonale studenter - Det juridiske fakultet	
	INTL-KMD Internasjonale studenter - Fakultet for kunst, musikk og design	
	INTL-MED Internasjonale studenter - Det medisinske fakultet	

INTL-MN Internasjonale studenter -
Det matematisk-naturvitenskapelige
fakultet

BAMN-BIO Bachelorprogram i
biologi

ZMAMNFAK Gjestestudenter på
mastergradsnivå

PHDMN PhD - Det matematisk-
naturvitenskapelige fakultet

ÅRMN Årsstudium i
naturvitenskapelige fag

BAMN-KJEM Bachelorprogram i
kjemi

BAMN-MOL Bachelorprogram i
molekylærbiologi

BAMN-GEOV Bachelorprogram i
geovitenskap

BAMN-DVIT Bachelorprogram i
informatikk: data science
(datavitenskap)

BAMN-DTEK Bachelorprogram i
informatikk: datateknologi

BAMN-PTEK Bachelorprogram i
petroleum- og prosesseteknologi

MAMN-FISK Profesjonsstudium i
fiskehelse - akvamedisin

MATF-FARM Integrert
masterprogram i farmasi

BAMN-GEOF Bachelorprogram i
klima, atmosfære- og havfysikk

BAMN-MAT Bachelorprogram i
matematikk

BAMN-PHYS Bachelorprogram i
fysikk

BATF-IMØ Bachelorprogram i
informatikk-matematikk-økonomi

MAMD-NUHUM Masterprogram i
ernæring - Human ernæring

BAMN-MATEK Bachelorprogram i
matematikk for industri og teknologi

ZHOMNFAK Hospitant

ZBAMNFAK Gjestestudent på
bachelorgradsnivå

BAMN-STATS Bachelorprogram i
statistikk og data science

MAMN-LÆERE Lektorprogram i
naturvitenskap og matematikk

PHDHF PhD - Det humanistiske
fakultet

PHDJUR PhD - Det Juridiske
fakultet

PHDMD PhD - Det medisinske
fakultet

PHDPSYK PhD - Det psykologiske
fakultet

PHDSV Ph.d.-programmet ved Det
samfunnsvitenskapelige fakultet

BAMN-DSIK Bachelorprogram i
informatikk: datasikkerhet

BAMN-BINF Bachelorprogram i
informatikk: bioinformatikk

PRAPED-DEL Praktisk-pedagogisk
utdanning - deltid

MAMN-HAVSJ Integreert
masterprogram i havbruk
(sivilingeniør)

Vurdering

Endringsønsker for vurderinger	-	Fjerne oppmøte på første forelesning som OBLIG. Siden emnet er med i undervisningsopptaket er det uansett obligatorisk å møte på første forelesning og studentene som ikke møter mister plassen sin (og får et varsel om det).
---------------------------------------	---	--

Undervisning

Administrativt ansvarlig	(25.04.2019 -)	-
Fagpersonweb - tilgang	(01.08.2020 -)	-

StudentWeb

Ingen endringer

Emneinfo

Studiepoeng, omfang:

Ingen endringer

Studienivå (studiesyklus):

Ingen endringer

Undervisningsspråk:

Ingen endringer

Undervisningssemester:

Ingen endringer

Undervisningssted:

Ingen endringer

Mål og innhold:

Ingen endringer

Læringsutbytte:

Ingen endringer

Krav til forkunnskaper:

Ingen endringer

Anbefalte forkunnskaper:

Ingen endringer

Studiepoengsreduksjon:

Ingen endringer

Krav til studierett:

Ingen endringer

Arbeids- og undervisningsformer:

Ingen endringer

Obligatorisk undervisningsaktivitet:

Ingen endringer

Vurderingsformer:

Nynorsk:

Det er mappevurdering i BIO100 der karakteren er basert på to **elementdelar**:

1) Poeng frå individuelle testar og **innleveringar undervegs i samband med gruppeundervisning (vekt 25%)**. **gruppetestar (vekta likt) i starten av kvar modul på gruppeundervisninga (7 modular), der dei 5**

modulane med høgast poengsum tel 25% på karakteren.

2) Ein skriftleg avsluttande skuleeksamen med fleirvalsoppgåver (3 timar, vekt 75%) som ein må bestå) tel 75% på karakteren. Avsluttande eksamen må vere bestått for å bestå emnet.

Studentar som består vurderingselement del 2 får ein bokstavkarakter basert på begge vurderingselementa vurderingsdelane, vekta slik som i lista ovanfor, der progresjon kan avgjere vippetilfelle. Studentar som tidlegare har gjennomført delar av karaktergrunnlaget kan velje å ta opp eitt ein eller begge vurderingselementa begge delane i undervisningssemesteret (haustdet er ikkje høve til å ta opp berre utvalde modular av del 1). Den beste presentasjonen på kvart vurderingselement kvar vurderingsdel nyttast til å rekne ut ny karakter. Poeng frå tidlegare semester kan bli justert om det er nivåforskjeller frå år til år, til dømes grunna vanskegrad på eksamensoppgåvene.

Vurderingselementa Dei to vurderingsdelane er gyldige i seks semester, inkludert inneverande semester. Ta kontakt med studieseksjonen dersom gyldigheita av vurderingselementa har gått ut for å sjekke om du likevel kan ta opp emnet.

Ta også kontakt med studieseksjonen dersom du har tatt emnet med tidligare vurderingskombinasjon og ønsker å forbetre karakteren. Studenter som har tatt emnet med tidligare vurderingskombinasjon kan ta opp igjen ein eller to deksamemar fram til og med våren 2022.

Hjelpemiddel til eksamen:

Ingen endringer

Karakterskala:

Ingen endringer

Vurderingssemester:

Nynorsk:

Høst

Haut.

Det kan bli arrangert sjukeeksamen tidleg i vårsemesteret dersom det er studentar med gyldig fråvær på avsluttande eksamen (del 2) i haustsemesteret. Disse må søke om tidleg eksamen via digitalt skjema på denne sida.

Litteraturliste:

Ingen endringer

Emneevaluering:

Ingen endringer

Programansvarlig:

Ingen endringer

Emneansvarlig:

Ingen endringer

Administrativt ansvarlig:

Ingen endringer

Kontaktinformasjon:

Ingen endringer

Endringsrapport for emne BIO101

Stadiuminfo:	Klar for godkjenning (S2)
Sist endret:	06.09.2022 Tone Stokka (qiv001)
Opprettet i EpN:	Nei

Gammel verdi (S0, Importert fra FS)

Ny verdi (S2, Kvalitetssikring)

Generelt

Ingen endringer

Vurdering

Endringsønsker for vurderinger

-

Endre til mappevurdering der karakteren er basert på:
 - Poeng frå tester på seminar (20% av karaktergrunnlaget).
 - Poeng på labrapport (20% av karaktergrunnlaget).
 - Avsluttande skriftleg eksamen på 3 timar (60% av karaktergrunnlaget).

Studentar med godkjent obligatorisk undervisningsaktivitet frå tidlegare semester skal berre ta avsluttande eksamen og resultatet frå denne utgjer heile karaktergrunnlaget.

I semester utan undervisning: Studentar med godkjent obligatorisk undervisningsaktivitet kan ta eksamen og resultatet frå denne utgjer heile karaktergrunnlaget.

Undervisning

Administrativt ansvarlig (01.01.2019 -)

-

Emneinfo

Studiepoeng, omfang:

Ingen endringer

Studienivå (studiesyklus):

Ingen endringer

Undervisningsspråk:

Engelsk:

Norwegian

Nynorsk:

Norsk

Undervisningssemester:

Ingen endringer

Undervisningssted:

Ingen endringer

Mål og innhold:

Ingen endringer

Læringsutbytte:

Nynorsk:

Studenten skal ved avslutta emne ha følgjande læringsutbytte definert i kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar:

- Skal kjenne til dei forskjellige hovudgruppene av prokaryote organismar, protistar, sopp, plantar og dyr, og kva som definerer desse.
- Skal kjenne til sentrale omgrep og analysemetodar som blir brukt innan studiar av fylogeni, taksonomi og biologisk mangfald.
- Kan gjere greie for korleis dei forskjellige organismegruppene har utvikla seg.
- Skal kjenne til dei ulike organismegruppene sin biologi og anatomi for å forstå deira biosystematiske plassering, evolusjonsforløp og slektskap.

Ferdigheitar:

- Kan bruke grunnleggjande laboratorieteknikkar for å studere, identifisere og klassifisere sentrale organismegrupper
- Kan framstille eigne resultat frå laboratoriearbeid i form av teikningar, tabellar og figurer etter relevante deler av IMRaD (Introduksjon, Materiale og metode, Resultat, Diskusjon) formatet.

Generell kompetanse:

- Kan samarbeide med medstudentar **for gjennomføring av om aktiv læring på gruppearbeid, seminar og laboratorieøvingane.**
- Kan reflektere over og vise evne til kritisk tenking rundt eigne resultat og funn.
- Kan opptre ansvarleg i forhold til reglar og retningslinjer for arbeid i laboratoriet.
- Kan klassifisere organismar etter spesifikke karaktertrekk.

Krav til forkunnskaper:

Ingen endringer

Anbefalte forkunnskaper:

Engelsk:

BIO100 (BIO110)

Nynorsk:

BIO100 (BIO110)

Studiepoengsreduksjon:

Engelsk:

BIF101: 6 ECTS

BIO111: 5 ECTS

BIO112: 5 ECTS

BIO113. 5 ECTS

Nynorsk:

BIF101: 6 studiepoeng.

Tidligere emne: BIO111 Zoologi (5 spstudiepoeng), BIO112 Botanikk (5 spstudiepoeng), BIO113 Mikrobiologi (5 spstudiepoeng).

Krav til studierett:

Ingen endringer

Arbeids- og undervisningsformer:

Nynorsk:

Førelser Gruppeundervisning, seminar og laboratoriekurs

Obligatorisk undervisningsaktivitet:

Nynorsk:

Deltaking på laboratoriekurs og godkjent labjournal. Obligatorisk aktivitet er gyldig i 6 påfølgende påfølgende semester.

Vurderingsformer:

Nynorsk:

Mappeevaluering der karakteren er basert på:

- Poeng frå tester på seminar (20% av karaktergrunnlaget).
- Poeng på labrapport (20% av karaktergrunnlaget).
- Avsluttande skriftleg eksamen på 3 timar (60% av karaktergrunnlaget)

Skriftleg avsluttande eksamen 3 timer, labjournal må vere godkjent for å få gå opp til avsluttande eksamen

•

Eksamen består av tre delar som kvar tel 1/3: mikrobiologi, zoologi og botanikk. Alle dei tre delane må vere bestått for å bestå eksamen.

Studentar som tar opp igjen emnet i undervisningssemesteret

Studentar med godkjent obligatorisk undervisningsaktivitet frå tidlegare semester skal berre ta avsluttande eksamen og resultatet frå denne utgjer heile karaktergrunnlaget.

I semester utan undervisning

Studentar med godkjent obligatorisk undervisningsaktivitet kan ta eksamen og resultatet frå denne utgjer heile karaktergrunnlaget.

Hjelpemiddel til eksamen:

Ingen endringer

Karakterskala:

Ingen endringer

Vurderingssemester:

Nynorsk:

Det er ordinær eksamen kvart semester. **I semester utan undervisning er eksamen tidleg i semesteret.**

Litteraturliste:

Ingen endringer

Emneevaluering:

Engelsk:

Students will evaluate the course in accordance with the quality assurance system at UiB and the Department.

Nynorsk:

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB og instituttet sitt kvalitetssikringssystem.

Emneansvarlig:

Ingen endringer

Endringsrapport for emne BIO103

Stadiuminfo:	Klar for godkjenning (S2)
Sist endret:	21.09.2022 Tone Stokka (qiv001)
Opprettet i EpN:	Nei

**Gammel verdi
(S0, Importert fra FS)**

**Ny verdi
(S2, Kvalitetssikring)**

Generelt

Ingen endringer

Rapportering

Tilknyttede studieprogram		
BAMN-GEOF Bachelorprogram i klima, atmosfære- og havfysikk		Ikke valgt
BAMN-GEOV Bachelorprogram i geovitenskap		
BAMN-PHYS Bachelorprogram i fysikk		
BATF-IMØ Bachelorprogram i informatikk-matematikk-økonomi		
MAMN-LÆRE Lektorprogram i naturvitenskap og matematikk		
BAMN-DTEK Bachelorprogram i informatikk: datateknologi		
BAMN-MATF Bachelorprogram i matematiske fag		
BAMN-DVIT Bachelorprogram i informatikk: data science (datavitenskap)		
BAMN-STATS Bachelorprogram i statistikk og data science		
MAMN-AKTUA Integret masterprogram i aktuarfag og dataanalyse		
BAMN-BIO Bachelorprogram i biologi		
BAMN-MATEK Bachelorprogram i matematikk for industri og teknologi		
BAMN-MAT Bachelorprogram i matematikk		
ZMAMNFAK Gjestestudenter på		

mastergradsnivå

ZHOMNFAK Hospitant

ZBAMNFAK Gjestestudent på
bachelorgradsnivå

ÅRMN Årsstudium i
naturvitenskapelige fag

PHDHF PhD - Det humanistiske
fakultet

PHDJUR PhD - Det Juridiske
fakultet

PHDMD PhD - Det medisinske
fakultet

PHDPSYK PhD - Det psykologiske
fakultet

BAMN-DSIK Bachelorprogram i
informatikk: datasikkerhet

BAMN-BINF Bachelorprogram i
informatikk: bioinformatikk

MAMN-HAVSJ Integreert
masterprogram i havbruk
(sivilingeniør)

5MAMN-ENER Integreert
masterprogram i energi
(sivilingeniør)

5MAMN-HTEK Integreert
masterprogram i havteknologi
(sivilingeniør)

5MAMN-MTEK Integreert
masterprogram i medisinsk teknologi
(sivilingeniør)

BAMN-NANO Bachelorprogram i
nanoteknologi

BAMN-PTEK Bachelorprogram i
petroleum- og prosessteknologi

MAMN-FISK Profesjonsstudium i
fiskehelse - akvamedisin

MATF-FARM Integreert
masterprogram i farmasi

BAMN-KJEM Bachelorprogram i
kjemi

BAMN-MOL Bachelorprogram i
molekylærbiologi

PHDMN PhD - Det matematisk-
naturvitenskapelige fakultet

Vurdering

Endringsønsker for vurderinger

-

I semester med undervisning:

Mappeevaluering:

- Presentasjon av fagtema (bestått/ikkje bestått) --> OBLIG
- Labrapporter (30% av karakteren) - -> OPPGAVE
- Avsluttande skriftleg eksamen (70% av karakteren) --> SKRIFTLIG SKOLEEKSAMEN

I semester uten undervisning (som tidligere):

Studenter med godkjent obligatorisk undervisningsaktivitet (labkurs) fra tidligere semester kan ta eksamen og resultatet fra denne utgjør hele karaktergrunnlaget.

Undervisning

Administrativt ansvarlig (01.01.2019 -) -
Fagpersonweb - tilgang (01.01.2020 -) -
Plagiatansvarlig (29.09.2020 -) -

StudentWeb

Ingen endringer

Emneinfo

Studiepoeng, omfang:

Ingen endringer

Studienivå (studiesyklus):

Ingen endringer

Undervisningsspråk:

Ingen endringer

Undervisningssemester:

Ingen endringer

Undervisningssted:

Ingen endringer

Mål og innhold:

Ingen endringer

Læringsutbytte:

Nynorsk:

Etter fullført emne skal studenten ha følgjande læringsutbytte definert i kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar

- Forstå den kjemiske basisen for liv, kjenne struktur og funksjon til dei viktigaste molekylære byggesteinane og vere fortroleg med korleis, når og kor biomolekyl påvirker kvarandre.
- forstå Kunne forklare og samanlikne organiseringa av prokaryote og eukaryote celler, og den rolla ulike sub-cellulære organellar spelar i biologiske prosessar.
- Kunne gjere greie for demonstrere kunnskap om metabolisme, energiomsetning, fotosyntese, katabolisme, biosyntese og korleis desse prosessane er organisert med omsyn til cellulære strukturar.
- Kunne gjere greie for demonstrere kunnskap om det mekanistiske grunnlaget for cellekommunikasjon.
- Demonstrere grunnleggjande demonstrere kunnskap om mitosen og grunnleggjande forståing for mitose og korleis celler går gjennom cellyklus og deler seg.
- kunne Kunne forklare både ukjønna og kjønna livssyklus, inkludert meiosen.
- kunne Kunne forklare Mendels lovar og ideen om genar og genetisk arv, i tillegg forstå korleis genom evolverer.
- Kunne forstå det kromosomale og molekylære grunnlaget for genetisk arv, og kunne forklare korleis informasjon vert overført frå genar til RNA og vidare til protein, og korleis uttrykk av genar vert regulert.
- ha Vise kunnskap om ekstrakromosomale genetiske element (virus, plasmider) og korleis dei formeirar seg og vert overførte frå celle til celle.
- Ha kjennskap til genom redigering ha kunnskap om bioteknologisk bruk av genetik og etiske spørsmål knytta til det
- forstå korleis genetik og differensiering av celler utvikler ein organisme
- forstå korleis genom evolverer
- dette.
- Kunne forklare grunnleggjande cellulære og molekylære mekanismar som styrar fosterutvikling hjå dyr.

Ferdigheiter:

- Ha forstå grunnlaget for eksperimentelle forsøk, ha ferdigheiter i praktisk laboratoriearbeid og kunnskap om sikkerheit på laboratoriet.
- Kunne grunnleggjande mikroskopiteknikk for å observere fenotypiske trekk hjå dyr.
- Kunne kunne analysere og tolke eksperimentelle data. kunne gi klar og konsis vitskapeleg
- Utføre grunnleggjande bioinformatiske analyser.
- Kunne utforme og skrive ein vitskapeleg rapport etter IMRAD-formatet (innledning, materiale og metode, resultat og diskusjon) basert på eigne resultat.

Generell kompetanse:

- Kunne og forstå prinsippa for rapportskriving etter IMRAD-formatet, og kunne bruke desse i utforming av rapportar frå labøvingar.
- Kunne lese og forstå vitenskaplege tekstar.
- Kjenne til og forstå viktigheita av kjeldekritikk, referering og fagfellevurdering.
- Kunne gje ei klar og konsis vitenskapleg presentasjon til ei fagkyndig forsamlingha .
- Kan samarbeide med medstudentar om aktiv læring i undervisning, kollokviegrupper og laboratorieøvingar. kjennskap til samarbeidsprosesser og anvende denne i læringsfremmende samarbeid i studentgrupper

Krav til forkunnskaper:

Ingen endringer

Anbefalte forkunnskaper:

Ingen endringer

Studiepoengsreduksjon:

Ingen endringer

Krav til studierett:

Ingen endringer

Arbeids- og undervisningsformer:

Ingen endringer

Obligatorisk undervisningsaktivitet:

Nynorsk:

Første og siste førelesning er obligatorisk. Deltaking på kollokviegrupper, laboratoriekurs , kollokvier og godkjent labjournalstudentpresentasjonar.

Obligatorisk aktivitet undervisningsaktivitet er gyldig i 6 5 påfølgande semester, inkludert inneverande.

Vurderingsformer:

Engelsk:

The course has following Portfolio assessment

- Mid-term exam (1,5 hours), counts 30 % of the grade
- Written exam 4 hours, counts 70 % of the grade

.

Nynorsk:

Mappeevaluering:

- Presentasjon av fagtema (bestått/ikkje bestått)

- Labrapportar (

I semester med undervisning

- Midtsemestereksamen: 1,5 time skriftleg digital eksamen. Denne tel 30% av karakteren.)

- Avsluttande eksamen: 4 timar skriftleg digital eksamen . Denne tel (70% av karakteren.)

Karaktergrunnlaget frå labrapportane og Obligatorisk aktivitet må vere godkjent og begge eksamenane må gjennomførast for å få karakter i emnet i undervisningssemesteret. Midtsemestereksamen og avsluttande eksamen er berre gyldig gyldige i det same semesteret som dei blir gjennomført.

Studentar som tar opp igjen emnet i undervisningssemesteret

Studentar med godkjent obligatorisk undervisningsaktivitet frå tidlegare semester skal berre ta avsluttande eksamen og resultatet frå denne utgjer heile karaktergrunnlaget.

I semester utan undervisning

Studentar med godkjent obligatorisk undervisningsaktivitet kan ta eksamen . Eksamen tel 100% på karakteren. og resultatet frå denne utgjer heile karaktergrunnlaget.

Hjelpemiddel til eksamen:

Ingen endringer

Karakterskala:

Ingen endringer

Vurderingssemester:

Ingen endringer

Litteraturliste:

Ingen endringer

Emneevaluering:

Ingen endringer

Programansvarlig:

Ingen endringer

Emneansvarlig:

Ingen endringer

Administrativt ansvarlig:

Ingen endringer

Kontaktinformasjon:

Ingen endringer

Endringsrapport for emne BIO210

Stadiuminfo:	Klar for godkjenning (S2)
Sist endret:	19.09.2022 Tone Stokka (qiv001)
Opprettet i EpN:	Nei

**Gammel verdi
(S0, Importert fra FS)**

**Ny verdi
(S2, Kvalitetssikring)**

Generelt

Ingen endringer

Rapportering

Tilknyttede studieprogram		
BAMN-KJEM Bachelorprogram i kjemi		Ikke valgt
MAMN-PHYS Masterprogram i fysikk		
BAMN-MAT Bachelorprogram i matematikk		
MAMN-PRO Masterprogram i energi- og prosessteknologi		
MAMN-FISK Profesjonsstudium i fiskehelse - akvamedisin		
MAMN-GEOF Masterprogram i meteorologi og oseanografi		
MAMN-STAT Masterprogram i statistikk		
BAMN-PHYS Bachelorprogram i fysikk		
MAMN-GEOV Masterprogram i geovitenskap		
ÅRMN Årsstudium i naturvitenskapelige fag		
MAMN-NANO Masterprogram i nanovitenskap		
MAMN-ENERG Masterprogram i energi		
PHDMN PhD - Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet		
BAMN-MOL Bachelorprogram i molekylærbiologi		

MAMN-LÆRE Lektorprogram i
naturvitenskap og matematikk

ZMAMNFAK Gjestestudenter på
mastergradsnivå

BAMN-DVIT Bachelorprogram i
informatikk: data science
(datavitenskap)

BAMN-DTEK Bachelorprogram i
informatikk: datateknologi

BAMN-PTEK Bachelorprogram i
petroleum- og prosesseteknologi

BAMN-STATS Bachelorprogram i
statistikk og data science

ZBAMNFAK Gjestestudent på
bachelorgradsnivå

ZHOMNFAK Hospitant

PHDSV Ph.d.-programmet ved Det
samfunnsvitenskapelige fakultet

MAMN-AKTUA Integreert
masterprogram i aktuarfag og
dataanalyse

BATF-IMØ Bachelorprogram i
informatikk-matematikk-økonomi

MAMN-INF Masterprogram i
informatikk

BAMN-GEOV Bachelorprogram i
geovitenskap

MAMN-KJEM Masterprogram i kjemi

MAMN-BIO Masterprogram i biologi

BAMN-GEOF Bachelorprogram i
klimateknologi, atmosfære- og havfysikk

MAMN-MAT Masterprogram i
matematikk

MAMN-MOL Masterprogram i
molekylærbiologi

MAMN-PETR Masterprogram i
reservoar og geoenergi

BAMN-BIO Bachelorprogram i
biologi

MAMN-PROG Felles masterprogram
i programutvikling

BAMN-MATEK Bachelorprogram i
matematikk for industri og teknologi

MATF-FARM Integrert
masterprogram i farmasi

MAMN-MAB Masterprogram i
anvendt og beregningsorientert
matematikk

INTL-PSYK Internasjonale studenter
- Det psykologiske fakultet

INTL-MN Internasjonale studenter -
Det matematisk-naturvitenskapelige
fakultet

INTL-HF Internasjonale studenter -
Det humanistiske fakultet

INTL-KMD Internasjonale studenter -
Fakultet for kunst, musikk og design

INTL-SV Internasjonale studenter -
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

INTL-JUS Internasjonale studenter -
Det juridiske fakultet

INTL-MED Internasjonale studenter -
Det medisinske fakultet

BAMN-NANO Bachelorprogram i
nanoteknologi

BAMN-MATF Bachelorprogram i
matematiske fag

ZDGMNFAK Gjestestudenter på
doktorgradsnivå

BAMN-DSIK Bachelorprogram i
informatikk: datasikkerhet

BAMN-BINF Bachelorprogram i
informatikk: bioinformatikk

JMAMN-QAL2 Erasmus Mundus
Master in Quality in Analytica
Laboratories (EMQAL)

MAMN-HAVSJ Integrert
masterprogram i havbruk
(sivilingeniør)

PRAPED-DEL Praktisk-pedagogisk
utdanning - deltid

MAMN-HTEK Masterprogram i
havteknologi

5MAMN-ENER Integreert
masterprogram i energi
(sivilingeniør)

5MAMN-HTEK Integreert
masterprogram i havteknologi
(sivilingeniør)

5MAMN-MTEK Integreert
masterprogram i medisinsk teknologi
(sivilingeniør)

PHDHF PhD - Det humanistiske
fakultet

PHDJUR PhD - Det Juridiske
fakultet

PHDMD PhD - Det medisinske
fakultet

PHDPSYK PhD - Det psykologiske
fakultet

Vurdering

**Endringsønsker for
vurderinger**

-

Endring av vurderingsform slik at de
digitale oppgavene teller inn på
karakteren.

Undervisning

Administrativt ansvarlig (01.01.2019 -)

-

Emneansvarlig (01.01.2021 -)

-

Fagpersonweb - tilgang (01.01.2021 -)

-

Plagiatansvarlig (01.01.2019 -)

-

StudentWeb

Ingen endringer

Emneinfo

Studiepoeng, omfang:

Ingen endringer

Studienivå (studiesyklus):

Ingen endringer

Undervisningsspråk:

Ingen endringer

Undervisningssemester:

Ingen endringer

Undervisningssted:

Ingen endringer

Mål og innhold:

Ingen endringer

Læringsutbytte:

Ingen endringer

Krav til forkunnskaper:

Ingen endringer

Anbefalte forkunnskaper:

Ingen endringer

Studiepoengsreduksjon:

Ingen endringer

Krav til studierett:

Ingen endringer

Arbeids- og undervisningsformer:

Ingen endringer

Obligatorisk undervisningsaktivitet:

Nynorsk:

- Obligatorisk deleksamen, utgjør 40% av total karakter.
- Obligatoriske oppgaver, utgjør 20% av total karakter.

Godkjend obligatorisk aktivitet er gyldig i 6 semester, inkludert semesteret aktiviteten vart godkjent i. Den obligatoriske aktiviteten må vere bestått for å kunne ta den munnlege slutteksamenen.

Vurderingsformer:

Engelsk:

- Compulsory oral exam, accounts for 40% of total grade.
- Compulsory midterm exam, accounts for 40% of total grade.
- Compulsory assignments, accounts for 20% of total grade.
- Digital assignments (20% of grade).
- Midterm exam (40% of grade).
- Oral exam (40% of grade).

All three assessments must be completed in the teaching semester to pass the course and are only valid in the semester in which they are completed.

Nynorsk:

- Digitale oppgåver (20% av karakteren)
- Skriftleg deleksamen (40% av karakteren).
- Munnleg eksamen (40% karakteren).

Alle dei tre vurderingane må gjennomførast i undervisningssemesteret for å få karakter i emnet og er berre gyldige i semesteret dei blir gjennomført i

Hjelpemiddel til eksamen:

Ingen endringer

Karakterskala:

Ingen endringer

Vurderingssemester:

Ingen endringer

Litteraturliste:

Ingen endringer

Emneevaluering:

Ingen endringer

Programansvarlig:

Ingen endringer

Emneansvarlig:

Ingen endringer

Administrativt ansvarlig:

Ingen endringer

Kontaktinformasjon:

Ingen endringer

Endringsrapport for emne BIO356

Stadiuminfo:	Klar for godkjenning (S2)
Sist endret:	21.09.2022 Tone Stokka (qiv001)
Opprettet i EpN:	Nei

**Gammel verdi
(S0, Importert fra FS)**

**Ny verdi
(S2, Kvalitetssikring)**

Generelt

Ingen endringer

Rapportering

Tilknyttede studieprogram		
MAHF-SDG Masterprogram i bærekraft		Ikke valgt
MAMN-BIO Masterprogram i biologi		
INTL-MED Internasjonale studenter - Det medisinske fakultet		
INTL-SV Internasjonale studenter - Det samfunnsvitenskapelige fakultet		
INTL-KMD Internasjonale studenter - Fakultet for kunst, musikk og design		
INTL-HF Internasjonale studenter - Det humanistiske fakultet		
INTL-MN Internasjonale studenter - Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet		
INTL-JUS Internasjonale studenter - Det juridiske fakultet		
INTL-PSYK Internasjonale studenter - Det psykologiske fakultet		

Vurdering

Ingen endringer

Undervisning

Ingen endringer

StudentWeb

Ingen endringer

Emneinfo

Studiepoeng, omfang:

Engelsk:

10 ECTS

Nynorsk:

10 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus):

Engelsk:

Master

Nynorsk:

Master

Undervisningsspråk:

Engelsk:

English

Nynorsk:

Engelsk

Undervisningssemester:

Engelsk:

Spring.

This course has a limited capacity, enrolment is based on application. The application deadline is Wednesday in week 2 for the spring semester. Please see [this page](#) for more information. You will receive confirmation of whether you received a seat in Studentweb no later than Monday the week after the deadline.

It is compulsory to attend the first lecture/orientation meeting, or you risk losing your seat. If you are unable to attend the first lecture, you must contact the Study Section (studie.bio@uib.no). The time of the first lecture/orientation meeting can be found in the schedule [on the course website](#) under "[Resources](#)" or on Mitt UiB.

Nynorsk:

Vår.

Emnet har eit avgrensa tal på plassar og inngår i undervisningsopptaket ved MN-fakultetet. Fristen for å melde seg til undervisning i emnet er onsdag i veka 2. Du får svar på om du har fått plass på emnet på Studentweb seinast måndag i veka etter fristen.

Det er obligatorisk oppmøte på første forelesing/orienteringsmøtet, og du kan risikere å miste plassen om du ikkje møter. Dersom du ikkje kan møte på første forelesing/orienteringsmøtet må du kontakte studieseksjonen **på e-post:** (studie.bio@uib.no). Tidspunkt for første forelesing/orienteringsmøtet finn du i timeplanen under «Ressursar» øvst til høgre eller på Mitt UiB.

Undervisningssted:

Nynorsk:

Bergen

Mål og innhold:

Engelsk:

The course aims to provide a fundamental introduction to how we monitor fish stocks, both by fisheries dependent and fisheries independent methods. A focus will be to provide the students with a comprehensive understanding of how acoustic and capture- based fisheries independent monitoring methods are applied to support sustainable fisheries.

Age-structured stock assessment models are an essential scientific basis for responsible harvesting, and the course will give an overview of survey design and methods providing abundance indices by age in acoustic - and trawl surveys. **Other survey methods will also be presented.**

FAO's classification system of gear types, and the requirements for a responsible, sustainable resource- and environment-friendly fishery, will be presented. The construction and function of different gear types, and the biological capture characteristics of these will be described. The importance of different fish behaviour and reaction towards gear stimuli **and vessel avoidance** will be emphasized, and how this affects catchability, **selectivity** and **selectivity survey results**. Selection attributes in different gear types and estimation of gear selectivity probabilities will be covered.

The lectures will also introduce physical and biological principles for hydro-acoustic detection and measurement of marine organisms, with focus on abundance estimation of fish and plankton. The course will include practical assignments on the function and operation of scientific echo sounders , **and echo integrators and sonars.**

Finally, the course will introduce new technological developments in the field of hydro-acoustics, gear types, and optical tools, and how these will provide new possibilities to observe and understand aquatic ecosystems under change.

The results of the course assignments **A mandatory 2 day student cruise will be carried out, and the students will in co-operation produce a scientific survey report. The report shall be presented orally and in writing.**

Students in the **Master's Programme in Biology, specialisation Fisheries Biology and Management** (compulsory course), and specialisation **Marine Biology** (elective course), will be prioritised.

Nynorsk:

Målet er å gi en grunnleggende innføring i hvordan vi overvåker fiskebestander, både ved bruk av fiskeriavhengige og fiskeriuavhengige metoder. Det vil bli lagt spesiell vekt på å gi studentene en grundig forståelse for hvordan akustiske og fangstbaserte fiskeriuavhengige metoder anvendes for å understøtte bærekraftige fiskerier.

Aldersstrukturerte evalueringsmodeller (assessment models) er et viktig faglig fundament for forsvarlig høsting, og kurset vil gi en oversikt over surveydesign og metoder som produserer indekser per alder i akustikk -og tråltokt. **Andre surveymetoder vil også bli presentert.**

FAO's klassifiseringssystem av fiskeredskaper, samt kravene for et bærekraftig ressurs- og miljøvennlig fiske, vil bli beskrevet. En vil gjennomgå fiskeredskapenes konstruksjon og virkemåte samt de ulike fangstmetodenes biologiske forutsetninger. Det vil bli lagt vekt på å belyse betydningen av fiskens atferd og reaksjon på **fartøy- og redskapsstimuli** for fangsteffektivitet, **selektivitet** og **selektivitetssurvey resultat**.

Seleksjonsinnretninger i ulike fiskeredskaper samt metoder for å beregne seleksjon vil bli presentert.

Forelesningene vil også gi en innføring i fysiske og biologiske prinsipper for hydroakustisk deteksjon og måling av marine organismer, med hovedvekt på mengdeestimering av plankton og fisk. Videre vil funksjon og betjening av vitenskapelig ekkolodd , **og ekkointegrator og sonar** bli gjennomgått med praktiske øvelser.

Emnet vil avslutningsvis gi en introduksjon av teknologiske nyvinninger innen hydroakustikk, fangstredskaper og optiske verktøy, og hvordan disse gir nye muligheter for å observere og forstå et økosystem i endring.

Det vil bli gjennomført et obligatorisk tokt der studentene i samarbeid skal lage en vitenskapelig toktrapport.

Resultatene fra **prosjektarbeidene dette arbeidet** skal presenteres muntlig og skriftlig.

Studentar Studentar i **Masterprogrammet masterprogrammet** i biologi, **spesialisering spesialisering** Fiskeribiologi og forvaltning (obligatorisk emne) og **spesialisering spesialisering** Marinbiologi (**valemne valgemne**), blir prioriterte.

Læringsutbytte:

Engelsk:

Knowledge

The candidate can:

- explain

On completion of the course the student should have the following learning outcomes defined in terms of knowledge, skills and general competence:

Knowledge

Upon completion of the course, the student can

- Explain** main principles of monitoring harvested stocks (fisheries-dependent and - independent methods)
- Clarify clarify** statistical advantages and limitations of different sampling designs (**transect vs random**)
- explain the main foundations for a sound sampling design, and statistical advantages and limitations in different designs**
- describe main Describe main** principles of underwater acoustics monitoring and the acoustic back-scattering properties of fish and other aquatic organisms

- **Formulate** formulate the assumptions of echo counting and echo integration
- **Summarize** summarize the main biases and limitations of acoustic survey/ trawl surveys
- describe the main principles for age reading of otoliths and fish shells
- describe the main principles and assumptions for egg surveys
- describe the main principles and assumptions for mark and recapture surveys for estimation of population size
- **compare** Compare typical designs, characteristics and functions of different fishing gears used globally, and how the use of these affect organisms and environments
- Describe how fish behaviour is influenced by different types of fishing gear, and how the surroundings can affect the behaviour and catch efficiency
- **Evaluate** evaluate which fishing gear attributes affect catchability and species- and size-selection of the different gear types

Skills

Upon completion of the course, the student can

The candidate can:

- **construct** Construct a scientifically based survey design
- structure and write a scientific survey report
- **collate survey** Collate survey data to calculate abundance indices per age in acoustic and trawl surveys
- Identify and estimate target strength of individual targets from acoustic measurements and instruments
- **Perform acoustic** perform acoustic abundance estimation of different species in an area based on echo-integration
- Use data from acoustic measurements and instruments to estimate position, swimming speed and direction of single targets
- **Master** master methods for quantification of selection curves in nets and trawls

General competence

Upon completion of the course, the student can

The candidate can:

- **communicate** Communicate subject matter orally and in writing, both in an academic and popular scientific manner
- **Find** find, compile and evaluate fisheries relevant literature
- **Understand** understand and discuss the relevance of fisheries in society

Nynorsk:

Kunnskapar

Kandidaten

Studenten skal ved avslutta emne ha følgjande læringsutbytte definert i kunnskapar, ferdigheiter og generell kompetanse:

Kunnskapar

En student som har fullført emnet

kan:

- Forklare hovedprinsipper forklare hovudprinsipp for overvåking overvaking av høstede bestander hausta bestandar (fiskeri-avhengige og -uavhengige metodermetodar)
- Gjøre rede for statistiske fordelar og begrensninger i ulike typer sampling design (transekt vs tilfeldig)
- gjere greie for forutsetningane for eit godt sampling design, og statistiske fordelar og avgrensingar i ulike typar design
- gjere greie for hovudtrekka for prinsippa i undervassakustikk og dei akustiske tilbakespreiingsegenskapane Gjøre rede for hovudtrekkene i undervannsakustikk og de akustiske tilbakespredningsegenskapene til fisk og andre akvatiske organismerorganismar
- Beskrive forutsetningene beskrive forutsetningane for ekkotelling og ekkointegrering
- Gjøre rede for de viktigste feilkilder og begrensninger gjere greie for dei viktigaste feilkjeldene og avgrensingar i akustiske survey
- Beskrive karakteristiske oppbygninger, egenskaper og virkemåter av ulike fiskeredskapstypen som benyttes globalt, og hvordan bruken av disse innvirker på organismene og deres omgivende miljø
- Gjøre rede for hvordan atferd til fisk påvirkes av ulike redskapstyper, og hvordan omgivelsesfaktorer kan påvirke atferden og fangstresultatet
- trål survey
- gjere greie for hovudprinsippa ved alderasavlesing av otolittar eller fiskeskjell
- gjere greie for forutsetningar og prinsippa i eggssurvey
- gjere greie for forutsetningar og prinsippa i merke- og gjenfangstforsøk for utrekning av storleiken til ein bestand
- beskrive karakteristiske oppbyggingar, eigenskapar og verkemåtar av ulike fiskereiskapstypen som blir brukt globalt, og korleis bruken av desse verkar inn på organismane og deira omgjevande miljø
- forklare kva for reiskapsparameter som påverkar Forklare hvilke reiskapsparametere som påvirker effektiviteten og arts- og størrelsesseleksjonen storleiksseleksjonen til ulike reiskapstyperreiskapstyper

Ferdigheiter

Etter gjennomføring av emnet kan en student:

Kandidaten kan:

- utforme eit vitenskapelig basert survey design
- skrive ein vitenskapelig tokrapport
- samanstille survey data til berekning av indeksar
- Utforme et vitenskapelig basert surveydesign
- Sammenstille surveydata til beregning av indekser per alder i akustikk- og tråltokt
- Identifisere og beregne målstyrke av enkeltindivider fra akustiske målinger og instrumenter
- Foreta setje i verk akustisk mengdeestimering av ulike arter artar i et eit område basert på ekkointegrering
- Bruke data fra akustiske målinger og instrumenter til beregning av posisjon, svømmehastighet og -retning av enkeltmål
- Beherske metoder beherske metodar for kvantifisering av seleksjon i garn og trål

Generell kompetanse

En student som har fullført emnet Kandidaten kan:

- **Formidle** formidle fagstoff **mundlig munnleg** og **skriftligskriftleg**
- **Finnefinne**, **sammenstille samanstille** og evaluere fiskerirelevant faglitteratur
- **Forstå forstå** og diskutere relevans av fiskeri i samfunnet

Krav til forkunnskaper:

Engelsk:

BIO325 Ocean Science or equivalent **course**.

Nynorsk:

BIO325 Havforskning eller tilsvarende emne.

Anbefalte forkunnskaper:

Engelsk:

BIO280 Fish Biology I - Systematics and Anatomy or equivalent **course**.

Studiepoengsreduksjon:

Engelsk:

5 ECTS overlap with BIO336 Fish Capture and Monitoring and 5 ECTS overlap with BIO333 Acoustic Methods in Fisheries and Marine Biology (discontinued courses).

Nynorsk:

5 sp overlapp med BIO336 Fangst og bestandsovervåking og 5 sp overlapp med BIO333 Akustiske metodar i fiskeri- og marinbiologi (utgåtte emne).

Krav til studierett:

Engelsk:

In order to be admitted to the course, you must be admitted to a master's programme or the doctoral education (PhD) programme at the Faculty of Mathematics and Natural Sciences and fulfill required previous knowledge.

Nynorsk:

For opptak til emnet er det krav om ein studierett knytt til eit masterprogram ved Det matematisk-naturvitenskaplege fakultet eller ph.d.-utdanninga og at du oppfyller forkunnskapskrava.

Arbeids- og undervisningsformer:

Engelsk:

- Lectures: 2 hours per week for 12 weeks.
- Course assignments/seminars: 6 hours per week, for 4 weeks.
- Excursion to gear manufacture site/cruise: 2 days.

Nynorsk:

- Forelesning/Forelesing: 2 timer timar i uken veka i 12 ukerveker.
- Regneøvelser/Rekneøvingar/seminar: 6 timer timar i uken veka i 4 ukerveker.
- Ekskursjon til redskapsprodusent/reiskapsprodusent/tokt: 2 dager dagar.

Obligatorisk undervisningsaktivitet:

Engelsk:

- Attendance at calculation exercises/seminars.
- Participation in excursion to gear manufacture site/cruise (2 days).

Compulsory activities have to be approved in order to take the exam. Approved compulsory activities are valid for in 5 semesters, including the semester of completion. Compulsory activities have to be passed in order to take the exam.

Nynorsk:

- Obligatorisk oppmøte Oppmøte på regneøvelser/rekneøvingar/seminar.
- Deltaking på ekskursjon til reiskapsprodusent/tokt (2 dagar).

Obligatoriske aktivitetar må bli godkjende for å kunne ta eksamen. Godkjende obligatoriske aktivitetar er gyldige i 5 semester, inkludert semesteret aktiviteten vart avlagt i. Godkjend obligatorisk aktivitet er gyldig i 4 påfølgjande semester etter godkjenninga.

Vurderingsformer:

Engelsk:

The forms of assessment are:

- Oral exam, 75 % of total grade.
- Compulsory assignments, 25 % of total grade.

Nynorsk:

I emnet nyttar ein følgjande vurderingsformar:

- Munnleg eksamen, utgjør 75 % av karakterenendeleg karakter.
- Obligatoriske oppgaver, utgjør 25 % av karakterenendeleg karakter.

Hjelpemiddel til eksamen:

Engelsk:

None.

Nynorsk:

Ingen

Karakterskala:

Engelsk:

The grading scale used is A to F. Grade A is the highest passing grade, grade F is a fail.

Nynorsk:

Ved sensur av emnet vert karakterskalaen A-F nytta. Karakterskalaen A til F, der A er beste karakter og F er stryk/Ikkje Bestått.

Vurderingssemester:

Engelsk:

Assessment The exam is only held in semesters with teaching.

Nynorsk:

Det er vurdering berre kun eksamen i semester med undervisningundervisning.

Litteraturliste:

Engelsk:

The reading literature list will be available within 1st of June 1st for the autumn semester and 1st of December 1st for the spring semester. You find the literature list under "Resources" at the top right.

Nynorsk:

Litteraturlista vil vere klar innan 011. 06 juni for haustsemesteret og 011. 12 januar for vårsemesteret. Du finn Litteraturlista under "Ressursar" øvst til høgre.

Emneevaluering:

Engelsk:

Students will evaluate the course in accordance with the quality assurance system at UiB and the Department. You can find course evaluations in the [Quality Assurance Reports](https://quality.app.uib.no/?year=2017&faknr=12&instnr=60) [Quality Assurance Reports](https://quality.app.uib.no/?year=2017&faknr=12&instnr=60).

Nynorsk:

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB og instituttet sitt kvalitetssikringssystem. Evalueringar av emnet finn du i [Studiekvalitetsdatabasen](https://kvalitetsbasen.app.uib.no/?year=2017&faknr=12&instnr=60) [Studiekvalitetsdatabasen](https://kvalitetsbasen.app.uib.no/?year=2017&faknr=12&instnr=60).

Programansvarlig:

Ingen endringer

Emneansvarlig:

Ingen endringer

Administrativt ansvarlig:

Ingen endringer

Kontaktinformasjon:

Ingen endringer

Endringsrapport for emne BIO370

Stadiuminfo:	Klar for godkjenning (S2)
Sist endret:	21.09.2022 Tone Stokka (qiv001)
Opprettet i EpN:	Nei

**Gammel verdi
(S0, Importert fra FS)**

**Ny verdi
(S2, Kvalitetssikring)**

Generelt

Ingen endringer

Rapportering

Tilknyttede studieprogram		
MAMN-ENERG Masterprogram i energi		Ikke valgt
MAMN-PROG Felles masterprogram i programutvikling		
MATF-FARM Integrert masterprogram i farmasi		
MAMN-MAB Masterprogram i anvendt og beregningsorientert matematikk		
MAMN-LÆRE Lektorprogram i naturvitenskap og matematikk		
PRAPED-DEL Praktisk-pedagogisk utdanning - deltid		
PHDHF PhD - Det humanistiske fakultet		
PHDJUR PhD - Det Juridiske fakultet		
PHDMD PhD - Det medisinske fakultet		
PHDPSYK PhD - Det psykologiske fakultet		
PHDSV Ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet		
MAMN-AKTUA Integrert masterprogram i aktuarfag og dataanalyse		
MAMN-MOL Masterprogram i molekylærbiologi		
MAMN-BIO Masterprogram i biologi		

MAMN-PRO Masterprogram i energi- og prosesseteknologi

MAMN-STAT Masterprogram i statistikk

ZMAMNFAK Gjestestudenter på mastergradsnivå

MAMN-FISK Profesjonsstudium i fiskehelse - akvamedisin

MAMN-GEOV Masterprogram i geovitenskap

MAMN-GEOF Masterprogram i meteorologi og oseanografi

MAMN-INF Masterprogram i informatikk

MAMN-MAT Masterprogram i matematikk

MAMN-KJEM Masterprogram i kjemi

MAMN-PETR Masterprogram i reservoar og geoenergi

MAMN-NANO Masterprogram i nanovitenskap

PHDMN PhD - Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

ZDGMNFAK Gjestestudenter på doktorgradsnivå

MAMN-PHYS Masterprogram i fysikk

Vurdering

Ingen endringer

Undervisning

Ingen endringer

StudentWeb

Ingen endringer

Emneinfo

Studiepoeng, omfang:

Engelsk:

10 ECTS

Nynorsk:

10 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus):

Engelsk:

Master

Nynorsk:

Master

Undervisningsspråk:

Engelsk:

English

Nynorsk:

Engelsk

Undervisningssemester:

Engelsk:

Spring.

This course has a limited capacity, enrolment is based on application. The application deadline is Wednesday in week 2 for the spring semester. Please see this page for more information. You will receive confirmation of whether you received a seat in Studentweb no later than Monday the week after the deadline.

It is compulsory to attend the first lecture/orientation meeting, or you risk losing your seat. If you are unable to attend the first lecture, you must contact the Study Section (studie.bio@uib.no). The time of the first lecture/orientation meeting can be found in the schedule on the course website or on Mitt UiB.

Nynorsk:

Vår.

Emnet har eit avgrensa tal på plassar og inngår i undervisningsopptaket ved MN-fakultetet. Fristen for å melde seg til undervisning i emnet er onsdag i veka 2. Du får svar på om du har fått plass på emnet på Studentweb seinast måndag i veka etter fristen.

Det er obligatorisk oppmøte på første forelesing/orienteringsmøtet, og du kan risikere å miste plassen om du ikkje møter. Dersom du ikkje kan møte på første forelesing/orienteringsmøtet må du kontakte studieseksjonen på e-post : (studie.bio@uib.no). Tidspunkt for første forelesing/orienteringsmøtet finn du i timeplanen under «Ressursar» øvst til høgre eller på Mitt UiB.

Undervisningssted:

Engelsk:

Bergen

Nynorsk:

Bergen

Mål og innhold:

Engelsk:

The

course gives an introduction to functional cytology and the cellular and molecular mechanisms for embryonic pattern formation of different animal taxa. Themes include: animal architecture, life cycles and reproduction, differential gene expression, cell-to-cell communication and signal transduction pathways, gametogenesis and cell cycles, fertilisation, cleavage patterns and early development, genetic control of *Drosophila* development, ectodermal and neural development, mesodermal and endodermal development, sex determination.

subject provides a thorough introduction to embryological development in various animal groups, including tissue and organ formation, and how various molecular processes control the organism's development. The course also provides a practical introduction to developmental biology techniques. The aim of the course is to develop knowledge and skills through a combination of theoretical learning, practical laboratory training, writing laboratory journals and presentations.

Nynorsk:

Emnet gir ei grundig innføring i embryologisk utvikling hos ulike dyregrupper, inkludert vev- og organdanning, og korleis ulike molekylære prosessar styrer organismen si utvikling. Emnet gir òg ei praktisk innføring i utviklingsbiologiske teknikkar. Målet for emnet er å utvikle kunnskapar og dugleik gjennom ein kombinasjon av teoretisk læring, praktisk laboratorietrening, skriving av laboratorie-journal og presentasjonar.

Læringsutbytte:

Engelsk:

To give the student a basic understanding in cellular and physiological mechanisms of pattern formation in animals.

Knowledge

The candidate can:

- Thoroughly understand embryonic development in different groups of animals, their common features, stage of development and formation of different organ systems and cell types.
- Show a thorough understanding of cellular and molecular mechanisms that regulate development in animals.
- Analyze and find out about key concepts and issues within developmental biology and what techniques one uses to study them.

Skills

The candidate can:

- Relevant methods and have the skills to conduct experiments and study embryo development at a molecular level.
- Formulate relevant research questions within the field.
- Write a laboratory report that summarizes and discusses own findings in relation to scientific literature.

General competence

The candidate can:

- Reflect on knowledge and research and how a field develops.
- Find answers to research questions by searching and reading scientific literature.

Nynorsk:

Kunnskap

Kandidaten kan Ved fullført emne BIO370 skal studenten kunne:

- gjere inngåande greie for embryonal utvikling hos ulike dyregrupper, deira felles trekk, utviklingsstadium og danning av ulike organsystem og celletypar
- vise inngåande forståing av cellulære og molekylære mekanismar som regulerer utvikling hos dyr
- analysere og greie ut om sentrale omgrep og problemstillingar innan utviklingsbiologi og kva teknikkar ein brukar for å studere desse.
- gjere greie for fellestrekk og ulikskapar i embryonal utvikling hos ulike dyregrupper.
- kjenne igjen ulike utviklingstadium og kunne greie ut om utvikling av ulike organsystem og celletypar.
- forklare cellulære og molekylære mekanismar i utvikling av organismar.

Ferdigheiter

Kandidaten kan:

- relevante metodar og har ha ferdigheiter til å gjere forsøk og studere embryoutvikling med molekylære metodar.
- på eit molekylært nivå
- formulere relevante forskings spørsmål innan fagfeltet

- skrive laboratorierapport som samanfattar og diskuterer egne funn i relasjon til vitenskapelig litteratur

Generell kompetanse

Kandidaten kan:

- reflektere rundt kunnskap og forskning og korleis eit fagfelt utviklar seg
- finne svar på forskings spørsmål gjennom å søke opp og lese vitenskapelig litteratur

Krav til forkunnskaper:

Engelsk:

Compulsory courses in the Bachelor's in Biology, or equivalent courses.

Nynorsk:

Obligatoriske deler av bachelor emne i Bachelor i biologi, eller tilsvarende emne.

Anbefalte forkunnskaper:

Engelsk:

Compulsory courses in the Bachelor's in Biology, or equivalent courses.

Nynorsk:

Obligatoriske emne i Bachelor i biologi, eller tilsvarende emne.

Studiepoengsreduksjon:

Engelsk:

None

Nynorsk:

Ingen

Krav til studierett:

Engelsk:

In order to be admitted to the course, you must be admitted to a master's programme at the Faculty of Mathematics and Natural Sciences and fulfill required previous knowledge.

Nynorsk:

For opptak til emnet er det krav om ein studierett knytt til eit masterprogram ved Det matematisk-naturvitenskaplege fakultet eller ph.d.-utdanninga, og at du oppfyller forkunnskapskrava.

Arbeids- og undervisningsformer:

Engelsk:

Lectures, laboratory course and poster session.

Nynorsk:

Forelesingar, labkurs og posterpresentasjon.

Obligatorisk undervisningsaktivitet:

Engelsk:

- Lectures
- Laboratory course w/report
- Poster session

Compulsory activities have to be approved in order to take the exam. Approved compulsory activities are valid in 6 semesters, including the semester of completion.

Nynorsk:

- Forelesingar
- Laboratoriekurs m/journal
- Poster session

Obligatoriske aktivitetar må bli godkjende for å kunne ta eksamen. Godkjende obligatoriske aktivitetar er gyldig i 6 semester, inkludert semesteret aktiviteten vart avlagt i.

Vurderingsformer:

Engelsk:

Portfolio assessment, comprised of the following:

- Oral exam, accounts for 50% of total grade.
- Lab course report, accounts for 30% of total grade.
- Poster session, accounts for 20% of total grade.

In semesters with no teaching, a resit oral exam is held early in the semester. The score from the other two portfolio elements from the previous semester will be included in the final grade.

Nynorsk:

Mappevurdering, beståande av følgjande:

- Munnleg eksamen, tál 50% av **total endeleg** karakter.
- Labkursjournal, tál 30% av **total endeleg** karakter.
- Poster session, tál 20% av **total endeleg** karakter.

I semester utan undervisning, kan ein ta munnleg eksamen på nytt tidleg i semesteret. Poengsummen frå dei dei to andre mappeelementa frå det foregåande semesteret blir inkludert i den endelege karakteren.

Hjelpemiddel til eksamen:

Engelsk:

None

Nynorsk:

Ingen

Karakterskala:

Engelsk:

The grading scale used is A to F. Grade A is the highest passing grade, grade F is a fail.

Nynorsk:

Ved sensur av emnet vert karakterskalaen A-F nytta.

Vurderingssemester:

Nynorsk:

Det er munnleg eksamen i både vår- og haustsemesteret. I semester utan undervisning, kan ein ta munnleg eksamen på nytt tidleg i semesteret. Poengsummen frå dei dei to andre mappeelementa frå det foregåande semesteret blir inkludert i den endelege karakteren.

Litteraturliste:

Engelsk:

The literature list will be available 1st of June for the autumn semester and 1st of December for the spring semester. You find the literature list under "Resources" at the top right.

Nynorsk:

Litteraturlista vil vere klar innan 1. juni for haustsemesteret og 1. januar for vårsemesteret. Du finn Litteraturlista under "Ressursar" øvst til høgre.

Emneevaluering:

Engelsk:

Students will evaluate the course in accordance with the quality assurance system at UiB and the Department. You can find course evaluations in the <https://quality.app.uib.no/?year=2017&faknr=12&instnr=60>>Quality Assurance Reports [Quality Assurance Reports](#).

Nynorsk:

Studentane skal evaluere undervisninga i tråd med UiB og instituttet sitt kvalitetssikringssystem. Evalueringar av emnet finn du i <https://kvalitetsbasen.app.uib.no/?year=2017&faknr=12&instnr=60>>Studiekvalitetsdatabasen. [Studiekvalitetsdatabasen](#).

Programansvarlig:

Ingen endringer

Emneansvarlig:

Ingen endringer

Administrativt ansvarlig:

Ingen endringer

Kontaktinformasjon:

Ingen endringer

Endringsrapport for emne SDG215

Stadiuminfo:	Klar for godkjenning (S2)
Sist endret:	21.09.2022 Tone Stokka (qiv001)
Opprettet i EpN:	Nei

**Gammel verdi
(S0, Importert fra FS)**

**Ny verdi
(S2, Kvalitetssikring)**

Generelt

Ingen endringer

Rapportering

Tilknyttede studieprogram		
BAMN-BIO Bachelorprogram i biologi		Ikke valgt
INTL-SV Internasjonale studenter - Det samfunnsvitenskapelige fakultet		
INTL-MED Internasjonale studenter - Det medisinske fakultet		
INTL-MN Internasjonale studenter - Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet		
INTL-KMD Internasjonale studenter - Fakultet for kunst, musikk og design		
INTL-JUS Internasjonale studenter - Det juridiske fakultet		
INTL-PSYK Internasjonale studenter - Det psykologiske fakultet		
INTL-HF Internasjonale studenter - Det humanistiske fakultet		
MAHF-SDG Masterprogram i bærekraft		

Vurdering

Ingen endringer

Undervisning

Administrativt ansvarlig	(01.01.2019 -)	-
Fagpersonweb - tilgang	(01.01.2022 -)	-
Plagiatansvarlig	(01.01.2019 -)	-

StudentWeb

Ingen endringer

Emneinfo

Studiepoeng, omfang:

Engelsk:

10 ECTS

Nynorsk:

10 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus):

Engelsk:

Bachelor Master level

Nynorsk:

BachelorMaster

Undervisningsspråk:

Ingen endringer

Undervisningssemester:

Engelsk:

Spring.

This course has a limited capacity, enrolment is based on application. The application deadline is Wednesday in week 2 for the spring semester. Please see this page for more information. You will receive confirmation of whether you received a seat in Studentweb no later than Monday the week after the deadline.

It is compulsory to attend the first lecture/orientation meeting, or you risk losing your seat. If you are unable to attend the first lecture, you must contact the Study Section (studie.bio@uib.no). The time of the first lecture/orientation meeting can be found in the schedule on the course website or on Mitt UiB.

Nynorsk:

Vår.

Emnet har eit avgrensa tal på plassar og inngår i undervisningsopptaket ved MN-fakultetet. Fristen for å melde seg til undervisning i emnet er onsdag i veke 2. Du får svar på om du har fått plass på emnet på

Studentweb seinast måndag i veka etter fristen.

Det er obligatorisk oppmøte på første forelesing/orienteringsmøtet, og du kan risikere å miste plassen om du ikkje møter. Dersom du ikkje kan møte på første forelesing/orienteringsmøtet må du kontakte studieseksjonen på e-post: studie.bio@uib.no. Tidspunkt for første forelesing/orienteringsmøtet finn du i timeplanen under «Ressursar» øvst til høgre eller på Mitt UiB.

Undervisningssted:

Ingen endringer

Mål og innhold:

Engelsk:

In 2015 the United Nations adopted 17 interconnected Sustainable Development Goals (SDGs) addressing the global challenges of poverty, inequality, climate change, environmental degradation, prosperity, peace, and justice. The goals are to be achieved by 2030. In order to realize this, we urgently need to act and to engage the younger generations.

This course focuses specifically on SDG 15: **Life on land**. **SDG 15 aims to : "Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss"**. It has 12 specified targets related to how to preserve and sustainably use the Earth's terrestrial species and ecosystems.

Human influence on the natural processes of the planet has been so massive in the last 200 years that the Holocene epoch in the time after the last glaciation has ended and we now live in the Anthropocene era, with mass eradication of animal species, climate change and physical changes in the Earth's surface. Thus, humans have transformed their natural environment over thousands of years by cultivating the soil and dominating plants and animals. **The This** course discusses the human influence on these processes, and the possible solutions needed for **a green change and a sustainable development**. **Resilience Here, resilience** and sustainability in social-ecological systems are key concepts **in the subject**. The course focuses on clearly defining the SDG challenges **and possibilities**, rather than giving the students complete solutions.

Sustainable development is a theme that concerns all students, and the course is therefore open to all. The teacher **will use uses** active learning methods, and the students **will** play key roles in discussing the opportunities and challenges pertaining to SDG 15.

Through active learning, the student learns about SDG 15 and its targets and indicators, their scientific basis, and their interrelatedness to the other SDGs. The students will train in: **i) finding**

1. Finding, using, and evaluating international reports, governmental white papers, and scientific literature relevant to SDG 15

;

1. .

ii) identifying

1. Identifying different stakeholders and their motivations

;

1. .

iii) composing

1. Composing and using scientifically sound arguments when debating SDG 15

;

iv) separating science from values and ideologies in own arguments and those of others;

v) creating

1. .

2. Developing social-ecological systems thinking in order to contribute to actionable knowledge for sustainable development.

3. Composing and presenting a poster in the course final symposium as part of a larger group.

The student will also get a basic understanding of the properties (physical, ecological, environmental, climate change) of terrestrial systems that contribute to making the challenges under SDG 15 global, and the key governmental and intergovernmental arenas for decision-making relevant to SDG 15.

Check out posters from earlier courses [here](https://sdgcourses.w.uib.no/). [here](#).

Nynorsk:

I 2015 vedtok FN 17 samankopla mål for berekraftig utvikling (SDG) som omhandlar dei globale utfordringane med fattigdom, ulikheit, klimaendring, miljøforringing, velstand, fred og rettferd. Måla skal oppnåast innan år 2030. For å realisere dette haster det både å handle og engasjere dei yngre generasjonane.

Dette kurset fokuserer på berekraftsmål 15, : **Livet på land (SDG15)**, : **som tar sikte på å beskytte, gjenopprette og fremje berekraftig bruk av økosystem, sikre berekraftig skogforvaltning, kjempe mot ørkenspreiing, stanse og reversere landforringing, samt stanse tap av artsmangfald. Det har 12 spesifiserte mål knytta til korleis me kan bevare og bruke jorda sine terrestriske artar og økosystem på ein berekraftig måte.**

Menneskeheita sin påverknad på dei naturlege prosessane til planeten har dei siste århundra vore så massiv at den holocene epoken i ettertida har teke slutt og me lever no i den antropocene epoken, med masseutrydding av dyreartar, klimaendringar og fysiske endringar i jordas overflate som globale utfordringar med lokale konsekvensar. Menneske har altså omforma naturomgjevnadene sine i tusental av år gjennom å dyrke jorda og domestisere plantar og dyr. Emnet diskuterer korleis mennesket har påverka desse prosessane og kva slags løysingar me treng for **eit grønt skifte og** ei berekraftig utvikling. Resiliens og berekraft i sosial-økologiske system er sentrale omgrep i emnet. Kurset fokuserer på å klart definere SDG-utfordringane **og -moglegheit**ar, i staden for å gje studentane ferdige løysingar.

Berekraftig utvikling er eit tema som angår alle studentar, og kurset er derfor opent for alle. Undervisaren **vil nytte nytt**er aktive læringsmetodar, og studentane **vil spele spel**er ei nøkkelrolle i å diskutere moglegheitane og utfordringane med berekraftsmål 15.

Gjennom aktiv læring vil studentane lære meir om SDG15: målsettingar og indikatorar, vitenskaplege grunnlag og korleis det heng saman med andre SDG-mål. Studentane skal jobbe med å:

1. Finne, bruke og evaluere internasjonale rapporter, stortingsmeldingar og vitenskapleg litteratur relevant for SDG15.
2. Identifisere forskjellige interessentar og deira motivasjonar.
3. Komponere og bruke vitenskaplege argument i debatter om SDG15 **Skilje vitenskap frå verdier og ideologiar i både egne og andre sine argumentasjonar** .
4. **Utvikle sosial-økosystemtenkning for å bidra til brukbar kunnskap om berekraftig utvikling.**
5. Lage og presentere ein poster til kurset sitt postersymposium **som ein del av ei større gruppe.**

Studentane skal også få ei grunnleggjande forståing av eigenskapane (fysiske, økologiske, miljømessige, klimaendringar) til terrestriske system som bidrar til utfordringane under SDG15 globalt, og dei viktigaste statlege og mellomstatlege arenaene for avgjersler som er relevante for SDG15.

Du kan sjå på postere frå tidlegare kurs [her](https://sdgcourses.w.uib.no/). **her.**

Læringsutbytte:

Engelsk:

Upon completion of the course the student should have the following learning outcomes:

Knowledge

The student:

- Can identify the main processes that contribute to the challenges faced by life on land (SDG 15).
- Can describe the SDG 15 targets, indicators and central trade-offs **among them and in relation to other SDG synergies in light of 2030 Agenda.**
- Can explain the history and outlines of the most important international agreements and conventions relevant for SDG 15 **and the sustainable development agenda.**
- Can identify the key governmental and intergovernmental arenas for decision-making relevant for SDG 15

Skills

The student:

- Can describe the main challenges for life on land grounded in evidence-based knowledge.
- Can analyse and interrelate SDG 15 targets in light of the other SDG targets.
- Can identify different stakeholders and recognise their motivations.
- Can evaluate existing research and identify research needs related to SDG 15.
- Can master different types of presentation techniques, e.g. poster **presentation, debate** and essay **writing.**

General competence

The student:

- Can find, navigate, and make connections between scientific literature and the literature of reports, conventions, and policy documents.
- Can compose and use **scientifically grounded knowledge-based** arguments for relevant societal debates, both orally and in writing, individually and **in groups as part of a team.**

- Can provide constructive peer feedback, based on critical and solution-oriented views **Can identify and separate between scientific knowledge, values, and ideologies.**
- Can reflect on whole-system thinking (social-ecological systems) to create actionable knowledge for sustainable development.**

Nynorsk:

Etter gjennomført emne skal studenten ha følgjande læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten:

- Kan identifisere hovudprosessane som bidreg til utfordringane som livet på land (SDG15) står ovanfor.
- Kan beskrive SDG15-måla, indikatorane og sentrale **trade-offs mellom dei avveingar og i forhold til andre SDG-målsynergier i lys av 2030-agendaen.**
- Kan forklare bakgrunnen for og hovudtrekka til dei viktigaste internasjonale avtalane og konvensjonane som er relevante for SDG15 **og agendaen for berekraftig utvikling.**
- Kan identifisere dei sentrale regjerings- og mellomstatlege arenaene for vedtaksprosessar som er relevante for SDG15.

Ferdigheiter

Studenten:

- Kan beskrive hovudutfordringane for livet på land fundert på bevisbasert kunnskap.
- Kan analysere og sette i samanheng SDG15-delmåla i lys av dei andre SDG-måla.
- Kan identifisere ulike interessentar og kjenne igjen deira motivasjonar.
- Kan evaluere eksisterande forskning og identifisere forskingsbehov relatert til SDG15.
- Kan beherske forskjellige typar presentasjonsteknikkar, for eksempel **poster posterpresentasjon, debatt og skrivning av essay.**

Generell kompetanse

Studenten:

- Kan finne, navigere og knytte samanhengar mellom vitenskapleg litteratur og rapportar, konvensjonar og politiske dokument.
- Kan samanstille og bruke **vitenskapleg grunngevrne kunnskapsbasert** argument for relevante samfunnsdebatter, både munnleg og skriftleg, individuelt og **i grupper som del av et team.**
- Kan gi konstruktive fagfellevurderingar, basert på kritiske og løysingsorienterte synspunkt.
- Kan **identifisere og skilje mellom vitenskapleg kunnskap, verdiar og ideologiarreflektere systemheilskapleg tenkning (sosial-økologiske system) for å skape handlingskraftig kunnskap for berekraftig utvikling.**

Krav til forkunnskaper:

Ingen endringer

Anbefalte forkunnskaper:

Ingen endringer

Studiepoengsreduksjon:

Ingen endringer

Krav til studierett:

Ingen endringer

Arbeids- og undervisningsformer:

Ingen endringer

Obligatorisk undervisningsaktivitet:

Engelsk:

- Mandatory attendance at the first lecture **and on at least 80% of the learning activities.**
- Compulsory participation on project groups / excursions.
- Approved compulsory assignments.

Although it is not compulsory to attend class (except for the first orientation meeting), much of the activities take place there and the learning effect will be limited if one chooses not to participate actively.

Nynorsk:

- Obligatorisk oppmøte på første førelesing **og på minst 80% av undervisningen.**
- Obligatorisk deltaking på prosjektgrupper/ekskursjonar.
- Godkjente obligatoriske oppgåver.

Sjølv om det ikkje er obligatorisk å møte på undervisninga (utanom den første undervisningstimen), skjer mykje av aktiviteten der og læringseffekten vil bli avgrensa dersom ein vel å ikkje delta aktivt.

Vurderingsformer:

Ingen endringer

Hjelpemiddel til eksamen:

Engelsk:

None.

Nynorsk:

Ingen

Karakterskala:

Engelsk:

Pass/Fail.A-F

Nynorsk:

Bestått/Ikkje beståttA-F

Vurderingssemester:

Ingen endringer

Litteraturliste:

Ingen endringer

Emneevaluering:

Engelsk:

The course will be evaluated by the students in accordance with the quality control system at UiB and the department.

Nynorsk:

Studentane skal evaluere undervisningsa i tråd med UiB og instituttet sitt kvalitetssikringssystem.

Programansvarlig:

Ingen endringer

Emneansvarlig:

Engelsk:

Contact information for the course coordinator is available at MittUiB, alternatively contact the student advisor.

Nynorsk:

Emneansvarlig og administrativ kontaktperson finn du på MittUiB, kontakt eventuelt studieadministrasjonen på instituttet.

Administrativt ansvarlig:

Ingen endringer

Kontaktinformasjon:

Ingen endringer

Studieplan for MAMN-BIOUTFYE Utviklingsbiologi, fysiologi og eller ernæring, haust 2022

Namn på grad

Master i Biologi - utviklingsbiologi, fysiologi og ernæring

Omfang og studiepoeng

Masterprogrammet i biologi har eit omfang på 120 studiepoeng og er normert til 2 år

Fulltid/deltid

Fulltid

Undervisningsspråk

Engelsk

Studiestart - semester

Haust (hovudopptak) & Vår (suppleringsopptak, dersom ikkje alle plassar er fylte)

Mål og innhald

Utviklingsbiologi, fysiologi og ernæring er ei spesialisering i [masterprogrammet i biologi](#).

Spesialiseringen Utviklingsbiologi, fysiologi og ernæring har organismen i fokus, og prøver å forstå viktige biologiske mekanismer og prinsipper for livsprosesser ved å studere organismens oppbygning, dannelse og funksjon på et cellulært nivå. ~~Utvikling av en flercellet organisme starter fra en encellet zygote som gjennomgår en fase med celledeling, cellevandring, cellekommunikasjon og reorganisering til en strukturell organisme med ulike celletyper og organer, som etter hvert blir i stand til å utføre ulike livsprosesser, opptak av næring og opprettholde homeostase.~~

Utviklingsbiologi, fysiologi og ernæring er også sentralt for å forstå evolusjonære sammenhenger mellom organismer og deres muligheter for å tilpasse seg ulike livsmiljø og økologiske nisjer. Kunnskap om utvikling og fysiologiske prosesser er sentralt for å forstå hvordan levende dyr fungerer og er tilpasset sitt livsmiljø på molekylært, cellulært, organ og individnivå. Kunnskap om ernæring er viktig sentralt for å forstå hvilke behovet for næringsstoffer organismen trenger for å gjennom utviklingen og hvordan hormoner og metabolitter regulerer gener og proteiner i kroppen for å opprettholde vekst og utvikling. I tillegg er innsikt i ernæring sentralt for å kartlegge hvilke råstoffer som kan være aktuelt i fôrproduksjon. Slik kunnskap er viktig for eksempel i forståelsen av oppdrettsforhold og miljøeffekter (klima, forurensning og sykdom)

Fagfeltet er tverrfaglig og krever bred god biologisk forståelse, inkludert samt kunnskap i kjemi og molekylærbiologi, inkludert bioinformatikk. I studiet vil en koble innsikt i anatomisk struktur, cellulær funksjon, fysiologi og ernæring, med kunnskap om genomets funksjon og molekylære mekanismer. Forskningsfeltet bruker i tillegg til deskriptive analyser også en eksperimentell tilnærming til å kartlegge utviklingsulike biologiske prosesser, inkludert studier av -og funksjoner. Ved å manipulere gener i modellorganismer, kan en studere rollen til spesifikke gener og reaksjonsveier i biologiske prosesser.

Feltet gir spennende og krevende utfordringer helt i forskningsfronten og vil gi studenten bred metodologisk kunnskap, gode analytiske evner og en helhetlig tilnærming og tenkning for best mulig være i stand til å løse komplekse biologiske utfordringer.

Forskningen spenner fra studier av cellulære prosesser i modellarter urochordater; utvikling av fordøyelse, næringsopptak og appetitt hos fisk; endokrin regulering av vekst og energiomsetning hos fisk; effekt av næringsstoff på utviklingsprosesser; mekanismer for osmoregulering og smoltifisering, transformasjon fra ferskvann til sjøvann hos laks, endokrin regulering av osmoregulering, cellelære mekanismer for osmoregulering; molekylære mekanismer for lysopfattelse, syn og lysregulerte biologiske prosesser; fiskehjernens plastisitet igjennom utviklingen. De fleste av oppgavene vil bli gitt innenfor prosjekter knyttet til laks, torsk, kveite, sebrafisk og oikopleura (tunikat).

Målsetningen med studiet er å gi studentene bred innsikt i faget utviklingsbiologi fysiologi og ernæring, forståelse av organismers oppbygning og funksjon, forskningen på feltet, og en god forståelse for aktuelle

problemstillinger innen faget og dets rolle i samfunnet. Mastergraden skal gjøre studenten skikket til å gå inn i et bredt utvalg stillinger der forståelse av komplekse biologiske systemer, struktur, funksjon og ernæring er viktig og være skikket til å utføre og evaluere en eksperimentell tilnærming.

Læringsutbytte

I studieretning utvikling, fysiologi og ernæring fokuserer du på hvordan levende dyr dannes, fungerer, og hvordan ernæring påvirker levende organismer. Alt etter hvilke retning masteroppgaven har vil student har tyngdepunkt innenfor de følgende områdene.

Kunnskap

Kandidaten

- har inngående kunnskap av molekylære prosesser som foregår i og mellom celler og vev, og kan beskrive og forklare både prosessene og deres betydning for egenskaper, utvikling og evolusjon av levende organismer
- ~~kan velge, utvikle og anvende egnede metoder og eksperimentelle design for å utvide vår biologiske kunnskap~~
- har kunnskap om hvordan utviklingsmessige og fysiologiske moduler og signalveier har en viktig betydning for evolusjonær tilpasning gjenspeiler til miljø organismen lever under og i dannelse av nye arter
- har inngående kunnskap om hvordan ernæring og næringsmidler på virker organismen.
- kan velge, utvikle og anvende egnede metoder og eksperimentelle design for å utvide vår biologiske kunnskap
-

Ferdigheter

Kandidaten

- kan arbeide selvstendig og kreativt i laboratoriet
- kan stille relevante spørsmål i utviklingsbiologi fysiologi eller ernæring, og er i stand til å framsette hypoteser og velge, tilpasse og utføre molekylære, cellebaserte og fysiologiske eller ernæringsforsøk for å bekrefte eller avvise hypotesene
- kan finne frem i relevant vitenskaplig litteratur og erverve en kritisk forståelse av dem, samt forstå relevante metoder
- kan hente inn, analysere og anvende ny kunnskap innenfor fagområdet

- kan analysere, tolke og drøfte egne data på en faglig god og kritisk måte, og i lys av data og teorier innen fagområdet
- kan håndtere og presentere kvantitative data, drøfte presisjon og nøyaktighet og benytte de mest grunnleggende statistiske prinsippene
- kan formidle muntlig og skriftlig vitenskapelige tema og forskningsresultater, både for spesialister og et populærvitenskapelig publikum.

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan analysere sentrale vitenskapelige problemstillinger i utviklingsbiologi, fysiologi eller ernæring i forhold til eget og andres arbeid, og samfunnets behov
- har inngående kjennskap til fagets arbeidsmåter og har skaffet seg trening i å arbeide selvstendig, og i team, med krevende oppgaver innen feltet
- kan arbeide i tråd med vitenskapelige prinsipper og har forståelse og respekt for åpenhet, presisjon, etterrettelighet og betydningen av å skille mellom kunnskap og meninger
- kan presentere, muntlig og skriftlig, forskningsresultater sett i sammenheng med eksisterende kunnskap, også til ikke-spesialister
- kan diskutere faget i samfunnsdebatten.

Opptakskrav

Masterprogrammet i biologi bygger på ein bachelorgrad i biologi eller beslektede fagområder. Søkar må vise til emne innan følgjande fagområde:

- 80 studiepoeng i biologi og/eller molekylærbiologi, som må dekke ~~følgjande fagområder: zoologi, botanikk, mikrobiologi, cellebiologi, genetikk, molekylærbiologi, fysiologi, evolusjon og økologi~~
- 20 studiepoeng i kjemi, der 10 studiepoeng/ECTS må inkludere labarbeid
- 10 studiepoeng i statistikk
- 10 studiepoeng i matematikk (inngår ikkje i utrekning av gjennomsnittskarakter)

Bachelorgrad frå UiB som kvalifiserer:

- Bachelorgrad i biologi
- Bachelorgrad i molekylærbiologi
- Bachelorgrad i berekraftig havbruk

- Bachelorgrad i miljø og ressursfag, naturvitenskapelig retning, studieveg biologi

Eksterne bachelorgrader som kvalifiserer:

Andre bachelorgradar kan kvalifisere dersom du oppfyller opptakskravet som beskrive over.

Du må også ha:

- Snittkarakter på minimum C i emna du får opptak på grunnlag av, ekskludert 10 studiepoeng i matematikk.
- OBS! Ta kontakt med Studieseksjonen på studie@bio.uib.no dersom du har Bachelor i berekraftig havbruk eller Bachelor i miljø- og ressursfag frå UiB, då desse har andre emne i opptaksgrunnlaget.
- Språkkrava i både norsk og engelsk for dette studieprogrammet dekker du med [generell studiekompetanse](#), anten på grunnlag av norsk vidaregåande skule eller på annan måte.
- [Språkkrav for tospråklege program](#)

Tilrådde forkunnskapar

Vi anbefaler ett eller flere emner i molekylærbiologi, cellebiologi, anatomi, fysiologi og ernæring f.eks.

emnene [BIO206](#), [BIO280](#), [BIO291](#), [BIO299](#) (prosjektoppgave i biologi - innan utviklingsbiologi og fysiologi), [MOL201](#), ~~[MOL203](#)~~ (~~utgått emne~~), [MOL213](#) og [MOL204](#) er også aktuelle. Spesielt er det anbefalt å ta kurs som gir god laboratorietrening (f.eks. [MOL221](#)). Tilgang til emner er avhengig av forkunnskapskrav og kapasitet på de enkelte emnene.

Obligatoriske emne

STUDIESTART: HAUST

1. semester (Haust):

- ~~[BIO291 Fiskebiologi II - Fysiologi \(10 Sp\)](#)~~
- [BIO300A](#) Akademisk skriving (5 sp)
- [BIO300B](#) Biostatistikk (5 sp)
- ~~[BIO280 Fiskebiologi I - Systematikk og anatomi \(10 Sp\)](#)~~
- ~~[Valemne \(20 sp\)](#)~~

2. semester (Vår):

- [BIO370](#) Celle- og utviklingsbiologi (10 sp)
- Valemne (20 sp)

3. semester (Haust):

- [BIO399](#) Masteroppgåve i biologi (30 sp)

4. semester (Vår):

- [BIO399](#) Masteroppgåve i biologi (30 sp)

**[MOL300](#) Praktisk biokjemi og molekylærbiologi (20 sp, haust) kan bli teke som valemne etter søknad, men plass kan ikkje bli garantert ettersom studentar i Masterprogrammet i molekylærbiologi får førsteprioritet. I tillegg må ein oppfylle krav til forkunnskapar for emnet.*

STUDIESTART: VÅR

1. semester (Vår):

- [BIO370](#) Celle- og utviklingsbiologi (10 sp)
- Valemne (20 sp)

2. semester (Haust):

- ~~[BIO291](#) Fiskebiologi II – Fysiologi (10 Sp)~~
- [BIO300A](#) Akademisk skrivning (5 sp)
- [BIO300B](#) Biostatistikk (5 sp)
- ~~[BIO280](#) Fiskebiologi I – Systematikk og anatomi (10 Sp)~~
- ~~Valemne (20 sp)~~

3. semester (Vår):

- [BIO399](#) Masteroppgåve i biologi (30 sp)

4. semester (Haust):

- [BIO399](#) Masteroppgåve i biologi (30 sp)

**[MOL300](#) Praktisk biokjemi og molekylærbiologi (20 sp, haust) kan bli teke som valemne etter søknad, men plass kan ikkje bli garantert ettersom*

studentar i Masterprogrammet i molekylærbiologi får førsteprioritet. I tillegg må ein oppfylle krav til forkunnskapar for emnet.

Tilrådde valemne

- ~~BIO213 Marin økologi, miljø og ressursar (10 sp, haust)~~
- BIO212 Marin samfunnsøkologi - Organismar og habitat (10 sp, vår)
- BIO206 Ernæring hos fisk
- BIO275 Fiskehistopatologi (10 sp, haust)
- BIO280 Fiskebiologi I - Systematikk og anatomi (10 sp, haust)
- BIO291 Fiskebiologi II - Fysiologi (10 sp, haust)
- BIO299 Forskingspraksis i biologi (10 sp, haust/vår)
- MOL201 Molekylær cellebiologi (10 sp, vår)
- MOL213 Utviklingsgenetikk (10 sp, haust)
- MOL222 Eksperimentell molekylærbiologi II (10 sp, vår)
- MOL300 Praktisk biokjemi og molekylærbiologi (20 sp, haust)*

*kan bli teke som valemne etter søknad, men plass kan ikkje bli garantert ettersom studentar i Masterprogrammet i molekylærbiologi får førsteprioritet. I tillegg må ein oppfylle krav til forkunnskapar for emnet.

Omfang masteroppgåva

I samråd med rettleiaren din skal du sjølv velje ei masteroppgåve. Saman skal de utarbeide ei prosjektskisse og lage ein framdriftsplan som inneheld viktige milepålar i arbeidet med oppgåva. Masteroppgåva skal vere eit forskingsbasert arbeid. Tema i oppgåva kan veljast innanfor forskingsområdet til dei aktuelle rettleiarane, knytt til instituttets forskning frå eit breitt spektrum reine laboratorie-oppgåver til feltoppgåver og kombinasjonar av desse.

Delstudium i utlandet

Opphald ved lærestadar i utlandet avtalast med rettleiar, og skal vere ein del av masteravtalen.

Arbeids- og undervisningsformer

Masteroppgåva er et sjølvstendig vitskapleg arbeid, som vert gjennomført under rettleiing av fagleg rettleiar. Undervisningsforma for emna i masterstudiet skjer i hovudsak i form av førelesningar, laboratoriearbeid, feltekskursjoner, og seminar. Detaljar om emna finn du i emnebeskrivinga.

Vurderingsformer

Studiet avsluttast med ein munnleg mastergradseksamen etter at masteroppgåva er levert inn, vurdert og blitt godkjent. Vurderinga på emna i masterstudiet skjer i hovudsak i form av skriftleg og munnleg eksamen, individ- og gruppepresentasjonar, og diverse former for semesterarbeid. Vurderingsform for kvart emne som inngår i masterprogrammet er omtalt i emnebeskrivinga.

Karakterskala

Ved UiB er det to typar karakterskalaer: «Bestått/Ikkje bestått» og bokstavkarakterar på skalaen A-F. For masteroppgåva nyttast bokstavkarakter. Karakterskala for kvart emne som inngår i masterprogrammet er omtalt i emnebeskrivinga.

Vitnemål og vitnemålstillegg

Vitnemål på norsk med vitnemålstillegg (Diploma supplement) på engelsk vert utstedt når krava til graden er oppfylte.

Grunnlag for vidare studium

Masterstudiet gir grunnlag for opptak til forskarutdanninga (ph.d.-grad). For å vere kvalifisert for opptak til forskarutdanninga ved UiB må gjennomsnittskarakterane på emna i spesialiseringa i bachelorgraden, emna i mastergraden samt masteroppgåva vere C eller betre. Ein må normalt vere tilsett i ei stilling som stipendiat for å få opptak.

Relevans for arbeidsliv

Biologer med bakgrunn innen Utviklingsbiologi, fysiologi eller ernæring jobber innen forskning, undervisning, forvaltning, helsevesen og i industrien. Særlig innenfor havbruk, fôrproduksjon, helse, miljø og farmasøytiskindustri er slik biologisk kompetanse viktig. Studiet gir også godt grunnlag for vidare doktorgradsstudium innen fagfeltet eller nært beslektede disipliner.

Evaluering

Masterprogrammet vert kontinuerleg evaluert i tråd med retningslinene for kvalitetssikring ved UiB. Emne- og programevalueringar finn ein på kvalitetsbasen.uib.no

Programansvarleg

Programstyret ved Institutt for biovitenskap har ansvar for fagleg innhald, oppbygging av studiet og kvaliteten på studieprogrammet. Kontakt instituttet: studie@bio.uib.no

Adminstrativt ansvarleg

Institutt for biovitenskap har ansvar for studieprogrammet. Ta gjerne kontakt med studierettleiar på programmet dersom du har spørsmål på epost: studie@bio.uib.no

Kontaktinformasjon

Ta gjerne kontakt med studierettleiar på programmet dersom du har spørsmål: studie@bio.uib.no, Tlf 55 58 44 00

Mal for vitnemålstekster

Læringsutbytte må foreligge i sin helhet på både bokmål, nynorsk og engelsk. De engelske læringsutbyttebeskrivelsene skal brukes i Diploma supplement, og legges inn i Mal for Diploma supplement.

Overskrift	Bokmål	Engelsk
<p>Studieprogrammets målsetting, innhold og organisering</p> <p>Kategorien <i>Mål og innhold</i> fra studieplanen kan brukes. Dersom det er relevant kan følgende tas med:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rett til autorisasjon for yrkesutøvelse • Gjennomgått skikkethetsvurdering 	<p><i>Utviklingsbiologi, fysiologi og ernæring</i> er en spesialisering i masterprogrammet i biologi.</p> <p><i>Utviklingsbiologi, fysiologi og ernæring</i> har organismen i fokus, og prøver å forstå viktige biologiske mekanismer og prinsipper for livsprosesser ved å studere organismens oppbygning, dannelse og funksjon på et cellulært nivå. Utvikling av en flercellet organisme starter fra en encellet zygote som gjennomgår en fase med celledeling, cellevandring, cellekommunikasjon og reorganisering til en strukturell organisme med ulike celletyper og organer, som etterhvert blir i stand til å utføre ulike livsprosesser, opptak av næring og opprettholde homeostase.</p> <p>Utviklingsbiologi, fysiologi og ernæring er også sentralt for å forstå evolusjonære sammenhenger mellom organismer og deres muligheter for å tilpasse seg ulike livsmiljø og økologiske nisjer. Kunnskap om utvikling og fysiologiske prosesser er sentralt for å forstå hvordan levende dyr fungerer og er tilpasset sitt livsmiljø på molekylært, cellulært, organ- og individnivå. Ernæring er sentralt for å forstå behovet for næringsstoffer gjennom utviklingen og hvordan hormoner og metabolitter regulerer gener og proteiner</p>	<p><i>Developmental Biology, Physiology and Nutrition</i> is a specialisation in the Master's Programme in Biology.</p> <p>Developmental biology, physiology and nutrition investigates the formation and function of organisms. Development of a multicellular organism starts from a one cell zygote which undergoes a phase of rapid cell divisions. This is followed by cell migration, cell-cell communication, and reorganization to form an organism with different cell types and organs which perform various physiological processes, nutrient uptake essential to its life processes.</p> <p>Developmental biology, physiology and nutrition are at the core of understanding the evolutionary relationships between organisms and their abilities to adapt to different environments and ecological communities. Knowledge of development and physiological processes is central to understanding how living animals function and are adapted to their living environment at the molecular, cellular, organ and individual level. Nutrition is central to understanding the need for nutrients through development and how hormones and</p>

	<p>i kroppen for å opprettholde vekst og utvikling. Slik kunnskap er viktig for eksempel i forståelsen av oppdrettsforhold og miljøeffekter (klima, forurensning og sykdom).</p> <p>Fagfeltet er tverrfaglig og krever bred biologisk forståelse, samt kunnskap i kjemi og molekylærbiologi, inkludert bioinformatikk. I studiet vil en koble innsikt i anatomisk struktur, cellulær funksjon, fysiologi og ernæring, med kunnskap om genoms funksjon og molekylære mekanismer.</p> <p>Forskningsfeltet bruker i tillegg til deskriptive analyser også eksperimentell tilnærming for å kartlegge utviklingsprosesser og -funksjoner. Ved å manipulere gener i modellorganismer kan en studere rollen til spesifikke gener og reaksjonsveier i biologiske prosesser. Feltet gir spennende og krevende utfordringer helt i forskningsfronten og vil gi studenten bred metodologisk kunnskap, gode analytiske evner og en helhetlig tilnærming og tenkning for best mulig å være i stand til å løse komplekse biologiske utfordringer.</p> <p>Forskningen spenner fra studier av cellulære prosesser i urochordater; utvikling av fordøyelse, næringsopptak og appetitt hos fisk; endokrin regulering av vekst og energiomsetning hos fisk; effekt av næringsstoff på utviklingsprosesser; smoltifisering, transformasjon fra ferskvann til sjøvann hos laks, endokrin regulering av osmoregulering, cellulære mekanismer for osmoregulering; molekylære mekanismer for lysopptak, syn og lysregulerte biologiske prosesser; fiskehjernens plastisitet igjennom utviklingen. De fleste av</p>	<p>metabolites regulate genes and proteins in the body to maintain growth and development. Such knowledge is important, for example, in the mapping and understanding of fish farming conditions and negative environmental effects (climate, pollution and disease).</p> <p>The field of study is interdisciplinary and requires broad biological understanding, as well as knowledge in chemistry and molecular biology, including bioinformatics. In the study programme, one will connect insight into anatomical structure, cellular function, and physiology and nutrition, with knowledge of the structure of the genome's function and molecular mechanisms.</p> <p>The field uses, in addition to descriptive analyses, also functional experimental approaches to better understand biological processes. By manipulating genes and gene expression (genetic engineering) in model organisms, one can study the roles of specific genes, or sets of interacting genes, in these processes. It is a challenging and very interesting field requiring synthetic thinking and analysis on both temporal and spatial scales. Computational and systems skills are also increasingly used as powerful analytical and synthesis approaches.</p> <p>Research ranges from studies of developmental biology in urochordates; evolution and development of the notochord in fish, development of digestion, nutrient absorption and appetite in fish; endocrine regulation of growth and energy metabolism in fish; effects of</p>
--	--	--

	<p>oppgavene vil bli gitt innenfor prosjekter knyttet til laks, torsk, kveite, sebrafisk og oikopleura (tunikat).</p> <p>Målsetningen med studiet er å gi studentene bred innsikt i faget utviklingsbiologi fysiologi og ernæring, forståelse av organismers oppbygning og funksjon, forskningen på feltet, og en god forståelse for aktuelle problemstillinger innen faget og dets rolle i samfunnet.</p> <p>Mastergraden skal gjøre studenten skikket til å gå inn i et bredt utvalg stillinger der forståelse av komplekse biologiske systemer, struktur, funksjon og ernæring er viktig og være skikket til å utføre og evaluere en eksperimentell tilnærming.</p>	<p>nutrients on developing processes; smoltification, transformation from freshwater to seawater in Atlantic salmon, endocrine regulation of osmoregulation, cellular mechanisms for osmoregulation; molecular mechanisms of light detection, vision and light regulated biological processes; and fish brain plasticity through development. Most of the projects will relate to salmon, cod, halibut, zebrafish and tunicates.</p> <p>The aim of the program is to give students a broad knowledge of the field of developmental biology, physiology and nutrition, an understanding of the structure and function of organisms, research in the field, and a good understanding of current issues in the discipline and its role in society.</p> <p>The master's degree will prepare the student for a wide range of jobs where understanding of complex biological systems, structure and function are important. It will also provide the student with good skills in experimental design, data analysis and interpretation.</p>
<p>Læringsutbytte</p> <p>Bruk samme læringsutbytte som i studieplanen med disse overskriftene:</p>	<p><i>En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:</i></p> <p>Kunnskap</p> <p>Kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har inngående kunnskap om molekylære prosesser 	<p><i>A candidate who has completed their qualifications should have the following learning outcomes defined in terms of knowledge, skills and general competence:</i></p> <p>Knowledge</p> <p>The candidate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • has a detailed understanding of molecular processes that take place within and

	<p>som foregår i og mellom celler og vev, og kan beskrive og forklare både prosessene og deres betydning for egenskaper, utvikling og evolusjon av levende organismer</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan velge, utvikle og anvende egnede metoder og eksperimentelle design for å utvide vår biologiske kunnskap. • har kunnskap om hvordan utviklingsmessige moduler og signalveier har en viktig betydning for evolusjonær tilpasning til miljø og i dannelse av nye arter. <p>Ferdigheter</p> <p>Kandidaten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan arbeide selvstendig og kreativt i laboratoriet. • kan stille relevante spørsmål i utviklingsbiologi, fysiologi eller ernæring, og er i stand til å framsette hypoteser og velge, tilpasse og utføre molekylære, cellebaserte og fysiologiske eller ernæringsforsøk for å bekrefte eller avvise hypotesene. • kan finne frem i relevant vitenskapelig litteratur og erverve en kritisk forståelse av dem, samt forstå relevante metoder. • kan hente inn, analysere og anvende ny kunnskap innenfor fagområdet. • kan analysere, tolke og drøfte egne data på en faglig god og kritisk måte, og i lys av data og teorier innen fagområdet. • kan håndtere og presentere kvantitative data, drøfte presisjon og nøyaktighet og benytte de mest grunnleggende statistiske prinsippene. 	<p>between cells and tissues. The understanding shall be sufficient for the candidate to describe and explain both the processes and their impact on properties, development and evolution of living organisms.</p> <ul style="list-style-type: none"> • can select, develop and apply appropriate methods and experimental design to extend our biological knowledge. • has knowledge of how developmental modules and signaling pathways have an important impact on evolutionary adaptation to the environment and the formation of new species. <p>Skills</p> <p>The candidate:</p> <ul style="list-style-type: none"> • can work independently and creatively in the laboratory. • can ask relevant research questions in developmental biology, physiology or nutrition, and is able to put forward hypotheses and choose, adapt and perform molecular, cellular, physiological or nutrition experiments to test these hypotheses. • can find and read relevant scientific articles and acquire a critical understanding of these and understand relevant methodology. • can retrieve, analyze and apply new knowledge within the field. • can analyze, interpret and discuss their own
--	---	---

- kan formidle, muntlig og skriftlig, vitenskapelige tema og forskningsresultater, både for spesialister og et populærvitenskapelig publikum.

Generell kompetanse

Kandidaten:

- kan analysere sentrale vitenskapelige problemstillinger i utviklingsbiologi, fysiologi eller ernæring i forhold til eget og andres arbeid, og samfunnets behov.
- har inngående kjennskap til fagets arbeidsmåter og har skaffet seg trening i å arbeide selvstendig, og i team, med krevende oppgaver innen feltet.
- kan arbeide i tråd med vitenskapelige prinsipper og har forståelse og respekt for åpenhet, presisjon, etterrettelighet og betydningen av å skille mellom kunnskap og meninger.
- kan presentere, muntlig og skriftlig, forskningsresultater sett i sammenheng med eksisterende kunnskap, også til ikke-spesialister.
- kan diskutere faget i samfunnsdebatten.

data in an academic and critical manner, in light of data and theories in the field.

- can manage and present quantitative data, discuss the precision and accuracy and use basic statistical principles.
- can communicate scientific topics and research results orally and in writing, both for specialists and popular science audiences.

General competence

The candidate:

- can analyze key scientific issues in developmental biology, physiology or nutrition in relation to their own and others' work and community needs.
- has detailed knowledge of the subject's working methods and has obtained training in working independently, and as part of a team, with challenging tasks within the field.
- can work in accordance with scientific principles and has understanding and respect for transparency, accuracy, accountability and the importance of distinguishing between facts and opinions.
- can present, orally and in writing, research results put into context of existing knowledge, also to non-specialists.
- can discuss their research field in public discussions.

Til instituttene ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Referanse

2022/13623-INSO

Dato

05.09.2022

Hørings sak - ny studieforskrift ved UiB

Fakultetet har fått tilsendt utkast til en ny studieforskrift ved UiB på høring. Oversendelsen inneholder:

- Utkast til ny studieforskrift «Forskrift om studiar ved Universitetet i Bergen»
- Rapport fra en arbeidsgruppe, oppnevnt av Utdanningsutvalget, med representanter fra alle fakulteter
- Nåværende forskrift med kommentarer

I februar d.å. ble fakultetene bedt om innspill til arbeidsgruppen til deres rapport. Fakultetets innspill fra februar ligger ved dette brevet. Vi har nå mulighet å spille inn viktige problemstillinger og få avklart uklarheter i dagens forskrift når det gjelder planlegging, gjennomføring og utvikling av eksamener, undervisning og veiledning, og med utvikling og kvalitetssikring av studieprogram.

Under følger noen eksempler på viktige problemstillinger som fakultetet tidligere har meldt inn at bør klargjøres i studieforskriften:

- Språkpolitiske retningslinjer
- Et reglement for 5-årige integrerte grader og sivilingeniørgrader
- Innpassing og overlapp mellom to eller flere grader
- Regelverk for tilrettelegging og digital undervisning
- Gode vilkår for utprøving og innføring av nye lærings- og vurderingsformer

For å få til en god høringsprosess ber vi instituttene om å ta saken opp i programstyrene, og diskutere den bredt i studieadministrasjonen og blant undervisere og veiledere. Fakultetet vil kalle inn til et høringsmøte i slutten av september / begynnelsen av oktober for å diskutere innspill, spørsmål og problemstillinger på tvers av instituttene. Vi kommer tilbake til tid og sted for høringsmøtet. Studieseksjonen vil i tillegg ta opp saken på de studieadministrative onsdagsmøtene fremover.

Når den nye studieforskriften er vedtatt, vil vi umiddelbart begynne med revisjonen av fakultetets utfyllende regler. Våre utfyllende regler omhandler først og fremst [eksamensregler](#), og [regler for gradsstudier](#), spesielt med tanke på tidsfrist på masteren. Reviderte utfyllende regler vil følge oppsettet til studieforskriften.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Det matematisk-naturvitenskapelige
fakultet
Telefon 55582062
post.mnfa@uib.no

Postadresse
Postboks 7803
5020 Bergen

Besøksadresse
Allégt. 41, Realfagbygget
Bergen

Saksbehandler
Ingrid W. Solhøy
55582065

Vi ber om **tilbakemelding til fakultetet innen mandag 17. oktober**. Fakultetet vil da utarbeide et sammendrag og utkast til et felles svar fra fakultetet, som vi igjen sender på én ukes høring til instituttene, før fakultets felles høringssvar blir sendt til Studieavdelingen innen fristen 1. november.

Vennlig hilsen

Gunn Mangerud
dekan

Elisabeth Müller Lysebo
fakultetsdirektør

Fakulteta
Universitetsmuseet
Universitetsbiblioteket
Studentparlamentet

Referanse

2022/162-KNKN

Dato

26.08.2022

Høring av ny studieforskrift ved UiB

Bakgrunn

Utdanningsutvalet utnemnde 16. desember 2021, sjå [sak 63/21](#) ei arbeidsgruppe med dette mandatet:

Arbeidsgruppa skal gjere framlegg om heilskapleg revisjon av grads- og studieforskrifta, som:

- *Tar høgde for endringar i lovverk, praksisar ved fakulteta og organisering av UiB.*
- *Sikrar likehandsaming av studentane.*
- *Forenkler regelverket slik at det blir lettare å forstå og bruke.*
- *Gjer det mogleg for fagmiljøa å innføre fagleg funderte ordningar og nyvinningar i undervising og vurdering.*
- *Avklarar forholdet mellom stå-karakter etter, høvesvis, den graderte (A-F) og den ugraderte (bestått/ikkje bestått) karakterskalaen.*

Samansetjinga av gruppa sikra at alle fakultet var representert, med ei blanding av vitskapeleg og administrativt tilsette. Gruppa hadde og ein studentrepresentant og ein sekretær frå Studieavdelinga.

- *Halvard Haukeland Fredriksen (visedekan JF, leiar)*
- *Trine Pernille Klokkeud (studieleiar og rådgivar SV)*
- *Ingrid Christensen (studiesjef MN)*
- *Marit Øilo (visedekan MED)*
- *Steinar Bøyum (instituttleiar HF)*
- *Yael Harlap (visedekan PSYK)*
- *Lise Rakner (professor SV)*
- *Eystein Sandstø Kvam (rådgivar KMD)*
- *Oscar dos Santos Kvalsvik (student MN)*
- *Knut Knapkog (SA, sekretær)*

Arbeidsgruppa leverte sin rapport til Utdanningsutvalet, som handsama forslaget i møte 15. juni 2022, sjå [sak 33/22](#). Utdanningsutvalet understreka behovet for ein grundig høyringsrunde, særleg hjå fakulteta.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ephorte

Høringa

Dei overordna og prinsipielle endringane Arbeidsgruppa legg opp til, er omtala i rapporten til arbeidsgruppa (vedlegg 1). Utkast til ny forskrift er lagt ved som vedlegg 2.

Studieavdelinga har også utarbeidd ei kommentert utgåve av den noverande forskrifta (vedlegg 3). Kommentaranane inneheld referansar til dei paragrafane i arbeidsgruppa sitt forslag som regulerer dei same forholda, i tillegg til informasjon om kva for endringar som eventuelt er gjort. Vonleg vil dokumentet gjere det enklare for høyringsinstansane å orientere seg om endringane.

Forslaget legg opp til å erstatte den noverande grads- og studieforskrifta. Ei slik endring vil vere relevant for mykje av arbeidet UiB gjer på utdanningsfeltet. Vi ønsker derfor ikkje å legge føringar for kva delar høyringsinstansane fokuserer på i sine svar. For at resultatet skal ha høgst mogleg kvalitet er det ein føresetnad at forskjellige einingar, i både fagleg og administrativ linje, blir aktiviserte i høyringsarbeidet.

Vi legger til at Kunnskapsdepartementet har framlegg om lovendringar ute på høyring, og særleg reglane om sensorar kan måtte endrast på relativt kort sikt.

Vi ønsker tilbakemelding frå dykk innan 1. november 2022.

Venleg helsing

Pinar Heggernes
prorektor

Christen Soleim
avdelingsdirektør

Vedlegg

- 1 Rapport arbeidsgruppe
- 2 Utkast forskrift
- 3 Noverande forskrift kommentert

Arbeidsgruppa for revisjon av Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen legg med dette fram forslag til ei ny forskrift, kalla Forskrift om studiar ved Universitetet i Bergen.

Bakgrunn

Arbeidsgruppa blei vedtatt oppretta av Utdanningsutvalet i møte 16. desember 2021 sjå sak 63/21, med dette mandatet:

Arbeidsgruppa skal gjere framlegg om heilskapleg revisjon av grads- og studieforskrifta, som:

- *Tar høgde for endringar i lovverk, praksisar ved fakulteta og organisering av UiB.*
- *Sikrar likehandsaming av studentane.*
- *Forenkler regelverket slik at det blir lettare å forstå og bruke.*
- *Gjer det mogleg for fagmiljøa å innføre fagleg funderte ordningar og nyvinningar i undervising og vurdering.*
- *Avklarar forholdet mellom stå-karakter etter, høvesvis, den graderte (A-F) og den ugraderte (bestått/ikkje bestått) karakterskalaen.*

Samansetjinga av gruppa sikra at alle fakultet var representert, med ei blanding av vitskapeleg og administrativt tilsette. Gruppa hadde og ein studentrepresentant og ein sekretær frå Studieavdelinga.

- Halvard Haukeland Fredriksen (visedekan JF, leiar)
- Trine Pernille Klokkerud (studieleiar og rådgivar SV)
- Ingrid Christensen (studiesjef MN)
- Marit Øilo (visedekan MED)
- Steinar Bøyum (instituttleiar HF)
- Yael Harlap (visedekan PSYK)
- Lise Rakner (professor SV)
- Eystein Sandstø Kvam (rådgivar KMD)
- Oscar dos Santos Kvalsvik (student MN)
- Knut Knapskog (SA, sekretær)

Etterfølgjande usikkerheit knytt til sensorordninga

Den utløysande årsaka til at arbeidsgruppa vart sett ned, var den nye sensorordninga som Stortinget vedtok sommaren 2021.¹ Lovendringa krev at all sensur som nyttar gradert vurderingsuttrykk (A-F) skal ha to sensorar, og at minst ein av sensorane skal vere «uten tilknytning til den delen av utdanningen» som sensuren gjeld. Endringa var meint å gjelde frå haustsemesteret 2022, noko som førte til at arbeidsgruppa fekk ein svært kort frist for å leggje fram naudsynte endringar av grads- og studieforskriften. Framlegget om endring skulle opphavleg leggest fram i Utdanningsutvalet sitt møte 7. april 2022.

Etter at arbeidsgruppe var sett ned, valde den nye regjeringa å utsetje innføringa av den nye sensorordninga. Departementet har også meldt om ein større revisjon av universitets- og

¹ Lov 11. Juni 2021 nr. 81 om endringer i universitets- og høyskoleloven, utdanningsstøtteloven, fagskoleloven og yrkeskvalifikasjonsloven mv. (formål og oppgaver for universiteter og høyskoler, studentrettigheter, fagskoleutdanningens omfang, behandling av personopplysninger, yrkeskvalifikasjoner fra tredjeland mv.

høgskulelova, og at sensorordninga skal vurderast på nytt i denne samanhengen.²

Usikkerheita knytt til sensorordninga førte til at arbeidet i arbeidsgruppa endra karakter. Gruppa vurderte om heile arbeidet burde utsetjast til etter at departement og Storting har klargjort kva for endringar, om nokre, som til sist vert gjort i sensorordninga, og eventuelt kva andre endringar i universitets- og høgskulelova som er på veg. Utdanningsutvalet ønskte samstundes ein generell gjennomgang av heile forskrifta, som opphavleg er frå 2012. Alle påfølgande endringar av forskrifta har ført til at ein heilskapleg revisjon er på høg tid. Det vart derfor avgjort, i samråd med prorektor for utdanning, å halde fram arbeidet med ein romslegare tidsfrist. Arbeidsgruppa vurderte det fånyttas å spekulera i kva for endringar i sensorordninga som kan bli vedtatt, og la derfor bort den delen av arbeidet som gjaldt dette.

Desse endringane av føresetnadene for arbeidsgruppa førte til at mykje av arbeidet kom til å dreie seg om forenkling og opprydding av språk og struktur, for å gjere forskrifta lettare å forstå og bruke.

Arbeidet i arbeidsgruppa

Arbeidsgruppa har hatt to innspelsrundar. I første runde vart fakulteta bedne om å melde inn sine behov for endringar av gjeldande forskrift. I andre innspelsrunde forsøkte arbeidsgruppa å nå pedagogiske miljø, framifrå undervisarar, studieprogrameiarar, mv. Studentombodet har også levert innspel til arbeidet.

Arbeidsgruppa har hatt fire møter, inkludert opningsmøte. I andre møte, etter første innspelsrunde, gjekk arbeidsgruppa gjennom hovudtrekka i innspela frå fakulteta, og prinsipielle spørsmål knytt til kva for nivå forskjellige tema bør regulerast. Ei utfordring i diskusjonane har vore at dei var knytt til delvis krunglete formuleringar i den noverande forskrifta. I tredje møte starta arbeidsgruppa å diskutere framlegg til ny forskriftstekst. På fjerde møte blei framlegg til heilskapleg ny forskrift diskutert.

Det har også vore innslag av diskusjonar på epost og Microsoft Teams.

Framlegget

Arbeidsgruppa gjer framlegg om ein heilskapleg gjennomgang av forskrifta med utgangspunkta som er skildra ovanfor. Berre nokre overordna spørsmål av prinsipiell karakter blir omtala her. Nokre fleire merknader følgjer med som kommentarar satt direkte inn i framlegget til forskrift.

Føremåla med forskrifta og einskildreglar i henne

Arbeidsgruppa meiner det er ønskeleg med ein innleiande føremålsparagraf, som viser dei overordna omsyna som dei enkelte reglane skal tolkast i lys av. Arbeidsgruppa gjer framlegg til ein ny § 1-1 med følgjande ordlyd:

§ 1-1 Føremål

- (1) Studia ved universitetet i Bergen skal
 - a) vere forskingsbaserte og legge til rette for studentaktiv læring
 - b) ha møteplassar mellom studentar og fagleg tilsette, og sørge for at studentane blir integrerte i fagmiljøa

² [Prop. 74 L \(2021–2022\)](#), til dømes på side 5 og 6 («I tillegg foreslår departementet at ikraftsettelsen av universitets- og høyskoleloven § 3-9 andre ledd tredje og fjerde punktum utsettes og sees i sammenheng med den fullstendige behandlingen av NOU 2020: 3 *Ny lov om universiteter og høyskoler*, som departementet tar sikte på å følge opp med en lovproposisjon til Stortinget i 2023.»)

- c) gi opplæring i akademisk redelegheit, yringsfridom og fagkritikk
- d) gi den digitale kompetansen som er relevant for fagområdet, og
- e) gi eit godt grunnlag for læring heile livet.

(2) Eit klårt og tilgjengeleg regelverk er viktig for at studentane skal verte kjend med dei rettar og pliktar ein har som student ved universitetet, og for å sikre lik praksis på dei ulike fakulteta.

(3) Universitetet i Bergen ønsker å legge til rette for lærings-, undervisnings- og vurderingsformer som fremjar betre læring.

Ein meir spesifikk “faneparagraf” om forventingane til studentane finn ein i § 4-3(1):

§ 4-3 Pliktane til studenten

(1) Studenten skal

- a) delta i undervisninga
- b) aktivt medverke i sin eigen studiekvardag og den akademiske fellesskapen
- c) setje seg inn universitetet sine reglar og retningslinjer
- d) følge med på program- og emnesidene på MittUiB, og motta og lese epostar frå universitetet
- e) medverke i student- og universitetsdemokratiet

Arbeidsgruppa meiner også at det er ønskeleg at forskrifta i større grad enn i dag viser kva for omsyn som skal vegast mot kvarandre i saker der til dømes eit fakultet kan regulere visse spørsmål nærare i utfyllande reglar eller må treffe ei skjønnsprega avgjerd i ei einskildsak. Eit døme er § 2-3(3) om talet på studiepoeng for eit emne:

(3) Talet studiepoeng for eit emne skal vere deleleg med fem. Dette gjeld ikkje for integrerte masterprogram eller for profesjonsstudia. Også i andre tilfelle kan det gjerast unntak dersom faglege grunnar talar for det, og korkje omsynet til studentane sin valfridom eller ønske om tverrfaglege studiar gjer det utilrådeleg.

Fleire døme på likande klargjering, med tilhøyrande føringar for vurderingane, finn ein i §§ 5-2(3) om permisjon, 6-4 om undervisningsspråk og 7-7(4) om eksamensspråk.

Særreglar for einskilde fakultet

Fakulteta er ulike og hovudreglane i forskrifta passer ikkje alltid for alle. Med åra er det kome inn eit stort tal særreglar mynta på einskilde fakultet. Arbeidsgruppa ser at nokre slike særreglar er uunngåelege, men meiner det er ønskeleg at talet på dei vert så lågt som mogleg. Det er også ønskeleg at forskrifta forklarar betre kvifor eit fakultet har fått høve til å gjere unntak, og helst og kva omsyn unntaket er meint å sikre.

Arbeidsgruppa har forsøkt å utforme forskrifta slik at omsyna til dei einskilde fakulteta i størst mogleg grad blir varetatt i dei generelle reglane, eller at høvet til å vedta utfyllande reglar gjeld alle fakulteta. Det er nokre unntak frå dette.

Terminologi – særskilt om omgrepet “eksamen”

Omgrepet “eksamen” er noko omstridt i pedagogisk samanheng. For nokre gir omgrepet assosiasjonar utelukkande til avsluttande prøving, gjerne i form av ein tradisjonell skuleeksamen og retta meir inn mot å prøve kunnskapar enn ferdigheiter. For andre er omgrepet nøytralt, som eit samleomgrep for all slags prøving av studentane, uavhengig av prøvingsform og tidspunktet for prøvinga.

I noverande forskrift har universitetsstyret introdusert “vurdering” som eit alternativt

samleomgrep for ulike formar for prøving, men halde fast ved eksamen i variantane “skuleeksamen” (§ 6-2-2), “munnleg eksamen” (§ 6-2-3) og “heimeeksamen” (§ 6-2-4), som døme på ulike “vurderingsformer”(sjå § 6-2-1). I nokre samanhengar fungerer det fint å erstatte “eksamen” med “vurdering”, t.d. “vurderingsformer” i staden for “eksamensformer”. I andre samanhengar er bruken av “vurdering” lite naturleg eller til og med fleirtydig. Døme på dette er reglane om “antall vurderingsforsøk” (§ 6-8), “avbrutt vurdering” (§ 6-9), “ny vurdering” (§ 6-11) og “tilrettelegging ved vurdering (§ 6-13-1). Språkleg skulle ein tru desse reglane rettar seg mot dei som vurderer studentane (sensorane), men det er ikkje tilfelle – det er snakk om reglar om talet på eksamensforsøk, avbroten eksamen, såkalla kontinuasjonseksamen i tilfelle av gyldig fråvær frå eksamen og tilrettelegging av eksamen. I andre samanhengar brukast “vurdering” i tradisjonell tyding, t.d. i § 7-2 om “[v]urderingskriteriene som benyttes ved sensuren” og i § 7-7(4) om “ny vurdering” i tilfelle der det er sprik på to karakterar eller meir mellom opphavleg sensur og klagesensuren. I nokre tilfelle endar en opp med formuleringar som er temmeleg forvirrande, som t.d. i § 7-6 (2) om klagerett: “Klage over vurdering av enkeltarbeider som inngår i en mappevurdering eller annen vurdering, kan som hovedregel først fremmes når det samlede resultatet fra emnet er kunngjort”.

I universitets- og høgskolelova har lovgjevar halde fast ved eksamen som samleomgrep. Det same gjeld Aune-utvalets framlegg til ein ny lov (NOU 2020: 3). Dette er eit tungtvegande argument for å nytte same terminologi i UiB-forskrifter, ut frå eit ønske om å gjere regelverket lettare tilgjengeleg. Studentane snakkar om, og leiter etter, reglar om eksamen, ikkje reglar om vurdering.

Så framt det blir presisert at “eksamen” er eit nøytralt samleomgrep, som ikkje seier noko som helst om kva slags prøving som er å føretrekke og heller ikkje noko om tidspunktet for prøvinga, så er arbeidsgruppa komen til at forskrifta blir klårare om ein kallar eksamen for eksamen.

Struktur

Strukturen er forenkla. Hovudtrekket er at forskrifta følger eit studieløp kronologisk, med desse kapitla

1. Føremål og verkeområde
2. Organisering av studia
3. Oppretting mv. av studium
4. Studierett
5. Tilpassing av studia og fråvær
6. Undervisinga
7. Eksamen
8. Eksamensforsøk
9. Sensur og vurderingsuttrykk
10. Grader
11. Gradsnamn
12. Vitnemål mv.

Særleg om § 1-2 i noverande forskrift

Ei endring arbeidsgruppa ventar noko diskusjon om, er forslaget om å fjerna § 1-2 om høve til å søke universitetsstyret om unntak frå forskrifta sine reglar om undervising og vurdering. I staden er dette omsynet tatt inn i ei ny føremålsføresegn (§ 1-1), som set rammene for

tolkinga av reglane i heile forskrifta.

Bakgrunnen for framlegget er for det første at føresegna *aldri har blitt brukt*. Sist det kom inn søknader var i 2017, og då var konklusjonen frå Studieavdelinga at framlegget *ikkje* kravde unntak frå forskrifta – det kunne gjennomførast innanfor gjeldande reglar. For det andre heng dette saman med ambisjonane til arbeidsgruppa, som nettopp er å fjerne dei hindringane som noverande § 1-2 var meint å gi unntak frå. For det tredje fryktar arbeidsgruppa at føresegna gjer eit feilaktig inntrykk av at det er mogleg å gjere større unntak frå forskrifta enn det om universitets- og høgskolelova og sentrale forskrifter opnar for. Føresegna i § 1-2 opnar ikkje for å setje til side reglar fastsett av lovgjevar eller departement, og det er her ein i praksis finn dei reglane som nytenkjande undervisarar ved UiB finn hemmande.

Det er usikker kva signaleffektane av noverande § 1-2 er. Føresegna gir truleg eit signal om at universitetet ønsker innovasjon i undervising og prøving. Samstundes kan den gi inntrykk av at slik innovasjon er administrativt vanskelegare å gjennomføre enn det faktisk er. Arbeidsgruppa meiner at den nye føremålsføresegna i § 1-1 vil gje betre uttrykk for ønsket om innovasjon i undervisnings og prøving, samstundes som forskrifta for øvrig er søkt utforma slik at handlingsrommet er så stort som det lova og sentrale forskrifter tillèt.

Vurderingsuttrykket bestått og ikkje bestått

Arbeidsgruppa er uttrykkeleg bedt om å vurdere forholdet mellom den graderte karakterskalaen (A til F), og ugradert vurderingsuttrykk (bestått/ikkje bestått). Desse er dei to tillatne vurderingsuttrykka universitetet kan bruke, jf. uhl. § 3-9 (6).

Universitetet i Bergen har definert nærmare kvalitative kriterier for den graderte karakterskalaen, som samsvarer med tilrådingane frå UHR. Tilsvarende kriterium finst ikkje for det ugraderte vurderingsuttrykket, men forskrifta understrekar at vurderingsuttrykket er «uten sammenheng» med den graderte karakterskalaen, sjå den noverande forskrifta § 7-1(2).

Til tross for forsøket på å lausrive vurderingsuttrykket bestått/ikkje bestått frå bokstavkarakterane, endar diskusjonar om kva som skal til for å få bestått fort opp som ein diskusjon om krava for bestått er dei same som for karakteren E, eller om dei kan vere strengare. Ettersom den kvalitative definisjonen av ein E er ein “[p]restasjon... [som] tilfredsstillar minimumskrava” så er ikkje dette til å undrast over. Kan ein krevje meir for bestått enn at ein prestasjon “tilfredsstillar minimumskrava”?

Svaret på dette spørsmålet er i prinsippet “nei” – ein prestasjon som tilfredsstillar minimumskrava formulert i læringsutbyteskildringa må vurderast som bestått, uavhengig av om vurderingsuttrykket er bestått/ikkje bestått eller bokstavkarakterar. Det er ikkje støtte i universitets- og høgskulelova for ei ordning der ein prestasjon som ville fått teljande resultat (E) om det var nytta gradert vurderingsuttrykk, får ikkje bestått berre fordi det er vald vurderingsuttrykket bestått/ikkje bestått.

Samstundes understrekar arbeidsgruppa at det er fullt mogleg å utforme læringsutbyteskildringa slik at krava for bestått er strenge. Om ein til dømes tenkjer seg eit emne på studieprogrammet i farmasi der læringsutbyteskildringa slår fast at studentane må kunne framstille legemidlar med eit særst høgt presisjonsnivå, kan ein fint krevje alt rett på eksamen for bestått. I eitt slikt tilfelle ser ein kva det vil seie at vurderingsuttrykket bestått/ikkje bestått er lausrive frå den graderte karakterskalaen – dersom det krevst alt rett for å bestå, gjer det ikkje meining å forsøke å rekne om prestasjonen til ein bokstavkarakter.

Samanhengen mellom læringsutbyteskildringa og grensa bestått/ikkje bestått er den same for alle emne. Det er læringsutbyteskildringa som definerer dei faglege minstekrava for teljande resultat, anten dette kjem til uttrykk som bokstavkarakteren E eller vurderingsuttrykket "bestått". Løysinga for å stille dei minstekrav til bestått som fagmiljøa meiner er på sin plass, er derfor å revidere læringsutbyteskildringa (og ikkje å forsøke å seie at det for bestått krevst t.d. ein prestasjon som ville fått ein C om det hadde vært nytta bokstavkarakterar). Eit fagmiljø som ønsker å gå over frå gradert til ugradert vurderingsuttrykk på eit emne, men som meiner dei faglege krava for bestått bør vere høgare enn dei minstekrava for ein E som gjaldt tidlegare, må ganske enkelt revidere læringsutbyteskildringa slik at minstekrava for bestått er på ønskt nivå. Eit svært enkelt døme vil vere ein endring frå krav til "kjennskap" til eit eller anna til "god kunnskap" eller "gode ferdigheiter". Enno betre er det om det læringsutbyteskildringa spesifiserer kva det meir konkret inneber at studentane skal ha "god kunnskap" om X eller kunne gjere Y med høgt presisjonsnivå/liten feilmargen osv.

Arbeidsgruppa sit med inntrykk av at denne samanhengen mellom læringsutbyteskildringa og grensa bestått/ikkje bestått ikkje er godt nok forstått i fagmiljøa. Dersom ein legg om frå bokstavkarakterar til bestått/ikkje bestått på eit emne utan å justere læringsutbyteskildringa, så kjem ein ikkje unna at ein prestasjon som året før ville fått ein E, no må vurderast til bestått.

På denne bakgrunnen gjer arbeidsgruppa framlegg om slik skildring av det ugraderte vurderingsuttrykket:

- (1) Sensuren får uttrykk anten ved ugradert vurderingsuttrykk (bestått/ikkje bestått) eller gradert vurderingsuttrykk (A-F).
- (2) Teljande resultat med ugradert vurderingsuttrykk vil seie at studenten har nådd læringsmåla, slik desse er fastsett i læringsutbyteskildringa.

Andre endringar

Kapittel 4 kneset forventinga om heiltidsstudenten som tar emne tilsvarande 60 studiepoeng i året. Kapittel 5 er eit større grep for å samle reglane som gjer unntak frå dette. Omsorg for barn, sjukdom, dødsfall i familie, andre velferdsårsaker kan utløyse plikt eller høve til permisjon eller deltidsstudium. Reglane om tilrettelegging – som i noverande forskrift er spreidd over to kapittel – er også foreslått samla i kapittel 5. Vi meiner denne strukturen blir meir brukarvenleg

Vi har fått tilbakemeldingar om at det er vanskeleg å forholde seg til spreinga av desse reglane, i dagens regelverk. Samlinga i kapittel 5 er i første rekke motivert av at reglane skal vere enklare tilgjengelege for studentane, men vonleg vil tilsvarande gjelde for administrativt tilsette, i alle fall nyttilsette.

Følgene av innvilga permisjon er også endra. Ein permisjon vil etter framlegget seie at studenten held på sine rettar som student, dersom han ønsker det, og får utvida studieretten i tid. Denne endringa er ei forskotering av lovendringsforslaget i [Prop. 74 L \(2021–2022\)](#).³

³ [Prop. 74 L \(2021–2022\)](#), side 72 forslag til ny § 4-3 e.

Endringar av sentralt regelverk

Fleire av innspela som arbeidsgruppa har fått undervegs i arbeidet gjeldt spørsmål som ligg utanfor det handlingsrom som universitets- og høgskulelova og sentrale forskrifter gjer dei einskilde universiteta. Sidan regjeringa for tida arbeider med ny universitets- og høgskulelov – eller i det minste vesentlege revisjonar av henne, vel arbeidsgruppa å gjere Utdanningsutvalet merksam på nokre av desse innspela.

Fleire fakultet har spelt inn at sensurfristen på tre veker bør sjåast i samanheng med planlagt og ikkje-planlagt fråvær. Fristen er i dag for streng, og tærer både på faglege og administrative krefter, særleg i periodar med mange raude dagar eller avviking av ferie.

Reglane om «gjenbruk» av studiepoeng i godkjeningsforskrifta er ikkje tilpassa dei integrerte masterprogrammene som det i seinare tid har vorte fleire av. [Godkjeningsforskrifta § 4](#) regulerer «gjenbruk» av studiepoeng – det vil seie krava til nye studiepoeng for å få ny grad. Føremålet med regelen er, mellom anna, at studenten ikkje kan få fleire grader på same faglege grunnlag. Derfor er det eit krav om minimum 60 nye studiepoeng, som altså ikkje allereie inngår i grunnlaget for tildelt grad. Same regelen set eit tak på kor mange nye studiepoeng universitetet kan krevje:

«Institusjonene kan selv fastsette krav om inntil 90 nye studiepoeng for bestemte utdanninger.»

Samstundes har universitetet ei rekke studieprogram som er organiserte som integrerte fem-årige løp, og som også fagleg sett kan ligge nære eitt eller fleire bachelorprogram. Ein student kan oppnå bachelorgrad, frå UiB eller frå eit anna universitet, og så få opptak til eit integrert masterprogram. Då vil kravet om nye studiepoeng bli oppnådd av dei to siste åra på det integrerte løpet, slik at studenten endar opp med både ein bachelorgrad og ein integrert 5-årig mastergrad. Studentar som startar rett på det integrerte programmet vil derimot berre oppnå éi grad, sjølv om dei produserer like mange studiepoeng (300).

Vidare arbeid internt på UiB

Arbeidsgruppa har gjennom innspelsrundane fått godt innblikk i dei utfordringane som administrativt og fagleg tilsette og studentar møter når dei må forholde seg til eit uoversiktleg regelverk med mange lag – frå universitets- og høgskulelova og sentrale forskrifter, via UiBs egne forskrifter og tilhøyrande retningslinjer mv. og til utfyllande reglar vedtekne av dei einskilde fakulteta.

Arbeidsgruppa meiner det er viktig at framlegget til ny forskrift vert sendt på høyring til alle fakultet, med ein romsleg høyringsfrist. Det er ikkje til å unngå at eit forsøk på ein større opprydding og forenkling førar med seg ein risiko for at nokre av reglane som arbeidsgruppa har stroke, likevel viser seg å være viktige for eit eller fleire fakultet.

Arbeidsgruppa meiner vidare at det er viktig at Studieavdelinga utarbeidar informasjonsmateriell som gjer det lettare å forstå korleis den nye studieforskrifta forhald seg til universitets- og høgskulelova og sentrale forskrifter, og kva for handlingsrom fakulteta har til å gje utfyllande reglar. Ei elektronisk «kommentarutgåve» til forskrifta som blir oppdatert med endringar i dei sentrale reglane ville vere svært verdifullt.

Arbeidsgruppa meiner vidare at UiB bør få studieforskrifta omsett til engelsk. Det er mange utlendingar som studerer hjå oss, og for mange av desse er det ikkje venta at dei lærer seg norsk på eit tilstrekkeleg høgt nivå. For tida er denne oppgåva i stor grad «delegert» til

Studieombodet, og det har neppe vore hensikta med den stillinga.

Endeleg vil arbeidsgruppe framheve at forskrifta må reviderast på nytt så snart ein ny universitets- og høgskulelov er på plass, og at det er viktig at revisjonen er heilskapleg.

Forskrift om studiar ved Universitetet i Bergen

Kapittel 1. Føremål og verkeområde

§ 1-1 Føremål

(1) Studia ved universitetet i Bergen skal

- a) vere forskningsbaserte og legge til rette for studentaktiv læring
- b) ha møteplassar mellom studentar og fagleg tilsette, og sørge for at studentane blir integrerte i fagmiljøa
- c) gi opplæring i akademisk redegheheit, yringsfridom og fagkritikk
- d) gi den digitale kompetansen som er relevant for fagområdet, og
- e) gi eit godt grunnlag for læring heile livet.

(2) Eit klårt og tilgjengeleg regelverk er viktig for at studentane skal verte kjend med dei rettar og pliktar ein har som student ved universitetet, og for å sikre lik praksis på dei ulike fakulteta.

(3) Universitetet i Bergen ønsker å legge til rette for lærings-, undervisnings- og vurderingsformer som fremjar betre læring.

§ 1-2 Verkeområde

(1) Forskrifta fastset hovudreglane for studiar ved Universitetet i Bergen, innanfor rammene av universitets- og høgskulelova og sentrale forskrifter frå departementet. Utfyllande reglar er fastsette av dei einskilde fakulteta.

(2) Forskrifta gjeld for alle studiar ved Universitetet i Bergen med unntak for forskarutdanninga og kursverksemd.

§ 1-3 Delegasjon

Organa som har avgjerslemyndigheit etter denne forskrifta, har høve til å delegere myndigheita vidare til underordna organ så lenge det ikkje er presisert at avgjersla må treffast av organet sjølv.

Kapittel 2. Organisering av studia

§ 2-1. Organisering

(1) Studia er organiserte i studieprogram og emne.

(2) Program- og emneskildringar skal vere i samsvar med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket som er fastsett av departementet, med studietilsynsforskrifta og med reglar og retningslinjer frå universitetet.

§ 2-2 Studieprogram

(1) Eit studieprogram er ei samling emne som inngår i ein heilskap med eit definert læringsutbytte. Studieprogram som ikkje er årsstudium, skal føre til ei grad.

(2) Kvart studieprogram skal ha ein studieplan som inneheld:

- a) namnet på studieprogrammet og eventuelle studieretningar
- b) talet studiepoeng

- c) opptakskrav
- d) kva for kunnskap, ferdigheiter og kompetanse studentane skal tileigne seg (læringsutbyteskildring)
- e) kva for emne som er obligatoriske og valfrie, med emneskildringar, og
- f) eventuelle reglar om rekkefølge.

§ 2-3 Emne

- (1) Eit emne er den grunnleggande studieeininga.
- (2) Kvart emne skal ha ei emneskildring som inneheld
 - a) namnet til emnet
 - b) talet på studiepoeng
 - c) eventuelle forkunnskapskrav
 - d) kva for kunnskap, ferdigheiter og kompetanse studenten skal tileigne seg (læringsutbyteskildring)
 - e) undervisningsformer, -omfang og -språk
 - f) obligatorisk oppmøte og obligatoriske aktivitetar
 - g) eksamensform og vurderingsuttrykk, og
 - h) andre særskilde reglar for emnet dersom dei finst, til dømes undervisningsopptak.
- (3) Talet studiepoeng for eit emne skal vere deleleg med fem. Dette gjeld ikkje for integrerte masterprogram eller for profesjonsstudia. Også i andre tilfelle kan det gjerast unntak dersom faglege grunnar talar for det, og korrjere omsynet til studentane sin valfridom eller ønske om tverrfaglege studiar gjer det utilrådeleg.
- (4) Eitt studiepoeng utgjer 1/60 av eit heilt studieår og inneber om lag 25-30 arbeidstimar for studentane.

Kapittel 3. Oppretting mv. av studieprogram, studieretningar og emne

§ 3-1 Oppretting, nedlegging og endring

- (1) Universitetsstyret opprettar og leggjer ned studieprogram.
- (2) Fakultetet opprettar og leggjer ned
 - a) årsstudium
 - b) studieretningar
 - c) emne
- (3) Vesentlege endringar i eit eller fleire studieprogram ved eit fakultet må bli godkjent av universitetsstyret. Endringar som i realiteten inneber oppretting eller nedlegging av eit heilt fagområde blir alltid rekna som vesentlege.
- (4) Fakultetet vedtar andre endringar i studieprogramma, studieretningane og emna.
- (5) Vedtak etter andre og fjerde avsnitt skal rapporterast til universitetsdirektøren.
- (6) Organet som legg ned eit studieprogram, ein studieretning eller eit emne skal vedta ei overgangsordning for undervisning og eksamen.

(7) Styret og fakultetet har ikkje høve til å delegere myndigheita etter denne føresegna. Mindre endringar i eksisterande studieprogram, studieretningar og emne kan likevel delegerast til organet som er ansvarleg for programmet (programstyret).

§ 3-2 Emnekodar

(1) Alle emne skal ha ein tresifra kode, etter følgjande system:

- a) 100-emner er begynneremne
- b) 200-emne er fordjupings- eller spesialiseringsemne tilpassa studentar på bachelornivå
- c) 300-emne er fordjupings- eller spesialiseringsemne tilpassa studentar på masternivå
- d) 900-emne er fordjupings- eller spesialiseringsemne tilpassa studentar på forskarnivå
- e) 600-emne er vidareutdanningsemne

(2) Examen philosophicum, innføringsemne, norskurs og emne på odontologi-, tannpleie- og medisinstudiet kan fråvike frå første avsnitt.

(3) Emnekodane samsvarer med syklusane i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, men slik at både 100-emne og 200-emne høyrer til første syklus (bachelornivå).

§ 3-3 Fellesgrader og felles studieprogram

(1) Eit felles studieprogram er eit samarbeid mellom Universitetet i Bergen og ein eller fleire andre institusjonar, der alle institusjonane bidrar til programmet, men berre éin av dei tildeler graden.

(2) Ein fellesgrad er eit felles studieprogram der graden blir tildelt i fellesskap av dei deltakande institusjonane.

(3) Universitetsstyret opprettar sjølv fellesgrader og felles studieprogram.

Kapittel 4. Studierett

§ 4-1 Opptak

(1) Fakultetet har ansvaret for opptaket. Ansvaret kan delegerast til Studieavdelinga og Samordna opptak. Opptaket er regulert i [Forskrift om opptak til Universitetet i Bergen](#).

§ 4-2 Studierett

(1) Studentar som er tatt opp ved Universitetet i Bergen har studierett på det studieprogram og dei emne som opptaket gjeld. Dette gir rett til

- a) å melde seg til undervising og følge henne, få rettleiing mv., i samsvar med emneskildringa og studieplanen.
- b) å nytte andre ressursar, i samsvar med emneskildringa og studieplanen.
- c) tilgang til lokalar, lesesalar mv., i samsvar med fakulteta sine reglement
- d) eksamen i samsvar med kapittel 7, og
- e) individuell utdanningsplan, jf. § 4-6.

(2) Eittårige studierettar som ikkje er knytt til eit studieprogram gir studenten rett til å undervisings- og eksamensmelde seg til utvalde emne innanfor eitt eller fleire fagområde.

§ 4-3 Forventningane og pliktane til studenten

- (1) Studenten er forventet å
 - a) delta i undervisninga
 - b) aktivt medverke i sin eigen studiekvardag og den akademiske fellesskapen
 - c) setje seg inn i universitetet sine reglar og retningslinjer
 - d) følge med på program- og emnesidene på MittUiB, og motta og lese epostar frå universitetet, og
 - e) medverke i student- og universitetsdemokratiet.
- (2) Studenten pliktar å:
 - a) delta i eventuelt obligatorisk studiestartsmøte
 - b) semesterregistrere seg
 - c) betale eventuell studieavgift, og
 - d) opprette, og kvart semester oppdatere og stadfeste utdanningsplanen.
- (3) Studenten må stille med berbar datamaskin til bruk i undervisning og eksamen.
- (4) Fakultetet kan vedta utfyllande reglar om betaling av semesteravgift for studentar på vidareutdanning.

§ 4-4 Semesteravgift

- (1) Alle skal betale semesteravgift i dei semestera dei er eksamensmelde. Det same gjeld studentar som eit semester er undervisningsmelde til emne på 15 studiepoeng eller meir, sjølv om dei ikkje er eksamensmelde.
- (2) Første avsnitt gjeld ikkje for
 - a) innvekslingsstudentar som etter avtale er fritatt frå semesteravgifta.
 - b) tilsette som tar emne med nær tilknytning til stillinga, inkludert pedagogisk opplæring.
 - c) studentar som tar vidareutdanning, dersom fritak frå semesteravgift går fram av emneskildringa eller anna regelverk.
- (3) Studentar som er undervisningsmelde til emne på mindre enn 15 studiepoeng kan velje om dei vil betale semesteravgift.
- (4) Studentar i permisjon kan velje om dei vil betale semesteravgift. Eksamensmelde studentar må betale semesteravgift sjølv om dei har permisjon.

§ 4-5 Tap av studierett

- (1) Fakultetet kan trekke tilbake studieretten dersom studenten:
 - a) ikkje oppfyller krava etter § 4-3 (2) eller § 4-4
 - b) gir melding om at **hen** ønsker å avslutte studiet
 - c) får opptak til eit anna studieprogram ved UiB, og det ikkje er faglege grunnar til at fleire studierettar finst parallelt
 - d) ikkje består noko studiepoenggivande emne i to semester på rad
 - e) på slutten av studieåret har eit etterslep på meir enn halvparten av normert progresjon for studieprogrammet
 - f) har gjort maksimalt tal eksamensforsøk i obligatoriske emne utan teljande resultat, eller
 - g) har fullført studieprogrammet eller emnet som opptaket gjeld.
- (2) Vedtak etter bokstavane d og e i første avsnitt skal ta omsyn til innvilga permisjonar, gyldig fråvær til eksamen eller obligatoriske aktiviteter, og vedtak om utestenging. Fakultetet

kan alltid trekke tilbake studieretten for studentar som ikkje har produsert studiepoeng dei siste seks semestera, med mindre studenten har hatt lovfastsett permisjon i heile perioden.

(3) Den sentrale klagenemnda kan vedta utestenging og dermed midlertidig tap av studieretten, jf. [universitets- og høgskulelova](#) §§ 4-7 (1) og (2) og 4-8 (3).

§ 4-6 Utdanningsplan

(1) Alle som er tatt opp til eit studieprogram på 60 studiepoeng eller meir skal ha ein utdanningsplan. Andre studentar skal ha ein forenkla utdanningsplan dersom fakultetet fastset dette i utfyllande reglar.

(2) Utdanningsplanen er ein avtale mellom studenten og Universitetet i Bergen som regulerer rettar og plikter andsynes kvarandre. Utdanningsplanen fastset studieløpet fram til studieprogrammet er fullført.

(3) Utdanningsplanen skal innehalde:

- a) namnet på studieprogrammet
- b) kva for emne studenten tar sikte på å fullføre; tidspunkt, rekkefølge, orientering om framgangsmåte ved endring av utdanningsplanen og val av ikkje-obligatoriske emne
- c) tidlegare utdanning som skal inngå i graden
- d) planlagt eventuell utveksling
- e) tilvisingar til regelverk som studenten pliktar å kjenne til og følgje, inkludert denne forskrifta, fakultetet sine reglar, sørviserklæringar, og studieplanen, og
- f) orientering om verknaden av manglande oppfølging av utdanningsplanen, jf. § 4-5.

(4) Fakultetet skal innan 1. mars kontakte alle studentar som ved utgangen av haustsemesteret har eit etterslep på 30 studiepoeng eller meir, og varsle om at utdanningsplanen må oppdaterast. Fakultetet og studenten skal i fellesskap avgjere kva for endringar som må gjerast.

Kapittel 5. Tilpassing av studia og fråvær

§ 5-1 Søknad

(1) Fakultetet handsamar søknader om

- a) permisjon
- b) deltidsstudium
- c) utsett studiestart
- d) andre endringar i studieprogresjonen jamført med utdanningsplanen
- e) tilrettelegging av studia, og
- f) gyldig fråvær.

(2) Fakultetet kan vedta utfyllande reglar om sakshandsaminga, fagleg grunnleggjande opplegg for deltidsstudium, og eigne reglar for vidareutdanning.

(3) Sakshandsaming etter første avsnitt som gjeld fråvær frå, og tilrettelegging av, saleksamen kan delegerast til Studieavdelinga. Det same gjeld søknader om utsett studiestart.

§ 5-2 Permisjon

(1) Permisjon inneber at den ytre ramme for studieretten blir utvida i tid, medan studieretten

blir holdt ved like. Etter permisjon har studenten rett til å ta opp att studia der hen slapp, så langt det gjer seg gjere. Utdanningsplanen skal oppdaterast for å ta høgde for permisjonen.

(2) Studentar på bachelorprogram og integrerte masterprogram har rett til permisjon utan grunngeving, éin gong. Permisjonen kan vere på eitt eller to semester. Ein kan ikkje få permisjon i første semester av eit studieprogram. Fakultetet kan i utfyllande reglar vedta at inntil 40 studiepoeng må vere oppnådde før studenten har rett på permisjon.

(3) Fakultetet kan gi ytterlegare permisjonar. Permisjon bør innvilgast dersom det finst viktige velferdsgrunnar for det, om ikkje faglege omsyn eller omsynet til studentar på lågare kull er til hinder for det.

(4) Studenten kan søke om permisjon for eitt eller to semester om gongen.

(5) Søknad om permisjon må leverast før utløpet av fristen for semesterregistrering.

(6) Retten til permisjon utan grunngeving gjeld ikkje for studentar på bachelorprogram i utøvande og skapande kunst, musikk og design.

§ 5-3 Særlege tilhøve som gir rett til permisjon

(1) Studentar har rett til permisjon

- a) i høve svangerskap, fødsel og omsorg til barn i samsvar med universitets- og høgskulelova § 4-5
- b) ved sjukdom som ikkje gjer det mogeleg å halde fram studiane
- c) dersom sambuar mv. eller barn er alvorleg sjuke.
- d) i høve utføring av tenesteplikt etter forsvarslova § 17.
- e) i høve verv i studentpolitiske organ.

(2) Permisjon etter første avsnitt påverkar ikkje retten til permisjon etter § 5-2 (2).

(3) Krav om permisjon etter første avsnitt må meldast til fakultetet så snart råd, og skal dokumenterast på høveleg måte. For permisjonssøknader etter første avsnitt bokstav a til c inneber dokumentasjonsplikta fråsegn frå helsepersonell.

§ 5-4 Andre tilpassingar av studia

(1) Tilhøva nemnd i § 5-3 (1) eller andre viktige velferdsgrunnar kan vere grunnlag også for andre individuelle tilpassingar av studia, som deltidsstudium, utsett studiestart og utsett levering av masterprosjekt.

(2) Fakultetet kan også vedta andre tiltak for å fremje trivselen eller betre læringsmiljøet til studentane.

§ 5-5 Tilrettelegging av undervising og eksamen

(1) Studentar med funksjonsnedsetjing eller andre særskilte behov har rett til eigna individuell tilrettelegging av lærestad, undervising, læremidlar og eksamen i samsvar med [universitets- og høgskulelova](#) § 4-3 (5).

(2) Føremålet med tilretteleggingstiltak er at studenten anten får same høve som andre til å gjennomføre studia, eller blir sikra lik vurdering av eksamen. Universitetet skal gjennom dialog og rettleiing forsøke å finne eigna tiltak.

(3) Universitetet skal ikkje innvilge tilretteleggingstiltak som inneber reduksjon av faglege krav.

(4) Universitetet skal ikkje avslå eit tiltak av økonomiske eller administrative omsyn, med mindre det aktuelle tiltaket inneber ein uforholdsmessig byrde for fakultetet.

(5) Ein student som krev tilrettelegging av undervising eller eksamen må søke fakultetet så tidleg som råd. Behovet skal dokumenterast på høveleg måte, og dette inneber som hovudregel fråsegn frå helsepersonell eller annan ekspertise.

§ 5-6 Gyldig frávær

(1) Frávær som skuldast desse forholda er gyldig:

- a) eigen sjukdom som gjer gjennomføringa av undervising eller eksamen umogleg eller urimeleg å krevje
- b) sjukdom hjå barn som studenten har omsorg for, innanfor dei avgrensingane som følger av arbeidsmiljøloven § 12-9.
- c) dødsfall i nær familie eller hjå andre studenten har eit nært forhold til, for ein periode på inntil to veker frå dødsfallet
- d) gravferd ol. til personar i nær familie eller som studenten har eit nært forhold til
- e) lovpålagt oppmøte annan stad
- f) andre forhold som gjer det heilt urimeleg å krevje at studenten møter.

(2) Grunnlag for gyldig frávær må dokumenterast på høveleg måte. Sjukdom ol. skal dokumenterast av lege eller anna helsepersonell. Dokumentasjonen skal gjere greie for sjukdomen, kva dagar som er vurderte, og korleis forholdet gjorde gjennomføringa av undervising eller eksamen umogleg eller urimeleg å vente.

(3) Dokumentasjon for gyldig frávær skal leverast så snart som råd, og seinast ei veke etter at den obligatoriske undervisningsaktiviteten eller eksamenen vart avslutta.

§ 5-7 Rettar ved gyldig frávær

(1) Studentar med gyldig frávær frå obligatorisk undervisningsaktivitet har rett til ny gjennomføring før avsluttande eksamen i emnet dersom det er praktisk mogleg og ikkje inneber ein uforholdsmessig byrde for fakultetet.

(2) Studentar med gyldig frávær frå eksamen har rett til ny eksamen (kontinuasjoneksamen). Fakultetet fastsett nærare reglar om kontinuasjoneksamen i utfyllande reglar. Som hovudregel skal kontinuasjoneksamen gjennomførast så tidleg som råd det påfølgande semesteret, men fakultetet kan gjere unntak frå dette for einskilde studieprogram dersom omsynet til studentanes samla progresjon tilseier eit anna tidspunkt, t.d. i august månad, før byrjinga av neste studieår. For studentar der frávær frå obligatoriske undervisningsaktivitetar avskjer retten til kontinuasjoneksamen gjeld avsnitt (1) ovanfor tilsvarande.

(3) Gyldig frávær til eksamen tel ikkje som forsøk, jf. § 8-2.

Kapittel 6. Undervisinga

§ 6-1 Studieåret

(1) Studieåret er på ti månader og delt inn i eit haust- og vårsemester. Haustsemesteret

varer frå veke 33 til og med 51; vårsemesteret varer frå veke 1 til og med 24.

(2) Undervising og eksamen i eit emne skal gjennomførast innanfor det semesteret det høyrer til. Fakultetet kan gjere unntak i studieplanar for studieprogram som er organiserte som bolkar.

(3) Det er undervisings- og eksamensfri

- a) mellom 24. desember og 1. januar
- b) på heilagdaggar.

(4) Det er undervisings- og eksamensfri mellom semestera, med mindre faglege omsyn talar for det motsette. Undervising og eksamen i samband med forkurs som kvalifiserer for studieprogram; sommarskule; praksis; og etter- og vidareutdanning kan bli gjennomført mellom semestera. Det same gjeld kontinuasjonseksamenar etter § 5-7 (2).

(5) Timeplanar for emna skal publiserast på universitetet sine nettsider innan 1. juli for haustsemesteret og 1. desember for vårsemesteret.

(6) Litteraturlister skal publiserast på universitetet sine nettsider innan 1. juni for haustsemesteret og 1. desember for vårsemesteret.

§ 6-2 Generelt om undervisinga

(1) Undervisinga ved Universitetet skal vere forskingsbasert. Ho skal vere eigna for at studentane tileignar seg det forventa læringsutbyttet.

(2) Undervisinga kan avlysast i emne med for få studentar. Fakultetet skal sjå til at slik avlysing ikkje verkar inn på høvet til å fullføre studieprogrammet på normert tid.

§ 6-3 Undervisingsstad

(1) Undervisinga skal anten gå føre i universitetet sine lokalar, sjukehusa og andre tilknytte institusjonar, forskingsstasjonar og forskingsfartøy, eller på universitetet sine digitale læringsplattformer.

(2) Fakultetet kan vedta unntak frå første avsnitt i emneskildringa eller i studieplanen dersom unntaket er fagleg grunngitt. Praksis blir gjennomført på praksisstaden.

§ 6-4 Undervisingspråk

Undervisinga på obligatoriske emne på eit bachelorprogram skal som hovudregel vere på norsk. Unntak krev særskild fagleg grunngiving og må vere i tråd med universitetet sine språkpolitiske retningslinjer.

§ 6-5 Tilgang til undervising

(1) Undervisinga på Universitetet i Bergen er i utgangspunktet offentleg.

(2) Undervisningslokala og sjølve undervisinga skal vere universelt utforma, jf. [likestillings- og diskrimineringsloven](#) §§ 17 og 18. Universell utforming av undervisinga skal ikkje innebere reduksjon av faglege krav, sjå § 5-5 om tilrettelegging som gjeld tilsvarande så langt han passsar.

(3) Høvet til å følge undervisinga i eit emne kan avgrensast heilt eller delvis til studentar som er tatt opp på eit studieprogram eller eit einskild emne, dersom det er naudsynt på grunn av

undervisinga sin art, eller det er fastsett studieavgift for emnet.

(4) Fakultetet kan setje tak på talet på studentar på eit emne dersom faglege, pedagogiske eller organisatoriske grunnar tilseier det. Slike avgrensingar skal gå fram i emneskildringa. Fakultetet vedtar utfyllande reglar om rangering av studentar.

(5) Fakultetet kan vedta andre avgrensingar av tilgangen til undervising for studentar som

- a) tidlegare har følgd undervisinga og er innanfor perioden skildra i § 6-6 (3), eller
- b) har teljande resultat i emnet.

§ 6-6 Obligatorisk undervisningsaktivitet

(1) Obligatoriske undervisningsaktivitetar er alle dei aktivitetane som i emneskildringa er sett som vilkår for eksamen.

(2) Obligatoriske aktivitetar verkar ikkje inn på vurderinga i emnet, men må bli godkjente for at studenten har høve til å ta eksamen, jf. § 7-3 (1).

(3) Godkjente obligatoriske aktivitetar er gyldige i to semester, med mindre emneskildringa definerer ein annan periode. Fakultetet kan i emneskildringa fastsetje at fleire obligatoriske aktivitetar skal vurderast som ein heilskap, slik at dei alle må vere godkjente for å vere gyldige etter denne føresegna.

Kapittel 7. Eksamen

§ 7-1 Føremål

(1) «Eksamen» er eit koplingsord til all prøving som verkar inn på karakteren i emnet, inkludert innleveringar og mappevurderingar. Namnet legg ingen føringar for pedagogisk eller fagleg innretning.

(2) Føremålet med eksamen er dels å gi studentar tilbakemelding som fremjar læring og dels å etterprøve den kunnskapen, dei ferdigheitene og den kompetansen studentane skal ha tileigna seg i løpet av emnet.

§ 7-2 Form

(1) Fakultetet fastset i emneskildringa kva for eksamensform som er best eigna i eit emne.

(2) Eksamen kan vere éin del, eller vere oppbygd av fleire delar (deleksamen). I sistnemnde tilfelle skal delane vere vekta etter ein på førehand fastsett brøk.

(3) Mappevurdering er samansett av fleire arbeid. Sensuren kan gjerast på grunnlag av heile mappa eller utvalde arbeid i henne. Emneskildringa skal fastsetje korleis eit eventuelt utval av arbeida skal gjerast.

(4) Alle eksamensarbeid kan supplerast med ein justerande munnleg eller praktisk eksamen for alle eller eit utval av studentane. Justerande eksamen inneber at studenten blir prøvd etter at ein førebels karakter er satt, med høve til å bli justert opp eller ned med éin karakter.

(5) Ei mappevurdering har ikkje teljande resultat om ikkje alle arbeida er leverte. Det same gjeld for delane i ein deleksamen. Fakultetet kan vedta utfyllande reglar som gir unntak frå dette, til dømes ved gyldig fråvær knytt til ein del eller eit arbeid.

§ 7-3 Rett til eksamen

(1) Studenten har rett til eksamen i emne hen har meldt seg til, dersom hen har etterlevd pliktene i § 4-3 (2), og har fått godkjent alle obligatoriske undervisningsaktivitetar.

(2) Fakulteta kan vedta utfyllande reglar om tvungen eksamensmelding i emne som etter utdanningsplanen skal fullførast på eit bestemt tidspunkt. Det same gjeld studentar på vidareutdanningsemne.

(3) Ein kvar har rett til eksamen som privatist i eit emne utan obligatoriske undervisningsaktivitetar og utan studieavgift, så lenge vedkomande oppfyller opptakskrava.

(4) Studentane sine rettar og pliktar i dette kapittelet gjeld tilsvarande for privatistar der dei passar. Fakulteta vedtar avgift for privatistar.

§ 7-4 Gjennomføring av eksamen

(1) Så langt reglane høver med eksamensforma pliktar studentane å

- a) ikkje forstyrre andre og å rette seg etter meldingar frå eksamensvaktene
- b) ikkje forlate lokalet i løpet av den første timen
- c) legitimere seg på høveleg måte
- d) plassere egedelar på tilvist stad
- e) å ikkje ha tilgang til anna enn lovlege hjelpemiddel
- f) overhalde eventuelle ordgrenser, og
- g) levere eksamensløyninga i tide.

(2) Fakultetet sjølv kan vedta utfyllande reglar for gjennomføringa av eksamen («eksamensreglement»).

(3) Studentane skal få tid til å ordne tekniske aspekt ved leveringa på alle digitale eksamenar («teknisk tid»), til dømes opplasting av dokument.

(4) Studentane skal informerast om eksamensreglementa, og desse skal også vere lett tilgjengelege.

§ 7-5 Munnleg og praktisk eksamen

(1) Munnleg eller praktisk eksamen skal vere anten ein sjølvstendig eksamen, ein sjølvstendig del av ein deleksamen, eller justerande eksamen.

(2) Munnleg eller praktisk eksamen skal vere offentleg. Fakultetet kan gjere unntak av omsyn til gjennomføringa eller etter ønske frå studenten. I sistnemnde tilfelle gjeld § 5-4 tilsvarande.

§ 7-6 Individuell eksamen eller gruppeeksamen

(1) Eksamen kan vere individuell eller i form av eit gruppearbeid. Ved gruppearbeid er utgangspunktet at sensuren er felles for studentane i gruppa.

(2) Fakultetet kan i emneskildringa fastsetje individuell vurdering av gruppearbeid.

§ 7-7 Språk

(1) Eksamensoppgåva skal givast på undervisningsspråket. Dersom oppgåva blir gitt på norsk, skal ho ligge føre både på nynorsk og bokmål.

- (2) Eksamensløyninga skal leverast på same språk som eksamensoppgåva.
- (3) Dersom eksamensoppgåva er gitt på norsk, kan løysinga alternativt leverast på svensk og dansk.
- (4) Fakultetet kan i emneskildringa vedta at heile eller delar av ei eksamensløyning må leverast på eit bestemt språk. Fråvik frå første og andre avsnitt krev særskild fagleg grunngeving og må vere i tråd med universitetet sine språkpolitiske retningslinjer.
- (5) Føresegna gjeld så langt ho høver for munnlege og praktiske eksamenar.

§ 7-8 Bachelor- og masteroppgåver

- (1) Fakultetet kan vedta utfyllande reglar om planlegging, rettleiing, og innlevering av bachelor- og masteroppgåver.
- (2) Studenten skal ha rettleiingskontrakt for masteroppgåva som fastset rettleiar og talet rettleiingstimar hen har rett på.

§ 7-9 Eksamen i nedlagte emne

- (1) Når eit emne er lagt ned skal det om naudsynt haldast eksamen dei to påfølgande semestera for studentar utan teljande resultat.
- (2) Fakultetet kan vedta andre ordningar så framti dei er minst like gode for studentane.

Kapittel 8. Eksamensforsøk

§ 8-1 Talet på forsøk

- (1) Studentar har tre eksamensforsøk i kvart emne. Avgrensinga gjeld sjølv om emnet har skifta namn eller emnekode, og sjølv om studenten har fått nytt opptak.
- (2) Bachelor- og masteroppgåver utan teljande resultat kan leverast på nytt éin gong. Fakultetet kan vedta andre reglar. Bachelor- og masteroppgåver med teljande resultat kan ikkje leverast på nytt.
- (3) Fakultetet kan
 - a) i utfyllande reglar vedta unntak frå hovudregelen om tre forsøk for studentar som allereie har teljande resultat i emnet.
 - b) gjere unntak i einskildtilfelle etter søknad frå studenten

§ 8-2 Teljande forsøk

- (1) Studenten bruker eit eksamensforsøk dersom hen
 - a) leverer til eksamen, uavhengig av om resultatet blir teljande
 - b) avbryt eksamen
 - c) ikkje møter til eksamen
 - d) trekker seg etter fristen
 - e) fuskar eller forsøker å fuske
- (2) Gyldig fråvær tel ikkje som eksamensforsøk, jf. § 5-6.
- (3) Fakultetet kan i utfyllande reglar vedta at det skal vere høve til å trekke

eksamensmelding, og fristen som gjeld.

§ 8-3 Avbroten eksamen

(1) Eksamen er avbroten dersom den er starta, og arbeidet ikkje vert levert innanfor fristen. Det same gjeld dersom eksamenen består av fleire delar og studenten ikkje leverer, møter opp, eller liknande på éin eller fleire av dei.

(2) Eit eksamensarbeid som ikkje held seg innanfor ein ordgrense eller andre formelle krav fastsett i emneskildringa blir rekna som ikkje levert.

(3) Ved saleksamen startar eksamenen når oppgåva er levert ut. Ved førehandskontroll av hjelpemidlar startar likevel eksamenen alt samstundes med kontrollen.

(4) Ved heimeeksamen startar eksamenen når oppgåva er tilgjengeleg for studentane.

(5) Ved mappevurderingar startar eksamenen når den første oppgåva er tilgjengeleg for studentane.

(6) For andre eksamensformer startar eksamen på det tidspunkt som er bestemt i emneskildringa eller i studieplanen.

§ 8-4 Kontinuasjoneksamen

Når det blir haldt kontinuasjonseksamen for studentar med gyldig fråvær, kan alle studentar utan teljande resultat melde seg til eksamen, med dei avgrensingane som gjeld etter § 7-3 og føresegnene i kapitlet her.

Kapittel 9. Sensur og vurderingsuttrykk

§ 9-1 Generelt om sensur

(1) Fakultetet skal sørge for at studentane vert vurdert på ein upartisk og fagleg trygg måte. Målestokken for sensuren er læringsmåla for emnet, slik dei er fastsett i læringsutbyteskildringa.

(2) Sensuren blir kunngjort på Studentweb. Kunngjeringa skal informere om retten til å få grunngiving og til å klage, jf. [universitets- og høgskulelova](#) §§ 5-2 og 5-3, og fristane som gjeld.

(3) Fakultetet skal sørge for at det vert laga sensorretteiing for alle eksamenar. Ho blir utforma på det språket emneansvarleg vel.

(4) Studenten har rett til å gjere seg kjent med sensorretteiinga, og til å få grunngiving for karakterfastsettinga jf. [universitets- og høgskulelova](#) § 5-3. Retten til grunngiving gjeld tilsvarande for klagesensur.

(5) Sensuren skal vere anonym så langt det er fagleg og praktisk mogleg.

(6) Leverte eksamensløysingar skal sensurerast.

(7) Studenten kan klage på karakterfastsettinga på den vanlege sensuren, dersom arbeidet lar seg etterprøve. Ved klage skal det gjerast ny sensur («klagesensur»). Klageretten og

klagesensuren er individuell, også ved gruppearbeid.

(8) Studenten kan klage på formelle feil ved alle eksamenar.

§ 9-2 Vurderingsuttrykka

(1) Sensuren får uttrykk anten ved ugradert vurderingsuttrykk (bestått/ikkje bestått) eller gradert vurderingsuttrykk (A-F).

(2) Teljande resultat med ugradert vurderingsuttrykk vil seie at studenten har nådd læringsmåla, slik desse er fastsett i læringsutbyteskildringa.

(3) Ei ugradert vurdering blir markert med «bestått» eller «ikkje bestått». På bokmål «bestått» og «ikke bestått», og engelsk «pass» og «fail».

(4) Teljande resultat etter gradert vurderingsuttrykk blir uttrykt med karakterane A til E. Ikkje godkjent blir uttrykt med bokstaven F. Nemning og vurderingskriterier følger Universitets- og høgskulerådet sine kvalitative skildringar.

- A. Framifrå prestasjon som skil seg klart ut. Kandidaten syner særleg god vurderingsevne og stor av grad av sjølvstende.
- B. Mykje god prestasjon. Kandidaten syner mykje god vurderingsevne og sjølvstende.
- C. Jamt god prestasjon som er tilfredsstillande på dei fleste områda. Kandidaten syner god vurderingsevne og sjølvstende på dei viktigaste områda.
- D. Akseptabel prestasjon med nokre vesentlege manglar. Kandidaten syner ein viss grad av vurderingsevne og sjølvstende.
- E. Prestasjonen tilfredsstillar minimumskrava, men heller ikkje meir. Kandidaten syner lite vurderingsevne og lite sjølvstende.
- F. Prestasjon som ikkje tilfredsstillar dei faglege minimumskrava. Kandidaten syner både manglande vurderingsevne og sjølvstende.

§ 9-3 Karakterfastsetjing ved eksamen som har fleire delar

Ved deleksamen tar ein utgangspunkt i talverdiane A=5, B=4, C=3, D=2, E=1. For kvar delkarakterar blir talet multiplisert med vektinga, og produktet avrunda til ein desimal. Dei ulike produkta blir så summerte og summen avrunda etter vanlege reglar.

§ 9-4 Gjennomsnittskarakter

Når universitetet knyt rettsverknader til gjennomsnittskarakterar tar ein utgangspunkt i talverdiane A=5, B=4, C=3, D=2, E=1. For kvar karakter blir talet multiplisert med talet på studiepoeng, og produktet avrunda til ein desimal. Dei ulike produkta blir så summerte og delt på det samla talet på studiepoeng, før summen blir avrunda etter vanlege reglar. Emne med ugradert vurderingsuttrykk skal ikkje teljast med.

§ 9-5 Sensurfristar

(1) Vanleg sensurfrist er første kvardag tre veker etter vurderinga blei avslutta, i samsvar med [universitets- og høgskulelova](#) § 3-9 (4).

(2) Dersom sensurfristen er eller blir forlenga etter avgjersle i universitetsstyret, eller forseinka i strid med sensurfristen, skal studenten få melding om dette.

(3) Klagesensur skal handsamast utan ugrunna opphald. På emne med mange studentar og mange sensurklagar har fakultetet høve til å vente med å sende eksamensløyisingane til

klagesensorane til klagefristen har gått ut for å sikre lik handsaming av klagane. Klage på formelle feil som kan få følgjer for fleire eller alle sensurklagane kan etter forholda bli rekna som grunna opphald.

§ 9-5 Frist for å be om grunngiving

(1) Fristen for å be om grunngiving for sensuren er éi veke etter kunngjeringa. Fakultetet kan avgjere om grunngivinga skal vere skriftleg eller munnleg, og vedta ordningar for dette.

(2) For munnlege og praktiske vurderingsformer må studenten be om grunngiving straks vurderinga er avslutta.

§ 9-6 Klagefristar

(1) Fristen for å klage på sensuren er tre veker frå kunngjeringa. Det same gjeld klage på formelle feil ved eksamen. Dersom studenten har bedd om grunngiving for sensuren, startar klagefristen når grunngiving er gitt. Dersom studenten klagar på sensuren, startar fristen for å klage på formelle feil først etter at sensurklagen er ferdig handsama.

(2) Ved mappevurdering som består av delar som vurderast kvar for seg gjeld klageretten først når endeleg karakter er fastsett. Fakultetet kan gjere unntak i utfyllande reglar dersom studentane sin studieprogresjon elles vil kunne hindrast.

§ 9-7 Sensorane

(1) Fakultetet utnemner sensorar.

§ 9-8 Talet på sensorar

(1) I følgjande tilfelle krevst det minst to sensorar:

- a) sensur av masterprosjekt, der minst ein av sensorane må vere ekstern.
- b) klagesensur, der minst ein av sensorane må vere ekstern
- c) munnleg og praktisk vurdering dersom vurderinga utgjør helvta eller meir av sluttkarakteren, der minst ein av sensorane som regel skal vere eksterne.

(2) Fakultetet kan i utfyllande reglar setje eigne reglar for talet på sensorar, så lenge dei er strengare enn første avsnitt. Dersom det ikkje er ekstern sensor på munnleg eller praktisk vurdering, må vurderinga bli særleg godkjent av fakultetet basert på programsensor si evaluering av vurderingsordninga.

§ 9-9 Eksterne sensorar

Som ekstern sensor etter § 9-8 reknar ein den som ikkje er tilsett i hovudstilling eller bistilling ved UiB og som heller ikkje har deltatt i undervisninga på emnet det aktuelle semesteret.

§ 9-10 Særskilt om klagesensur

Ved klagesensur bør klagesensorane få ein revidert sensorrettleggning der den emneansvarlege gjer greie for erfaringane frå den opphavlege sensurrunden.

§ 9-11 Protokoll

All sensur skal protokollførast og sensuren skal bli godkjent av alle sensorane.

Kapittel 10. Grader

§ 10-1 Tildeling

(1) Universitetet tildeler dei gradene som går fram av [Forskrift om grader og beskyttede titler](#).

(2) Grada er oppnådd når studenten oppfyller krava i den aktuelle studieplanen. Universitetet i Bergen tildeler ikkje grad dersom færre enn 60 studiepoeng av grunnlaget er avlagt her. For fellesgrader kan kravet vere lægre.

§ 10-2 Godkjenning

(1) Fakultetet skal godkjenne tidlegare utdanning for studentar som er tatt opp på studieprogram, i samsvar med universitets- og høgskulelova §§ 3-5 flg.

(2) Det humanistiske fakultetet godkjenner examen philosophicum.

(3) Fakultetet kan krevje førehandsgodkjenning, gyldig Online learning agreement, eller liknande for utvekslingsopphald som skal inngå i grad.

§ 10-3 Gjenbruk av studiepoeng i ny grad

Dersom delar av grunnlaget for ei grad allereie inngår i tildelt grad, krevst det

- a) for bachelorgrader minst 90 nye studiepoeng med eit nytt fagleg tyngdepunkt.
- b) for integrerte mastergrader minst 90 nye studiepoeng, inkludert ei ny masteroppgåve
- c) for andre mastergrader minst nye 60 studiepoeng, inkludert ei ny masteroppgåve

§ 10-4 Minstekrav til bachelorgrad

(1) Bachelorgrada blir tildelt på grunnlag av treårige studieprogram (180 studiepoeng), med desse minstekrava:

- a) examen philosophicum, 10 studiepoeng
- b) fordjupings- og spesialiseringsemne, minst 90 studiepoeng
- c) sjølvstendig arbeid, minst 10 studiepoeng. Kravet til sjølvstende er ikkje til hinder for at fakultetet kan fastsetje i emneskildringa at to eller fleire studentar kan eller skal samarbeide om eit bachelorprosjekt.

(2) Bachelorgrader i utøvande og skapande kunst, musikk og design er på 180 eller 240 studiepoeng. Dei blir tildelt på grunnlag av samansetjing vedtatt av fakultetet for kunst, musikk og design.

§ 10-5 Samansetjing mastergrad

(1) Universitetet i Bergen gir mastergrader med den normerte studietida som går fram i [forskrift om grader og beskyttede titler](#) § 3 nr. 5 til 7. Samansetjinga skal vere i samsvar med [Forskrift om krav til mastergrad](#) §§ 3 til 7.

(2) Graden master kan berre tildelast studentar som har fullført eit masterprosjekt.

(3) Masterprosjektet skal vere eit sjølvstendig vitskapleg eller kunstnarisk arbeid på mellom 30 og 60 studiepoeng, utarbeidd under rettleiing. Fakultetet kan i emneskildringa vedta at to eller fleire studentar kan samarbeide om masterprosjektet.

(4) Integrerte masterprogram skal ha krav om examen philosophicum. Masterprosjektet i eit integrert masterprogram kan vere på 20 studiepoeng, jf. Forskrift om krav til mastergrad § 6 (2).

§ 10-6 Gradene cand.med. og cand.psychol.

(1) Det medisinske fakultet tildeler graden kandidata/candidatus medicinae (cand.med.) på

grunnlag av studium normert tid seks år og med omfang på 360 studiepoeng.

(2) Det psykologiske fakultet tildeler graden candidata/candidatus psychologiae (cand.psychol.) på grunnlag av studieprogram med normert tid seks år og med omfang på 360 studiepoeng.

(3) Gradene etter denne føreseigna skal inkludere examen philosophicum.

Kapittel 11. Gradsnamn

§ 11-1 Tillegg i navn for bachelorgrader

(1) Bachelorgrader får normalt namnet «Bachelor i [studieprogram]», engelsk «Bachelor of [programme name]».

(2) Bachelorgrader oppnådde på det matematisk-naturvitenskaplege fakultetet får normalt namnet «Bachelor i naturvitenskap», engelsk «Bachelor of Science».

(3) Tillegg i namnet til fellesgrader skal gå fram i studieplanen.

§ 11-2 Tillegg i navn for mastergrader

(1) Mastergrader får normalt namnet «Master i [studieprogram]»

(2) Mastergrader normert til to år på det medisinske fakultetet får namnet «Master i [fagområde – navn på fag]», engelsk «Master of Science in [discipline – subject].

(3) Mastergrader på grunnlag av integrert lektorutdanning får namnet «Master i [navn på fag] med integrert praktisk-pedagogisk utdanning», engelsk:

«Master of Philosophy and Education. [Subject]», dersom det faglege tyngdepunktet er kultur- og samfunnsfag.

«Master of Science and Education. [Subject]», dersom det faglege tyngdepunktet er matematisk-naturvitenskapleg.

(4) Mastergrader med matematisk-naturvitenskapleg eller teknisk fagleg tyngdepunkt får normalt det engelske namnet «Master of Science in [programme name]».

(5) Fakultetet kan i studieplanen vedta at sivilingeniørutdanningar ha tillegget «sivilingeniør», og også om eventuelle studieretningar skal gå fram i namnet.

(6) Mastergrader med fagleg tyngdepunkt i kultur- og samfunnsfag får normalt det engelske namnet «Master of Philosophy in [programme name].

(7) Følgande grader har særskilde engelsk namn:

a) Master i rettsvitenskap: «Master in Law»

b) Master i farmasi: «Master of Pharmacy»

c) Master i odontologi: «Master of Dentistry»

d) Mastergrader frå fakultet for kunst, musikk og design: «Master of/in [programme name]», alternativt «MA Fine Arts» eller «MA Design», dersom slikt namn er vedtatt i studieplanen.

e) Erfaringsbaserte mastergrader: «Master of Arts in [programme name]»

(8) Fakultetet avgjer i studieplanen om engelskspråklege studieprogram berre skal ha engelsk namn.

(9) Namn på fellesgrader og grader oppretta etter § 11-3 (3) bokstav d, inkludert omsetjingar, skal gå fram av eige vedtak.

Kapittel 12. Vitnemål mv.

§ 12-1 Vitnemål

(1) Fakultetet sjølv skapar vitnemålet når grada er oppnådd, det vil seie når krava i studieplanen er oppfylte og karakterane er endelege.

(2) Vitnemålet blir gjort tilgjengeleg for studenten digitalt. Studenten kan éin gong få vitnemål på papir, etter grunnlagt søknad.

(3) Vitnemålet skal utformast på nynorsk eller bokmål, eller på engelsk for engelskspråklege studieprogram.

§ 12-2 Utforminga av vitnemålet

(1) Vitnemålet skal innehalde

- a) personalia
- b) generell informasjon om studieprogrammet: Læringsutbytteskildring, innhald, organisering og målsetjing
- c) namna, emnekode, talet studiepoeng, karakter og karakterfordeling, og når teljande resultat vart oppnådd for alle emne som er grunnlag for grada.
- d) eventuelle delar som er godkjente frå andre institusjonar, jf. § 10-1
- e) skildring av karaktersystemet
- f) Diploma Supplement, i tråd med retningslinjer frå NOKUT

(2) Vitnemålet skal elles utformast i tråd med Universitetsstyret sine retningslinjer.

§ 12-3 Karakterutskrift

(1) Alle som har oppnådd teljande resultat i eit emne ved universitetet, kan be om karakterutskrift på nynorsk, bokmål eller engelsk.

(2) Karakterutskrifta skal innehalde anten alle emne personen har teljande resultat for ved universitetet, eller alle emne i eit einskild studieprogram.

(3) Karakterutskrifta skal innehalde

- a) personalia
- b) namna, emnekode, talet studiepoeng, karakter og karakterfordeling, og tidspunktet det teljande resultatet vart oppnådd.
- c) skildring av karaktersystemet

(4) Karakterutskrifta blir gitt elektronisk. Personar med dokumentert behov for karakterutskrift på papir skal få det.

§ 12-4 Autorisasjon av helsepersonell

Universitetet gir melding til Helsedirektoratet om oppnådde grader innanfor aktuelle helsefag.

Kapittel 13. Ikraftsetjing

§ 13-1 Ikraftsetjing

Forskrifta trer i kraft [dato]. Frå same tidspunkt opphevast Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen frå 16. februar 2012 nr. 872.

Kapittel 1. Virkeområde

§ 1-1. Virkeområde

(1) Forskriften gjelder studenter som har opptak til og er deltagere i flerårige, ettårige, mer kortvarige studier eller i enkeltemner, herunder også i ulike typer videreutdanningstilbud og i studieopphold tilknyttet utvekslingsavtaler.

(2) Forskriften gjelder også personer som avlegger eksamen etter lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (univl.) § 3-10, uten å være tatt opp som student, se § 4-9.

(3) For fellesgrader, både lavere og høyere grad, som tilbys i samarbeid med ett eller flere andre læresteder, kan det gjelde egne regler. Det samme gjelder for enkeltemner eller årsstudier som ikke inngår i en grad ved Universitetet i Bergen, samt for utdanninger som er særskilt organisert som videreutdanningstilbud.

(4) Forskriften gjelder ikke for doktorgradsutdanninger, likevel slik at i den grad doktorgradsutdanningen inkluderer emner, emnegrupper eller lignende som tilhører studieprogram på andre studienivå, gjelder reglene her også for doktorgradskandidater.

For forskerutdanningen gjelder forskrift 23. juni 2003¹ for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Bergen, godkjent av universitetsstyret. For graden doctor philosophiae (dr.philos.), gjelder forskrift 25. september 1997 nr. 4266 for graden doctor philosophiae vedtatt av Det akademiske kollegium.

Verkeområdet blir vesentleg forenkla og kjem fram i ny § 1-2.

§ 1-2. Avvik fra deler av forskriften ved utprøving av nye eller alternative lærings-, undervisnings- og vurderingsformer

I forbindelse med utprøving av nye eller alternative lærings-, undervisnings- og vurderingsformer kan fakultetene etter søknad gis anledning til å fravike bestemmelsene i kapittel 5–7 i forskriften her i en nærmere angitt prøveperiode. Det forutsettes at ethvert tiltak som nevnt blir evaluert. Regelen her gjelder fram til avslutningen av studieåret 2021–2022.

Denne føresegna er fjerna, og omsyna bak henne er inkorporert i ny føremålsparagraf (§ 1-1)

Kapittel 2. Grader

Fastsatt med hjemmel i § 3-2 i univl. 1. april 2005 nr. 15, forskrift 16. desember 2005 nr. 1574 om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler og forskrift 1. desember 2005 nr. 1392 om krav til mastergrad.

Kapittelet om grader er flytta til kapittel 10 (generelt) og 11 (gradsnamn).

§ 2-1. Tildeling av grader

Fakultetene selv tildeler graden for de studieprogrammene, inklusive tverrfakultære studieprogram, de tilbyr og administrerer. Universitetet selv tildeler fellesgrad.

§ 2-2. Tilleggsbetegnelser for graden bachelor

(1) Tilleggsbetegnelsen for graden bachelor på grunnlag av et treårig studieprogram ved Det humanistiske fakultet, Fakultet for kunst, musikk og design, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, Det psykologiske fakultet og Det medisinsk-odontologiske fakultet angis som følger:
Bachelor i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:

Bachelor of <navn på studieprogrammet på engelsk>

Tilleggsbetegnelsen for graden bachelor på grunnlag av et fireårig studieprogram i utøvende og skapende musikkutdanning ved Fakultet for kunst, musikk og design angis som følger:

Bachelor i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:

Bachelor of <navn på studieprogrammet på engelsk>

(2) Tilleggsbetegnelsen for graden bachelor på grunnlag av et treårig studieprogram ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet angis som følger:

Bachelor i naturvitenskap

Engelsk oversettelse:

Bachelor of Science

(3) Tilleggsbetegnelse for graden bachelor på grunnlag av et studieprogram som fører frem til en fellesgrad angis i samsvar med et særskilt vedtak om betegnelse.

§ 2-3. Tilleggsbetegnelser for graden master

(1) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av et toårig studieprogram ved Det humanistiske fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, og ved Det psykologiske fakultet angis som følger

Master i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:

Master of Philosophy in <navn på studieprogrammet på engelsk>

(2) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av et toårig studieprogram ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet angis som følger:

Master i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:

Master of Science in <navn på studieprogrammet på engelsk>

(3) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av et toårig studieprogram ved Det medisinsk-odontologiske fakultet angis som følger:

Master i <fagområde – navn på fag>

Engelsk oversettelse:

Master of Philosophy in <fagområde – navn på fag>.

(4) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av et femårig studieprogram i odontologi angis som følger:

Master i odontologi

Engelsk oversettelse:

Master of Dentistry

(5) Tilleggsbetegnelsen for et treårig studieprogram for reseptarer og et integrert femårig studieprogram i farmasi angis som følger:

Master i farmasi

Engelsk oversettelse:

Master of Pharmacy

(6) Betegnelsen for graden master på grunnlag av et femårig studieprogram i rettsvitenskap skal være

Master i rettsvitenskap

Engelsk oversettelse:

Master in Law

(7) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et femårig sammenhengende (integrert) studium ved Det humanistiske fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, og ved Det psykologiske fakultet angis som følger:

Master i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:

Master of Philosophy in <navn på studieprogrammet på engelsk>

For programmer som er opprettet som sivilingeniøruddanninger, kan termen «sivilingeniør» brukes som del av tilleggsbetegnelsen.

(8) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et femårig sammenhengende (integrert) studium i matematisk-naturvitenskapelige eller teknologiske fag angis som følger:

Master i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:

Master of Science in <navn på studieprogrammet på engelsk>

(9) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et femårig sammenhengende (integrert) studium for lektoryrket med faglig tyngde i nordisk eller utvalgte fremmedspråk angis som følger:

Master i <navn på fag> med integrert praktisk-pedagogisk utdanning

Engelsk oversettelse:

Master of Philosophy and Education. <Navn på fag på engelsk>.

(10) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et femårig sammenhengende (integrert) studium for lektoryrket med faglig tyngde i matematikk og/eller naturfag angis som følger:

Master i <navn på fag med integrert praktisk-pedagogisk utdanning>
Engelsk oversettelse:

Master of Science and Education <navn på fag>

(11) Tilleggsbetegnelse for graden master ved Fakultet for kunst, musikk og design, uavhengig av det enkelte programmets omfang, angis som følger:

Master i <navn på studieprogrammet>

Master of/in <navn på studieprogrammet på engelsk>

eller etter fakultetets bestemmelse MA Fine Arts og MA Design

(12) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et erfaringsbasert studium på 1 ½ år eller to år angis som

Master i <navn på studieprogrammet>

Engelsk oversettelse:

Master of Arts in <navn på studieprogrammet på engelsk>

(13) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av toårig engelskspråklig masterprogram i språk, samfunnsfag eller kultur angis som følger:

Master of Philosophy in <name of the programme>

(14) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av toårig engelskspråklig masterprogram i matematisk-naturvitenskapelige eller teknologiske fag angis som følger:

Master of Science in <name of programme>.

(15) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av toårig engelskspråklig masterprogram i «Oral Sciences» ved Det medisinsk-odontologiske fakultet angis som følger:

Master in Oral Sciences

(16) Tilleggsbetegnelse for graden master for ett-årige masterprogram angis i samsvar med et særskilt vedtak om betegnelse og oversettelse.

(17) Tilleggsbetegnelse for graden master på grunnlag av et studieprogram som fører frem til en fellesgrad angis i samsvar med et særskilt vedtak om betegnelse og oversettelse.

§ 2-4. Krav til omfang og sammensetning av graden bachelor

(1) Ved Universitetet i Bergen kan graden bachelor oppnås på bakgrunn av et bestått treårig studieprogram, tilsvarende 180 studiepoeng med følgende obligatoriske krav:

a. examen philosophicum (10 studiepoeng)

b. innføringsemne (minst 10, men ikke mer enn 20 studiepoeng). Krav til innføringsemner fastsettes av fakultetet

c. spesialisering på minst 90 studiepoeng

d. ett eller flere selvstendige arbeid som til sammen har et omfang på minst 10 studiepoeng.

(2) Bachelorgradene i utøvende musikk, komposisjon, kunst og design oppnås på grunnlag av fullførte og beståtte studier av 180 eller 240 studiepoengs omfang, med sammensetning som beskrevet i studieplanen. Det er ikke krav om examen philosophicum for noen av disse.

(3) Når det gjelder bestemmelser om studieplanen vises det til kapittel 3.

Sjå forslaget § 10-4, med same innhald.

§ 2-5. Krav til omfang og sammensetning av graden master

(1) Disiplinbaserte og tverrfaglige mastergrader

Ved Universitetet i Bergen kan graden master tildeles på grunnlag av et toårig studieprogram, tilsvarende fullførte og beståtte emner på minst 120 studiepoeng etter nærmere bestemmelser i studieplanen.

I mastergradsstudiet inngår et selvstendig, veiledet vitenskapelig og/eller kunstnerisk arbeid (masteroppgave/masterprosjekt), normalt på 60 studiepoeng. Det enkelte fakultet kan likevel fastsette et mindre omfang, men minst 30 studiepoeng. Masteroppgavens/masterprosjektets omfang skal være i samsvar med kravene i forskrift om krav til mastergrad. Fakultetet oppnevner eller godkjenner veileder.

(2) Master i rettsvitenskap

Ved Universitetet i Bergen kan graden master i rettsvitenskap tildeles på grunnlag av

a. et femårig studieprogram, tilsvarende studier av 300 studiepoengs omfang, hvorav 30 til 60 studiepoeng utgjøres av et selvstendig vitenskapelig arbeid (masteroppgave), utarbeidet under veiledning. Examen philosophicum og et innføringsemne skal inngå i grunnlaget for graden.

b. et toårig studium av 120 studiepoengs omfang, hvorav 30 til 60 studiepoeng utgjøres av et selvstendig vitenskapelig arbeid (masteroppgave), utarbeidet under veiledning.

(3) Master i odontologi

Ved Universitetet i Bergen kan graden master i odontologi tildeles på grunnlag av et femårig studieprogram, tilsvarende studier av 300 studiepoengs omfang. Av dette utgjør 20 studiepoeng et selvstendig vitenskapelig arbeid (masteroppgave), bestående av litteraturbaserte oppgaveløsninger, seminar, prosjektoppgave og skriftlig dokumentasjon fra prosjektarbeid, alt utarbeidet under veiledning. Examen philosophicum skal inngå i grunnlaget for graden.

(4) Integrerte mastergrader

Mastergraden oppnås på grunnlag av et femårig studieprogram, tilsvarende studier av 300 studiepoengs omfang, inkludert et selvstendig arbeid av minst 30 studiepoengs omfang. Examen philosophicum og inntil 20 studiepoeng innføringsemner skal inngå i grunnlaget for graden.

(5) Mastergrader som bygger på grunnutdanning i medisin eller odontologi

Det kan tilbys mastergrader som bygger på fullført lege- eller tannlegeutdanning eller annet opptaksgrunnlag som er beskrevet i studieplanen for vedkommende masterstudium, på grunnlag av et toårig studieprogram tilsvarende studier av 120 studiepoengs omfang. I mastergradsstudiet inngår et selvstendig vitenskapelig arbeid (masteroppgave), utarbeidet under veiledning, på normalt 60 studiepoeng. Fakultetet kan likevel fastsette et mindre omfang, men minst 30 studiepoeng.

(6) Erfaringsbasert mastergrad

Ved Universitetet i Bergen kan erfaringsbasert mastergrad tildeles på grunnlag av et studieprogram på 1,5–2 år, tilsvarende fullførte og beståtte emner på 90/120 studiepoeng etter nærmere bestemmelser i studieplanen.

I tillegg til de allmenne opptakskravene som går fram av § 4-1-1, kreves det minst to års

relevant yrkespraksis. Det kan i studieplanen eller i utfyllende regler kreves ytterligere relevant praksis, likevel ikke mer enn fire år.

(7) Øvrige mastergrader – 60 eller 90 studiepoeng

Universitetsstyret kan, i tråd med § 7 annet ledd i forskrift 1. desember 2005 nr. 1392 om krav til mastergrad, med samtykke fra departementet, gi tillatelse til vedkommende fakultet til å opprette mastergradsstudier med et samlet omfang på 60 eller 90 studiepoeng.

(8) Fakultetet fastsetter nærmere regler i studieplan eller utfyllende regler etter forskriften her. Når det gjelder bestemmelser om studieplanen vises det til kapittel 3.

Vesentleg forenkla, sjå forslaget § 10-5.

§ 2-6. Krav til omfang og sammensetning av gradene cand.med. og cand.psychol

(1) Cand.med.

Graden candidata/candidatus medicinae tildeles etter et fullført og bestått seksårig studium med et omfang av 360 studiepoeng. Examen philosophicum skal inngå i grunnlaget for graden.

Fakultetet fastsetter nærmere regler i studieplan og utfyllende regler, og gir herunder regler for valgterminen, sær oppgaven og forskerlinjen innenfor cand.med.-studiet.

(2) Cand.psychol.

Graden candidata/candidatus psychologiae tildeles etter et fullført og bestått seksårig studium med et omfang av 360 studiepoeng, hvorav 60 studiepoeng utgjøres av et introduksjonsstudium. Examen philosophicum og innføringsemner på minst 10 studiepoeng skal inngå i grunnlaget for graden.

For opptak til studiet gjelder særlige regler. Fakultetet fastsetter studieplan og utfyllende regler.

Sjå forslaget § 10-6.

§ 2-7. Krav om tilknytning: Antall studiepoeng avlagt ved Universitetet i Bergen for utstedelse av grad

(1) Til graden bachelor ved Universitetet i Bergen må minst 60 studiepoeng være avlagt ved Universitetet i Bergen. Av de 60 studiepoengene som skal være avlagt ved UiB må emner på minst 30 studiepoeng være avlagt i det fagområdet som utgjør spesialiseringen. Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet kan stille andre krav til emnesammensetning.

(2) Til graden master ved Universitetet i Bergen må minst 60 studiepoeng, inkludert masteroppgave/masterprosjekt, være avlagt ved Universitetet i Bergen.

(3) Til gradene cand.med. og cand.psychol ved Universitetet i Bergen må emner av til sammen minst 60 studiepoengs omfang være avlagt ved Universitetet i Bergen.

(4) Tilknytningskravet til Universitetet i Bergen kan være mindre enn 60 studiepoeng i forbindelse med fellesgrader.

(5) Emner avlagt ved utenlandsk institusjon som del av en utvekslingsavtale med Universitetet i Bergen, kan ikke være med på å oppfylle tilknytningskravet.

Sjå § 10-1 (2). UiB kan ikkje stille eit strengare krav enn 60 studiepoeng, på grunn av [godkjenningforskriften § 3](#))

§ 2-8. Krav ved tildeling av ny grad som helt eller delvis inkluderer en tidligere tildelt grad

(1) Ved tildeling av ny bachelorgrad kreves minst 90 studiepoeng i tillegg til den tidligere graden. Den nye graden må ha en annen spesialisering enn den tidligere graden, og være på minst 90 studiepoeng. Deler av denne kan være avlagt i tidligere grad. Minst 60 studiepoeng av den nye spesialiseringen må være avlagt ved Universitetet i Bergen.

(2) Ved tildeling av ny mastergrad må minst 60 studiepoeng være avlagt i tillegg til den tidligere graden. De nye studiepoengene må inkludere en annen masteroppgave/et annet masterprosjekt enn den tidligere graden, og oppgaven/prosjektet skal være utarbeidet under veiledning av en eller flere personer oppnevnt eller godkjent av fakultetet.

Sjå § 10-3 i forslaget. UiB kan ikkje krevje fleire nye studiepoeng enn 90. Det skaper uheldige situasjonar i samband med nye fem-årige mastergrader.

§ 2-9. Krav til innhold og sammensetning av grad i samarbeid med andre institusjoner

(1) For grad som tildeles i samarbeid med andre institusjoner (fellesgrad), gjelder de samme kravene til innhold og sammensetning av graden som til grader utstedt av UiB alene. En fellesgrad er et samarbeid mellom to eller flere institusjoner, der alle deltakende institusjoner i fellesskap oppretter og driver et studieprogram. Deltakerne har felles ansvar for opptak, undervisning, veiledning og gradstildeling.

(2) Rektor godkjenner samarbeidsavtaler med andre institusjoner ved etablering av studieprogram som leder fram til fellesgrader.

Kapittel 3. Studier

Fastsatt med hjemmel i § 3-3 og § 3-5 i univl. 1. april 2005 nr. 15.

Kapittel 3 er i substans videreført, men nokre av føresegnene er flytta: § 3-1 kan ein finne att i kapittel 2; medan reglane om oppretting, nedlegging og endring av studieprogram og emne er i kapittel 3.

§ 3-1. Studiestruktur og studieplan

(1) Ved Universitetet i Bergen skal studiene organiseres i studieprogram og emner.

(2) For hvert studieprogram skal det foreligge en studieplan. En studieplan er en beskrivelse av studieprogrammet med eventuelle studieretninger. Studieplanen gjør greie for hvordan programmet er bygget opp, hvordan emnene faglig hører sammen og som angir regler for studiet i samsvar med forskriften her.

Studieplaner skal utformes i samsvar med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket fastsatt av Kunnskapsdepartementet 20. mars 2009, forskrift 7. februar 2017 nr. 137 om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften) fastsatt av NOKUT, samt regler og retningslinjer fastsatt av universitetets organer.

En studieplan består av:

- programbeskrivelse for studieprogrammet
- eventuell(e) studieretningsbeskrivelse(r) for studieretning(er) innenfor studieprogrammet
- emnebeskrivelser for emnene som inngår i studieprogrammet.

Studieplan: § 2-2 (2).

(3) For tverrfakultære studieprogram må deltagende fakulteter godkjenne sin del av studieplanen.

(4) Studiepoeng angir mål på arbeidsomfang i studiet. 60 studiepoeng tilsvarer ett års fulltidsstudier. Dette utgjør normalt 1500–1800 arbeidstimer. Antallet studiepoeng for et emne skal normalt være delelig med 5. Normen kan fravikes dersom faglige grunner tilsier det.

Arbeidsmengde per studiepoeng, sjå § 2-3 (4).

Alle emner skal i hovedsak ha et tresifret nummer, der første siffer er enten 1 (100-emner), 2 (200-emner), 3 (300-emner), 6 (600-emner) eller 9 (900-emner). 100- og 200-emner inngår i studier i første syklus, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk. 100-emner er begynneremner, 200-emner angir en fordypning eller spesialisering. 300- og 900-emner angir en høyere grad av fordypning eller spesialisering, for studier i andre og tredje syklus. 600-emner angir videreutdanningsemner.

Emnekodar: § 3-2.

Examen philosophicum og innføringsemner kan gis en nummerering som avviker fra reglene

ovenfor. Det samme gjelder emner på profesjonsstudiene.

§ 3-2. Oppretting, endring og nedlegging av studieprogram, studieretninger og emner

Føresegna er vidareført og forenkla i ny § 3-1. Det er presisert at også endringar i studieprogram skal meldast til Universitetsdirektørens kontor (og ikkje berre endringar i studieretningar) – slik melding er naudsynt for at riktig informasjon kjem ut til potensielle studentar.

- (1) Ved Universitetet i Bergen skal saker om oppretting og nedlegging av studietilbud behandles slik:
 - a. Saker om studieprogram på 60 studiepoeng eller mer vedtas av universitetsstyret
 - b. Saker om studieprogram på mindre enn 60 studiepoeng vedtas av fakultetet selv
 - c. Saker om studieretninger vedtas av fakultetet selv
 - d. Saker om emner vedtas av fakultetet selv
 - e. Vedtak om oppretting, nedlegging og endring av navn på studieretninger skal meldes til universitetsdirektøren.
- (2) Fakultetet selv kan endre studieprogram, studieretninger, emnegrupper og emner.
- (3) Saker som innebærer oppretting eller nedlegging av fagområder eller andre vesentlige endringer i studietilbudet skal behandles av universitetsstyret uavhengig av reglene i første og andre ledd.
- (4) Ved nedlegging av studieprogram, studieretninger og emner skal vedtaksorganet fastsette overgangstid for undervisning og vurdering. Studenter som er tatt opp til studieprogram som vedtas nedlagt, har rett til å fullføre dette i samsvar med vedtak om overgangstid. Ved nedlegging av emner skal det normalt avholdes vurdering i emnet i ett eller to påfølgende semestre etter siste undervisningssemester.
- (5) Ved andre endringer i studieplanen beskrives overgangsordninger i studieplanen for å hindre at studentene blir unødig forsinket i studiet eller hvis fakultetet finner det nødvendig av andre grunner.
- (6) Samarbeidsavtaler med andre institusjoner ved etablering av felles studieprogram godkjennes av fakultetet ved dekan.

Et felles studieprogram er et samarbeid mellom to eller flere institusjoner, der en av de deltakende institusjonene oppretter programmet og har det formelle ansvaret for driften og for å tildele graden, men med omfattende bidrag fra de øvrige deltakerne.
- (7) Kvalitetshåndboka gir nærmere bestemmelser om vedtaksprosess og saksbehandling ved oppretting, endring og nedlegging av studieprogram, studieretninger og emner.

Kvalitetshåndboka finst ikkje lenger.

§ 3-3. Innpassing, fritak og godkjenning

- (1) Fakultetet avgjør søknad om bruk av annen/tidligere utdanning fra Universitetet i Bergen

som skal inngå i grad som gis ved fakultetet.

(2) Fakultetet avgjør søknad om innpassing av utdanning fra andre institusjoner som del av utdanning som skal inngå i grad ved fakultetet.

(3) For utvekslingsstudier som skal inngå i en grad ved Universitetet i Bergen må det søkes om forhåndsgodkjenning.

(4) Fakultetet avgjør søknad om fritak på realkompetansegrunnlag.

Lova har gått bort frå skiljet mellom innpass, fritak og godkjenning – og talar berre om «godkjenning.» Dette er reflektert i forslag til ny forskrift. Vilkåra og verknadene er gjennomregulerte i lova (§ 3-5 flg.) og det er tilstrekkeleg å vise til desse føresegnene, i all hovudsak.

Føresegna om godkjenning er flytta til kapittel 10 om grader (§ 10-2), fordi det er ein sakleg samanheng mellom emna. Her kan det innvendast at sakshandsaminga for godkjenning som regel skjer i samband med opptak (eller kort tid etter).

(5) Fakultetet kan gi innpassing til vidare studier på grunnlag av ekstern utdanning som dekker tilsvarende opptakskrav.

(6) Studenter som består emner og/eller fagenheter som faglig dekker hverandre helt eller delvis, får redusert antall studiepoeng for de aktuelle emnene. Vedkommende fakultet gjør vedtak om slik reduksjon.

(7) Fakultetet kan i særlige tilfeller gi godkjenning etter andre ledd helt eller delvis på grunnlag av kunnskaper som er dokumentert på annen måte enn ved karakterutskrift. Prøve til kontroll av de dokumenterte kunnskaper eller tilleggsprøve kan kreves avlagt. Fakultetet selv kan også kreve slik prøve for kontroll av kunnskaper som ikke kan dokumenteres med verifiserbare dokumenter.

(8) Fakultetet kan i studieplan eller utfyllende regler gi bestemmelser om innpassing, fritak og godkjenning for bestemte grader, studieprogram, eller emner ved fakultetet.

§ 3-4. Fritak og innpassing av examen philosophicum og innføringsemner

(1) Dersom det søkes om faglig fritak for examen philosophicum, skal vedtak treffes av Det humanistiske fakultet.

(2) Bachelorgrader fra annen institusjon uten krav om examen philosophicum, gir fritak for krav om examen philosophicum i forbindelse med opptak til videre studier.

Reglane om opptak høyrer heime i UiB si opptaksforskrift.

(3) Examen philosophicum avlagt ved en annen institusjon, godkjennes i grad ved Universitetet i Bergen. Innføringsemner avlagt ved en annen institusjon, må i grad godkjennes av fakultetet. I disse tilfellene godkjennes tilsvarende antall studiepoeng de avlagte emnenes studiepoeng.

(4) Bare ett av de emner som er fastsatt til å utgjøre examen philosophicum, kan inngå med

studiepoeng i en grad. Tilsvarende kan inntil 20 studiepoeng innføringsemner inngå med studiepoeng i en grad.

Kapittel 4. Opptak og utdanningsplan

Fastsatt med hjemmel i § 3-6, § 3-7, § 3-10 og § 4-2 i univl. 1. april 2005 nr. 15.

§ 4-1. Generelt om opptak og opptaksbehandling

Ny § 4-1 er meir dekkande for korleis opptaket blir gjennomført og erstattar denne § 4-1, i tillegg til §§ 4-1-1 og 4-1-2.

(1) Fakultetene har ansvar for opptak. Dette er likevel ikke til hinder for at fakultetene kan delegere saksforberedelse og avgjørelse til andre organer, herunder til Samordna opptak og til Studieadministrativ avdeling.

(2) For opptak til grunnutdanninger gjelder forskrift om opptak til universiteter og høyskoler og forskrift om krav til mastergrad, begge fastsatt av Kunnskapsdepartementet, samt reglene her.

(3) Det kan fastsettes minstekrav til ferdigheter i norsk og engelsk for søkere som har hele eller deler av sitt opptaksgrunnlag fra et land utenfor Norden.

(4) Søker som får tilbud om opptak til studier må innen fastsatt frist akseptere tilbud om studieplass. Den som aksepterer tilbud om studieplass får utdanningsplan og blir dermed student, se for øvrig § 4-1-2.

(5) Ved søknad om opptak til studier med krav til dokumentasjon må søker levere dette innen fastsatt frist. Studenter som ikke fremviser de forespurte originaldokumentene for kontroll kan miste studieretten.

(6) Opptak kan være begrenset av regler om progresjon og vurderingsgjentak, jf. § 4-6 og § 6-8. Fakultetet kan fastsette at opptak til studier på nytt, ikke skal være mulig.

§ 4-1-1. Om opptak og opptaksbehandling til masterprogram

(1) For opptak til masterprogram gjelder reglene i forskrift om krav til mastergrad, reglene i kapitlet her, reglement for opptak av internasjonale søkere til Universitetet i Bergen og regler i studieplanen eller i utfyllende regler. For opptak til masterprogram som er grunnutdanning, jf. § 2-5 nr. 2a, § 2-5 nr. 3, § 2-5 nr. 4, gjelder også forskrift om opptak til høyere utdanning.

(2) De alminnelige opptakskravene for masterprogram er:

- bachelorgrad eller tilsvarende (herunder cand.mag.-grad)
- en fagenhet og en spesialisering på til sammen minst 80 studiepoeng
- andre faglige krav som måtte være fastsatt i studieplanen for det aktuelle masterstudiet, så som krav om selvstendig arbeid i bachelorgraden eller annet opptaksgrunnlag.

§ 4-1-2. Om opptak til kortvarige studier

(1) Fakultetet har anledning til å gi opptak til kortvarige studier uten utdanningsplan av inntil 60 studiepoeng, dette gjelder:

- fakultetet kan gi egne kandidater rett til å studere i inntil ett år i forlengelsen av fullført grad

- fakultetet kan gi studenter fra andre utdanningsinstitusjoner i Norge, rett til å ta enkeltemner ved fakultetet i inntil ett år
 - fakultetet kan gi innvekslingsstudenter på avtaler og program, samt gjestestudenter, rett til delstudier i inntil ett år, jf. reglement for opptak av internasjonale søkere til Universitetet i Bergen.
- (2) For opptakene gjelder egne frister og dokumentasjonskrav.

§ 4-2.Utdanningsplan

Utdanningsplanen har ei mindre rolle i forslag til ny forskrift. Til dømes er det studieretten som kan falle bort i det nye forslaget, og ikke utdanningsplanen. Studieretten inneber også plikter for (og forventingar til) studenten, sjå ny § 4-3. Sjå likevel § 4-6 om Utdanningsplan.

(1) Utdanningsplanen er en kontrakt mellom studenten og institusjonen som skal foreligge ved studiestart og skal oppdateres og bekreftes av studenten hvert semester for å være gyldig, jf. § 4-4-3.

(2) Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser om institusjonens ansvar og forpliktelser overfor studenten og om studentens ansvar og forpliktelser overfor institusjonen og medstudentene. Utdanningsplanen er også grunnlag for grad og vitnemål, jf. kap. 8.

Studieplanen er grunnlaget for grad og vitnemål i ny forskrift.

(3) En utdanningsplan kan maksimalt være gyldig det doble av studieprogrammets normerte studietid, i tillegg til eventuelt innvilgede rettighetsbaserte permisjoner.

(4) Hver student skal som hovedregel ha én utdanningsplan. Ved overgang eller opptak til nytt studieprogram termineres som hovedregel den eksisterende utdanningsplanen, med mindre det gis permisjon fra opprinnelig studieprogram. Søkere som allerede fyller kravet til en grad vil ikke innvilges internovergang til et annet bachelorprogram.

(5) For studenter som er tatt opp til studietilbud som har et omfang på mindre enn 60 studiepoeng, kan det fastsettes en forenklet utdanningsplan.

§ 4-2-1.Rettigheter ved gyldig utdanningsplan

(1) Gyldig utdanningsplan gir studenten rett til å delta i undervisning i samsvar med studieplanen for programmet eller emnebeskrivelsen for det enkelte emne, herunder plikt til å delta i undervisning, obligatoriske undervisningsaktiviteter og annet som ifølge studieplanen eller emnebeskrivelsen er obligatorisk.

(2) Gyldig utdanningsplan gir studenten rett til veiledning og til å bruke andre ressurser i samsvar med studieplanen eller emnebeskrivelsen, utdanningsplanen og eventuelle andre regler gitt av vedkommende fakultet, herunder lesesaler, datamaskiner osv.

(3) Gyldig utdanningsplan gir studenten rett til å bli vurdert i samsvar med studieplanen eller emnebeskrivelsen og reglene her.

§ 4-2-2.Utdanningsplan del 1 og 2

(1) Utdanningsplanen består av to deler: en generell del og en programspesifikk del. Den generelle delen synliggjør retter og plikter mellom studentene og Universitetet i Bergen. Den spesifikke delen beskriver studieprogrammet og inneholder den enkelte studentens studieløp.

(2) Utdanningsplanens generelle del, Del 1,

- a. omtaler institusjonens ansvar for å informere, veilede, følge opp og tilrettelegge for studentene, som beskrevet i UiBs sørviserklæring
- b. omtaler og viser til de lover, forskrifter og plandokumenter studenten plikter å være kjent med, som denne forskriften, utfyllende regler ved fakultetet, sørviserklæringen og studieplanen for studieprogrammet
- c. omtaler studentens forpliktelse til å holde seg oppdatert om endringer i samme regelverk og institusjonens forpliktelse til å informere om dette
- d. omtaler studentens forpliktelse til å oppdatere og bekrefte utdanningsplanen hvert semester innen registreringsfristen, med informasjon om hvilke emner og emnegrupper studenten tar sikte på å fullføre, til hvilken tid og i hvilken rekkefølge
- e. gir informasjon om framgangsmåten ved behov for endring av utdanningsplanen
- f. omtaler studentens plikt til å benytte seg av universitetets informasjonskanaler, e-post og institusjonens læringsplattform
- g. gir retningslinjer for studentenes forventede arbeidsmengde
- h. omtaler forventning til studentenes deltagelse i studiekvalitetsfremmende tiltak, som evaluering av undervisning og lignende
- i. omtaler konsekvenser av at studenten ikke oppfyller kravene i utdanningsplanen, jf. § 4-8.

(3) Utdanningsplanens individuelle, programspesifikke del, Del 2,

- a. viser navnet på studieprogrammet studenten er tatt opp til
- b. angir normert studietid for studieprogrammet
- c. viser hvilke emner og emnegrupper studenten tar sikte på å fullføre inneværende semester eller studieår, hvilke emner som er obligatoriske for programmet, hvilket semester de skal tas og i hvilken rekkefølge, samt andre obligatoriske krav. Dersom deler av studiet skal tas i utlandet, skal det angis særskilt i utdanningsplanen for vedkommende semester
- d. viser framgangsmåten ved valg av emner som ikke er obligatoriske
- e. viser individuelle tilpasninger i studieløpet; som halv studieprogresjon, godkjent utdanning fra andre læresteder.

§ 4-3. Studiestart, ny student

(1) En student må ved starten av det første semesteret i sitt studieprogram, det vil si ved studiestart, oppfylle følgende betingelser der dette er fastsatt for studieprogrammet:

- a. delta på eventuelle obligatoriske orienteringsmøter
- b. levere dokumentasjon dersom det er påkrevd.

(2) En student må i det første semesteret av sitt studieprogram oppfylle følgende betingelser innen 1. september for høstsemesteret og 1. februar for vårsemesteret:

- a. betale semesteravgift i samsvar med lov og forskrift om studentsamskipnader, og eventuelt annen fastsatt avgift
- b. bekrefte utdanningsplan, med undervisningsopptak og vurderingsmelding for første semester.

(3) Hvis betingelsene ved studiestart ikke oppfylles mister studenten sin studieplass.

Sjølvs om forslaget til ny forskrift ikkje inneheld ei eiga føresegn om studiestart/ny

student, så er innholdet bakt inn i studenten sine plikter etter § 4-3 (2).

§ 4-3-1.Utsatt studiestart

(1) Fakultetet kan etter søknad innvilge utsatt studiestart. Det kan settes vilkår for slik utsettelse. Fakultetet kan gi utfyllende regler. Dette er likevel ikke til hinder for at fakultetene kan delegere saksforberedelse og avgjørelse til andre organer, herunder til Studieadministrativ avdeling.

(2) Det innvilges som hovedregel ikke utsatt studiestart ved opptak til 2-årige masterstudier. Fakultetet kan gi utfyllende regler.

Eit sentralt grep i den nye forskrifta er at Kapittel 5 – som gjeld tilpassing av studia og fråver – samlar denne typen føresegner. Sjå § 5-1 (1) bokstav c.

§ 4-4.Krav ved semesterstart, alle studenter

§ 4-4-1.Betaling av semesteravgift hvert semester

(1) Alle studenter må innen 1. september i høstsemesteret og 1. februar i vårsemesteret

a. betale semesteravgift, i samsvar med lov og forskrift om studentsamskipnader, eller forevise dokumentasjon på at semesteravgift er betalt ved annen institusjon.

b. betale eventuell annen fastsatt avgift, i samsvar med forskrift om egenbetaling ved universiteter og høyskoler.

Dette gjelder også for studenter som:

- oppholder seg ved et annet lærested som ledd i et utvekslingsprogram,
- har permisjon fra sitt studieprogram for å studere emner utenfor dette programmet,
- har foreldrepermisjon og som ønsker å følge undervisning og/eller avlegge eksamen eller å benytte velferdstjenester. Se § 4-4-2.

(2) Kravet om å betale semesteravgift gjelder uavhengig av om studenten har fått anledning til å påbegynne vurdering før fristen har gått ut eller ikke.

Sjå forslaget § 4-3 (2) bokstavar b og c, og § 4-4

§ 4-4-2.Unntak fra krav om betaling av semesteravgift

(1) Studenter som er i permisjon, skal som hovedregel ikke betale semesteravgift.

(2) Innvekslingsstudenter som deltar i et utvekslingsprogram som Universitetet i Bergen er part i, skal som hovedregel ikke betale semesteravgift.

(3) Studenter som er i foreldrepermisjon og som ikke ønsker å avlegge eksamen eller benytte velferdstjenester, jf. universitets- og høyskolelovens § 4-5, skal som hovedregel ikke betale semesteravgift.

Sjå § 4-4 (2). Forskrift om studentsamskipnader regulerer denne plikta.

§ 4-4-3.Oppdatering og bekreftelse av utdanningsplanen hvert semester

(1) Alle studenter plikter å oppdatere og bekrefte sin utdanningsplan, med

undervisningsmelding og vurderingsmelding for semesteret innen 1. september i høstsemesteret og 1. februar i vårsemesteret. Dette gjelder også studenter i foreldrepermisjon som ønsker å følge undervisning og/eller avlegge eksamen.

(2) Studenter som oppholder seg utenlands i samsvar med utdanningsplanen, skal bekrefte denne, også om oppholdet varer kortere enn et helt semester.

Vidareført i § 4-3 (2).

§ 4-5. Endringer i utdanningsplan; studieprogresjon

Studenten kan søke om endringer i utdanningsplanen. Fakultetet fastsetter frist for slik søknad. Søknaden skal som hovedregel innvilges, dersom studieplanen gir rom for det. Det skal normalt legges vekt på å unngå at den samlede studietiden fram mot avsluttet grad eller program blir forlenget i forhold til den opprinnelige planen. Fakultetet kan bestemme at egenmelding skal brukes i stedet for søknad.

Endringer i utdanningsplanen er flytta til Kapittel 5 og tilpassing av studia og fråver, sjå § 5-1 (1) bokstav d.

§ 4-5-1. Deltidsstudier

Deltid må ordinært tilsvare 50 % studieprogresjon av normal studieprogresjon. Studenter som ønsker å studere på deltid må innen 1. september om høsten og 1. februar om våren sende søknad til fakultetet om deltidsopplegg. Studenter som får behov for å studere på deltid etter den fastsatte fristen, må sende søknaden snarest mulig etter at behovet oppsto.

Innvilget deltid skal korrigeres i utdanningsplanen.

Sjå ny § 5-1 bokstav b. At deltida som hovudregel skal vere halv studieprogresjon er tatt bort – dette høver dårleg med mange studieprogram.

§ 4-6. Manglende progresjon i henhold til utdanningsplan

Denne føresegna er tatt bort i forslaget. Det framgår i ny § 4-3 (2) at studenten pliktar å oppdatere og stadfeste utdanningsplanen (og at dette er grunnlag for vedtak om å trekke tilbake studieretten, sjå § 4-5 (1) bokstav a).

(1) Fakultetet skal snarest mulig ta kontakt med alle studenter som ved utgangen av et høstsemester står til rest med 30 studiepoeng eller mer i forhold til den progresjonen som utdanningsplanen angir, og varsle at den ikke lenger kan legges til grunn for videre studier. Varsel skal sendes senest 1. mars. Fakultetet og studenten skal deretter i fellesskap komme fram til hvilke endringer som må gjøres i utdanningsplanen for at den skal være gyldig.

(2) For studenter på integrerte masterprogram og masterprogram som bygger på grunnutdanning i medisin eller odontologi, kan fakultetet fastsette særregler når masteroppgaven ikke er innlevert til den tiden som er fastsatt i utdanningsplanen. Herunder kan fakultetet bestemme at retten til å studere på programmet bortfaller helt.

(3) Fakultetet kan i utfyllende regler bestemme at utdanningsplanen skal tas opp til tvungen

revisjon ved manglende progresjon på toårige masterprogram. Dersom studenten ved utgangen av et semester står til rest med 30 studiepoeng eller mer, kan fakultetet vedta at retten til å studere på programmet bortfaller helt

(4) Dersom en student ikke medvirker til å fastsette en ny gyldig utdanningsplan eller ikke medvirker til gjennomføring av denne, bortfaller retten til å studere på studieprogrammet, jf. § 4-8.

(5) Fakultetet kan fastsette egne regler. Fakultet for kunst, musikk og design kan fastsette andre regler.

(6) Reglene i paragrafen her gjelder ikke for studenter som er tatt opp på årsstudium.

§ 4-7. Permisjon

Reglane for permisjon er regulerte i kapittel 5, konkret § 5-2 flg. Permisjonsreglane er endra slik at studenten har høve til å studere under permisjonen.

(1) Permisjon for kortere periode enn ett semester innvilges ikke. For deltidstudier, se § 4-5-1.

(2) Studenter på bachelorstudier kan i løpet av studietiden ha permisjon i inntil ett år uten å oppgi noen grunn. Studenten må melde fra om dette senest ved utløpet av frist for bekreftelse av utdanningsplan, jf. § 4-4-3.

(3) Øvrige studenter, og bachelorstudenter som har hatt ett års fravær, må innen frist for bekreftelse av utdanningsplan, søke fakultetet om permisjon. For studenter på toårige masterprogram må permisjonssøknad foreligge innen fristene fakultetet bestemmer.

(4) Fakultetet kan etter søknad innvilge permisjon dersom det foreligger viktige velferdsgrunner, tvungen verneplikt eller tyngende verv i studentpolitiske organer og lignende. Ved fødsel skal permisjon innvilges i samsvar med universitets- og høyskolelovens § 4-5. Det gjelder ingen frist for slike søknader.

(5) Det skal vedlegges dokumentasjon for permisjonsgrunnlaget, som sykmelding eller terminbekreftelse.

(6) For studenter på 2-årige masterprogram kan permisjon innvilges av faglige hensyn. Permisjonssøknad kan avslås dersom det er fare for at studentens arbeid med masteroppgaven/masterprosjektet kan bli vesentlig forsinket, og dette ikke står i rimelig forhold til grunnlaget for søknaden. Søknad på grunnlag av lønnet eller ulønnet arbeid vil som hovedregel ikke bli innvilget. Unntak kan gjøres dersom det er tale om et studierelatert praksisopplegg. Slike permisjoner innvilges maksimalt for ett semester.

(7) Fakultetet kan gi utfyllende regler om permisjon for studenter på profesjonsstudier, integrerte- og toårige masterstudier.

(8) Studenter som er i permisjon skal ikke bekrefte utdanningsplanen. Den må likevel justeres for permisjonsperioden, normalt i samråd med studenten.

(9) For betaling av semesteravgift se § 4-4-1 og § 4-4-3.

§ 4-8. Terminering av utdanningsplan

Sjå ny § 4-5 om tap av studierett.

(1) Dersom studenten unnlater å oppfylle sine plikter med hensyn til bekreftelse og oppdatering av utdanningsplan, jf. § 4-1 – § 4-7, kan ikke utdanningsplanen lenger legges til grunn for kontrakten med institusjonen og vil bli terminert. Retten til å studere vil da opphøre.

(2) Retten til å studere vil også opphøre dersom:

- a. studenten melder at han eller hun ønsker å avslutte studiet.
- b. studenten får opptak ved et annet studium ved Universitetet i Bergen, jf. § 4-2 nr. 3
- c. studenten i to semester på rad ikke oppnår noen studiepoeng, med mindre det følger av innvilget permisjon eller annet grunnlag
- d. studenten har benyttet maksimalt antall vurderingsforsøk uten å ha bestått et emne/en studieenhet som er obligatorisk for studieprogrammet
- e. utdanningsplanens maksimale gyldighetsperiode er over, jf. § 4-2 (3)
- f. studenten har fullført utdanningsplanen og har oppnådd grad, jf. § 8-1.

(3) Fakultetet avgjør søknad om gjenåpning av terminerte utdanningsplaner, og dermed retten til å studere.

§ 4-9. Adgang til vurdering for personer uten opptak til studier ved Universitetet i Bergen

(1) En person som ikke har opptak til noe studium ved Universitetet i Bergen, og som ønsker å fremstille seg til vurdering i et emne uten undervisningsopptak må:

- a. ha generell studiekompetanse eller realkompetanse for emnet.
- b. fylle eventuelle spesielle opptakskrav og andre forkunnskapskrav for emnet.
- c. oppfylle de faglige krav som gjelder for å bli vurdert i emnet.
- d. innen fastsatt frist søke om adgang til å fremstille seg, og betale fastsatt gebyr.

(2) Fakultetet avgjør søknad om adgang til vurdering for personer uten opptak til studier.

(3) Det er som hovedregel ikke mulig å søke om refusjon for deler av gebyret ved trekk til vurdering.

Føresegna gjeld verken opptak eller utdanningsplan/studierett, og er flytta til ny § 7-3 om rett til eksamen.

Kapittel 5. Undervisning

Fastsatt med hjemmel i § 3-7 og § 3-8 i univl. 1. april 2005 nr. 15.

Sjå generelt nytt kapittel 6

§ 5-1. Studieåret

(1) Det akademiske år åpnes av rektor i august hvert år. Dette markerer også den offisielle starten av studieåret.

(2) Studieåret er normalt 10 måneder og er delt inn i et høst- og et vårsemester. I løpet av et semester skal undervisning og ordinær vurdering være avviklet. Dette gjelder ikke for sensur. Innenfor en slik normalordning kan fakultetet i utfyllende regler fastsette ulike undervisningsterminer for studieprogrammene.

(3) Det skal ikke avvikles undervisning eller vurdering mellom 24. desember og 1. januar. Helligdager som kan falle i månedene mars, april, mai og juni samt 1. og 17. mai, innebærer årlige tilpasninger av undervisnings- og vurderingsopplegget. Fagkritisk dag og faglig-pedagogisk dag er også undervisnings- og vurderingsfri.

(4) Det kan avvikles undervisning og vurdering mellom semestrene dersom særlige grunner tilsier dette, som at kurset

- a. er nødvendig for å begynne på/kvalifisere for ordinær undervisning
- b. er et feltkurs, obligatorisk utenlandsopphold eller praksisopphold som inngår i studieprogram eller emne og som av faglige årsaker må avholdes mellom semestrene
- c. inngår i en sommerskole
- d. er et etter- og videreutdanningstilbud.

§ 5-2. Undervisningssted

(1) Undervisningsstedet er Universitetet i Bergen, herunder Universitetet i Bergens datanettverk, sykehusene med universitetsundervisning, forskningsstasjoner, forskningsfartøy eller forskningsinstitusjoner som er tilknyttet til eller har avtale med universitetet.

(2) Det enkelte fakultet kan for enkelte emner fastsette annet undervisningssted i emnebeskrivelsen.

I hovudsak vidareført i ny § 6-3.

§ 5-3. Undervisningstilbud

(1) Timeplaner med informasjon om tid og sted for gjennomføring av undervisningsaktivitetene, samt litteraturlister, skal være tilgjengelig på uib.no og institusjonens læringsplattform senest 1. desember/1. juni.

Sjå § 6-1 (5) og (6). Framlegg om å endre tidspunkt for publisering av timeplanar for haustsemesteret.

(2) Fakultetet fastsetter undervisningstilbudets omfang.

Dette blir regulert i emneskildringa, sjå ny § 2-3 (2) bokstav e.

(3) Undervisningstilbudets omfang kan innebære begrenset kapasitet med hensyn til adgangen til undervisning. Fakultetet fastsetter i utfyllende regler rangeringsregler ved undervisningsopptak.

Sjå ny § 6-5.

(4) Fakultetet kan i studieplanen fastsette at det ordinært ikke er adgang til gjentak av undervisningsaktivitet med begrenset kapasitet tilhørende studieprogrammet eller emnet.

(5) Fakultetet kan avlyse undervisningen i et emne dersom det melder seg for få søkere/påmeldte til emnet. Fakultetet skal sørge for at studenter som har emnet som obligatorisk emne likevel har anledning til å fullføre studieløpet sitt på normert tid.

§ 5-4.Undervisningsopptak, melding til og fremmøte til undervisning

(1) Studenten har plikt til å sette seg inn i, og følge, de eventuelle krav og frister som gjelder for undervisningsmelding til det enkelte emnet.

(2) Adgangen til undervisning i et emne kan reguleres på en eller flere av følgende måter:

- a. ved undervisningsopptak
- b. ved undervisningsmelding
- c. ved obligatorisk oppmøte.

(3) Om begrensninger med hensyn til emner eller studieenheter som en student kan søke/få undervisningsopptak til, eller melde seg til, se § 5-3.

Sjå ny § 6-5 (4)

§ 5-5.Obligatorisk undervisningsaktivitet

(1) Obligatorisk undervisningsaktivitet er ikke karaktertellende, men må være godkjent i henhold til emnebeskrivelsen for at studenten skal kunne fremstille seg til vurdering.

(2) Det enkelte fakultet fastsetter krav for obligatorisk deltagelse eller obligatorisk undervisningsaktivitet i emnebeskrivelsen og/eller studieprogrambeskrivelsen.

Definisjonen av, og gyldighetsperioden til, obligatoriske undervisningsaktiviteter er vidareførte i § 6-6. I forslaget må obligatoriske undervisningsaktiviteter gå fram i emneskildringa, og «studieprogramskildring» blir ikkje nytta nokon stad.

(3) En godkjent obligatorisk undervisningsaktivitet er gyldig i to semester etter godkjenningen, med mindre emnebeskrivelsen angir en annen gyldighetsperiode.

(4) Obligatorisk undervisningsaktivitet som er godkjent kan ordinært ikke gjennomføres på nytt innenfor gyldighetsperioden.

Høvet til å avgrense tilgang til undervisning går fram i § 6-5 (5), som også gjeld ikkje-obligatorisk undervisning.

(5) For studenter som deltar på et emne som tidligere er bestått, kan fakultetet bestemme i utfyllende regler at studenten ikke har rett til å motta veiledning e.l., eventuelt at retten skal reduseres i forhold til det som ellers tilbys.

Ved Det juridiske fakultet er gyldig vurderingsmelding i emnet på selve vurderingstidspunktet det aktuelle semesteret, et vilkår for å få godkjent obligatoriske arbeidskrav.

(6) Ikke-godkjent undervisningsaktivitet med gyldig fravær gir rett til ny undervisningsaktivitet så snart det er praktisk mulig og øvrige regler ikke er til hinder for dette.

Sjå § 5-7 (1) i forslaget

(7) Det skal stilles de samme krav til dokumentasjon av gyldig fravær fra obligatorisk undervisningsaktivitet som til dokumentasjon av gyldig fravær til vurdering. Det enkelte fakultet kan likevel godta egenmelding ved fravær fra obligatorisk aktivitet hvor det fremstår som rimelig.

Reglane om gyldig fråver til undervising (og eksamen) er regulert i §§ 5-6 og 5-7.

(8) Obligatorisk undervisningsaktivitet som ikke blir godkjent og der det ikke foreligger dokumentasjon på gyldig fravær, jf. pkt. 6 over, kan gjennomføres på ny, med mindre det er særskilt fastsatt i emnebeskrivelsen at dette ikke er tillatt.

§ 5-6. Tilrettelagt undervisning

(1) En student som på grunn av sykdom, skade eller annen funksjonsnedsettelse, ikke har tilnærmet likeverdig utbytte av undervisningen som andre studenter, kan søke om tilrettelagt undervisning.

(2) Tilretteleggingen skal ikke redusere de faglige kravene, men rettes mot studentens mulighet til å oppnå læringsutbyttet i emnet og programmet. Tiltak for tilrettelegging skal vurderes opp mot formålet, og mot institusjonens ressurser, jf. universitets- og høyskolelovens regler om tilrettelegging. Søknad rettes til fakultetet før semesterstart, eller snarest mulig etter at behovet oppsto.

Om tilrettelegging ved vurdering se § 6-13.

Om deltidsstudier se § 4-5-1.

Regelen om tilrettelegging av studia er flytta til nytt kapittel 5. I det nye forslaget blir det understreka at dette er ein rett studenten har, og føremålet med tilrettelegginga.

§ 5-7. Undervisningsspråk

(1) Som hovedregel skal undervisningen på begynneremner (emner med 100-nummer) være på norsk. Fakultetet kan vedta en språkplan for undervisningen, og kan herunder fastsette kriterier for når hovedregelen her kan fravikes.

(2) Det skal for hvert emne, på alle nivåer, fastsettes om undervisningen skal foregå på norsk eller engelsk. Denne bestemmelsen kan fravikes dersom alle studentene som deltar på

emnet er registrert med norsk eller engelsk som morsmål eller førstespråk eller dersom det av faglige grunner er mest tilrådelig å bruke undervisere som ikke behersker norsk.

(3) For emner i fremmedspråk eller i nordisk språk kan det fastsettes i studieplanen og/eller emnebeskrivelsen at undervisningen skal holdes på norsk, engelsk eller et annet språk.

Sjå forslag til ny § 6-4, der det blir vist til dei språkpolitiske retningslinjene til UiB.

Kapittel 6. Vurdering

Fastsatt med hjemmel i § 3-9 i univl. 1. april 2005 nr. 15.

I forslaget går ein bort frå å nytte «vurdering». I staden omtalar ein «eksamen». Samstundes blir det understreka i forslaget at dette ikkje legg pedagogiske føringar, men at omgrepet er teknisk: all prøving som verkar inn på karakteren i emnet, sjå § 7-1 i forslaget.

Endringa er særskild omtala og grunngeve i rapporten til arbeidsgruppa.

Elles er reglane om eksamen vesentleg forenkla.

§ 6-1. Allment om vurdering

(1) Rett til å bli vurdert i et emne har studenter som:

- a. har betalt semesteravgift, bekreftet utdanningsplanen og vurderingsmeldt seg innen den fastsatte fristen, og
- b. har deltatt i eventuell obligatorisk undervisning i samsvar med studieplanen eller emnebeskrivelsen, og
- c. har oppfylt eventuelle andre obligatoriske arbeidskrav fastsatt i studieplanen eller emnebeskrivelsen.
- d. Besvarelser som leveres som obligatoriske arbeider eller til vurdering, skal ikke ha vært levert tidligere i samme eller andre emner, heller ikke utenfor UiB, uten at det er særskilt avtalt.

Om gyldighet av obligatoriske arbeidskrav se § 5-5.

Sjå ny § 7-3 om Rett til eksamen

(2) Når det tilbys undervisning i et emne, tilbys vurdering samme semester. Hvis et emne går over flere semestre, tilbys det vurdering i siste semester. Vurdering kan også tilbys ett eller flere etterfølgende semestre.

(3) Som hovedregel skal et emne fullføres i det semesteret studenten følger undervisning i emnet i samsvar med utdanningsplanen, studieplanen eller emnebeskrivelsen.

(4) Fakultetet kan bestemme at studenter som ikke har bestått et emne på det tidspunktet utdanningsplanen fastsetter at emnet skal være fullført og bestått, har plikt til å gå opp til vurdering på ny til den tiden fakultetet fastsetter (tvungen oppmelding).

(5) Det juridiske fakultet kan gi regler for mastergradsstudiet i rettsvitenskap som avviker fra 1. ledd ovenfor. Studenter på femårig masterprogram i rettsvitenskap kan frivillig gjenta eksamen på inntil fire beståtte emner på første til fjerde studieår. Studenter på toårig masterprogram i rettsvitenskap kan frivillig gjenta eksamen på ett bestått emne fra sitt første studieår.

Denne særordninga til juridisk fakultet blir tatt bort i forslaget. I staden får (alle) fakulteta høve til å skrenke inn retten til å ta eksamenar på nytt, dersom dei allereie har teljande resultat, sjå § 8-1 (3) bokstav a.

(6) Studentene skal ha tilgang på egen bærbar datamaskin for bruk i undervisning og vurdering.

§ 6-2.Vurderingsformer og vurderingsordninger

Forslaget inneheld få reglar på detaljnivå om eksamen eller eksamensformer. I staden er det føresegner som gjeld enkelte spørsmål, på overordna plan: Deleksamen, eksamenar der ein ikkje kan klage på karakterfastsetjinga, justerande eksamen, teknisk tid, og språk.

Føremålet er å gi fakulteta mest mogleg handlingsrom til å fastsetje eksamensformene (i emneskildringar) og til å vedta eksamensreglement i den utstrekning det er naudsynt.

§ 6-2-1.Vurderingsformer

(1) Vurdering ved Universitetet i Bergen skal være upartisk og faglig betryggende, og samtidig fremme meningsfullt samsvar mellom læring, undervisning og vurdering.

Fakultetene avgjør hvilke vurderingsformer som kan benyttes for å sikre dette.

(2) Det kan bestemmes at en vurderingsform skal brukes alene eller i kombinasjon med andre. Det skal bestemmes i studieplanen eller i emnebeskrivelsen hvilke av disse vurderingsformene som skal inngå som deler i vurderingsordningen for et emne. Hvis vurderingsformen kan eller skal foregå som gruppevurdering må dette fastsettes i studieplanen.

I forslaget er føremålet med eksamen spesifisert noko klarare. Det er også gjort klarare at det er fakultetet som avgjer kva for eksamensform som er bets eigna. Sjå §§ 7-1 (2) og 7-2 (1).

§ 6-2-2.Særskilt om skriftlig skoleeksamen

(1) Skriftlig skoleeksamen er normalt en skriftlig prøve som avholdes i lokaler anvist av institusjonen, og under tilsyn av personer utpekt av institusjonen. Skriftlig skoleeksamen skal som hovedregel avvikles digitalt, men kan også avvikles med penn og papir.

(2) Om praktisk gjennomføring av skriftlig skoleeksamen se § 6-12, for hjelpemidler og kilder se § 6-5.

Arbeidsgruppa går langt i å unngå slike føresegner – det er ganske enkelt vanskeleg å sjå relevansen av å definere eksamensformene. Der det er naudsynt, må dette skildrast i emneskildringa.

§ 6-2-3.Særskilt om muntlig eksamen

(1) Muntlig eksamen, som også kan omfatte presentasjon og lignende, gis enten som selvstendig vurderingsform, som selvstendig vektet vurderingsdel med karakterfastsetting, eller som justerende muntlig prøve, jf. § 7-9.

(2) Med justerende muntlig prøve menes en muntlig prøve som ifølge studieplanen eller emnebeskrivelsen har en særlig tett sammenheng med et forutgående skriftlig arbeid, så som mastergradsoppgave, større skriftlige skoleeksamenar, mappe, hjemmeeksamen eller lignende.

(3) Det kan bestemmes i studieplanen eller emnebeskrivelsen at bare et utvalg av studentene skal innkalles til muntlig. I slike tilfeller skal utvalget gjøres enten

- a. tilfeldig, ved at en forhåndsbestemt andel av kandidatene velges ved loddtrekning, eller
- b. etter sensorenes skjønn, ved at de av kandidatene som man særlig er i tvil om karaktersettingen for, kalles inn, eller
- c. ved at de kandidatene som selv har gitt melding om at de ønsker det, kalles inn.

(4) For kandidater som ikke kalles inn til muntlig, settes karakteren på grunnlag av de øvrige vurderingsdelene alene. Det skal i slike tilfeller fastsettes vektingsregler i studieplanen eller emnebeskrivelsen for karaktersetting både med og uten muntlig.

(5) Fakultetet selv kan for kliniske prøver gjøre unntak fra regelen om at muntlige eksamener skal være offentlige, jf. univl. § 3-9 (3).

§ 6-2-4.Særskilt om hjemmeeksamen

(1) Hjemmeeksamen er normalt et skriftlig arbeid, der tema er fastsatt av grunnenheten, og som skal utarbeides innen en frist fastsatt av grunnenheten.

(2) Om hjelpemidler og kilder se § 6-5.

Sjå kommentar til § 6-2-2.

§ 6-2-5.Særskilt om mappevurdering

(1) Mappevurdering er det når ett eller flere arbeider, herunder aktivitet eller prestasjon, leveres/utføres i løpet av den tiden emnet pågår eller samlet mot slutten av emnet. Innholdet i mappen vurderes som en helhet. Prosess og progresjon kan inngå i denne vurderingen.

(2) Ved mappevurdering skal det emnebeskrivelsen gis regler om forhold som nevnt i punkt a)–d) nedenfor. Det som er nevnt i punkt e)–i) fastsettes i emnebeskrivelsen eller i en særskilt plan som skal foreligge samtidig som undervisningsplanen:

- a. hva mappen skal inneholde og hva som skal inngå i vurderingsgrunnlaget
- b. arten og omfanget av de enkelte arbeidene
- c. hvordan prosess og progresjon skal inngå i vurderingsgrunnlaget for mappen som helhet
- d. rekkefølge for innlevering av de enkelte arbeidene, ev. om studenten selv kan velge rekkefølgen
- e. veiledningens form og omfang
- f. innleveringsfrist for de enkelte arbeidene
- g. hvordan de enkelte arbeider skal leveres/utføres, herunder om det er tillatt eller påbudt at ett eller flere arbeider blir utført av flere studenter i fellesskap
- h. hvordan valget skal foregå dersom bare utvalgte arbeider skal danne grunnlag for karakteren
- i. hvilke kriterier som gjelder for vurdering av arbeidene som inngår i vurderingsgrunnlaget og av mappen som helhet.

(3) For mappevurdering ved Fakultet for kunst, musikk og design kan fakultetet fastsette andre regler enn i (1) og (2) ovenfor.

(4) Om hjelpemidler og kilder se § 6-5.

Sjå kommentar til § 6-2-2.

§ 6-2-6.Særskilt om gruppevurdering

(1) Når en vurderingsform gjennomføres som gruppevurdering får alle studentene i gruppen

samme sensurvedtak.

(2) For klage se § 7-4 og § 7-5. Særskilt om klage på gruppevurdering, se § 7-5 (3).

§ 6-2-7.Særskilt om bacheloroppgaven

Fakultetet kan gi utfyllende regler om utarbeidelse, veiledning og levering av bacheloroppgaven.

Sjå ny § 7-8

§ 6-2-8.Særskilt om masteroppgaven/masterprosjektet

(1) Alle masterstudenter skal inngå en veiledningskontrakt. Denne fastsetter antall veiledningstimer en student har rett på i løpet av masterstudiet.

(2) Ved innlevering av masteroppgave/masterprosjekt for andre gang vil studenten ikke ha krav på å motta veiledning dersom studentens veiledningsressurser er uttømte.

(3) Masteroppgaven/masterprosjektet skal som hovedregel leveres elektronisk.

(4) Fakultetet kan gi andre regler om utarbeidelse, veiledning og levering av masteroppgaven/masterprosjektet.

Sjå ny § 7-8

§ 6-3.Flere vurderingsdeler

Et emne som består av flere vurderingsdeler er ikke bestått før alle delene er bestått. Alle vurderingsdeler må som hovedregel avlegges samme semester. Ved stryk i en eller flere vurderingsdeler må normalt alle deler tas på nytt ved et eventuelt nytt vurderingsforsøk.

Fakultetet kan gi utfyllende regler.

Sjå § 7-2 (2). Forslaget spesifiserer at «utfyllende regler» kan gi unntak frå at alle delane/arbeida må leverast.

§ 6-4.Målform og språk i oppgavetekster og besvarelser

§ 6-4-1.Målform og språk i oppgavetekster

(1) Oppgaver utformes etter behov på norsk og/eller engelsk, eller på andre språk i samsvar med emnebeskrivelsen.

(2) Oppgaver som blir gitt på norsk, skal foreligge på bokmål eller nynorsk i samsvar med den målformen studenten har valgt ved oppmelding til vurdering. Unntak kan forekomme i overensstemmelse med forskrift om målform i eksamensoppgåver.

(3) Dersom undervisningen er gitt på engelsk, skal også oppgaven foreligge på engelsk.

(4) For emner knyttet til det enkelte studieprogram i språk, inkludert nordisk, kan fakultetet fastsette regler om språk og målform i oppgaver.

§ 6-4-2. Språk i besvarelser

(1) Besvarelser kan leveres på svensk eller dansk som alternativ til norsk. Dersom ikke noe annet er særskilt fastsatt, kan besvarelsen skrives på engelsk.

(2) For emner knyttet til det enkelte studieprogram i språk, inkludert nordisk, kan fakultetet fastsette regler om språk og målform i besvarelser.

I forslaget blir språket på eksamenssvaret og eksamensoppgåva knytt til undervisningsspråket (som igjen er knytt til UiB sine språkpolitiske retningslinjer). Sjå § 7-7 i forslaget.

§ 6-5. Bruk av hjelpemidler og kilder

§ 6-5-1. Allment om hjelpemidler og kilder

(1) Fakultet fastsetter hvilke hjelpemidler som er tillatt brukt og regler for gjennomføring av eventuell kontroll av disse.

(2) En student må kjenne til hvilke regler som gjelder i tilknytning til bruk av hjelpemidler og kilder til den enkelte vurdering og hva som ansees som fusk/forsøk på fusk i tilknytning til bruk av hjelpemidler og kilder, se § 9-1.

Sjå ny § 7-4: Både generelle retningslinjer/reglar for eksamen der hovudlinjene er setne opp, og høve til for fakultetet å vedta eksamensreglement.

§ 6-5-2. Særskilt om hjelpemidler ved skriftlig skoleeksamen

(1) En student må kjenne til hvilke regler som gjelder for og hvilke hjelpemidler som eventuelt kan benyttes til den enkelte skriftlige skoleeksamen. Studenten må også kjenne til hvordan fakultetet eventuelt foretar kontroll av tillatte hjelpemidler, samt hva som ansees som fusk/forsøk på fusk i tilknytning til bruk av hjelpemidler, jf. § 6-12 og § 9-1.

(2) Dersom det angis i emnebeskrivelsen, kan studenter benytte ikke-ensyklopediske ordbøker. Ordbøkene må være kontrollerbare, dvs på engelsk eller skandinavisk språk. Ordbøkene skal leveres inn på forhånd og godkjennes av fakultetet. Fakultetet kan gi utfyllende regler.

Dette detaljnivået blir ikkje foreslått vidareført: Det sentrale er at studenten følger reglane om hjelpemiddel, ikkje at hen kjenner til dei (sjølv om det er ein føresetnad).

§ 6-6. Når en vurdering begynner og slutter

(1) En vurdering anses påbegynt

a. ved skriftlig skoleeksamen: Straks eksamensoppgaven er utlevert. Dersom det er bestemt for vedkommende eksamen at det skal være forhåndskontroll av tillatte hjelpemidler, jf. § 6-5, anses kontrollen som en del av eksamen.

b. ved hjemmeeksamen: På det tidspunktet som grunnenheten har oppgitt at eksamensoppgaven kan avhentes, nedlastes eller lignende.

c. ved mappevurdering, produksjoner, eller annen løpende vurdering: Ved utløpet av innleveringsfristen for det første av arbeidene som inngår i vurderingen. Dette gjelder også om det i studieplanen eller emnebeskrivelsen er fastsatt at studenten selv kan velge hvilke(t)

av arbeidene som skal danne grunnlag for karakteren.

d. ved andre vurderingsformer: Når det aktuelle emnet, den aktuelle praksisperioden etc. er påbegynt, eller når det er angitt i studieplanen eller emnebeskrivelsen.

(2) Vurderingen slutter på den tiden fakultetet har bestemt. Ved vurderinger som pågår over flere dager, skal helligdager og offentlige høytidsdager ikke regnes med i perioden.

Forslaget § 8-3 (3)

§ 6-7. Annullering av vurderingsmelding

(1) Fakultetet avgjør om det skal være adgang for studenten til å annullere en oppmelding til vurdering. Dersom det gis adgang til å annullere oppmeldingen, er fristen 14 dager før vurderingen påbegynnes. Fakultetet kan gi utfyllende regler.

(2) En student som ikke har annullert vurderingsmeldingen innen fristen har benyttet et vurderingsforsøk, se § 6-8.

(3) Ved vurdering uten annulleringsordning teller ikke manglende oppmøte/innlevering som forsøk, hvis ikke annet er bestemt i fakultetets utfyllende regler.

(4) Om gyldig fravær til vurdering, se § 6-10.

(5) Om antall vurderingsforsøk, se § 6-8.

§ 6-8. Antall vurderingsforsøk

Eksamensforsøk mv er regulert i nytt kapittel 8.

(1) Ved Universitetet i Bergen gjelder det ordinært en øvre grense på tre vurderingsforsøk for det enkelte emne.

Begrensningen i antallet vurderingsforsøk gjelder også dersom emnet har skiftet emnekode, inngår med ulik kode i flere studieprogrammer eller inngår i ny form i et studieprogram i tilknytning til en overgangsordning.

Dette gjelder også for personer uten opptak til studier ved Universitetet i Bergen som ønsker å stille seg til vurdering, jf. § 4-9, samt studenter har fått nytt opptak. Det gjelder også om emnet skal inngå i et annet program enn det programmet studenten hadde studierett til ved tidligere forsøk. Når en eksamen blir annullert som følge av fusk, jf. universitets- og høyskolelovens § 4-7, første ledd, regnes det som et tellende vurderingsforsøk.

(2) Avbrudd/manglende oppmøte eller innlevering som skyldes sykdom eller annet gyldig fravær, teller ikke som vurderingsforsøk.

Om gyldig fravær, se § 6-10.

(3) Fakultetet avgjør søknad om dispensasjon med hensyn til antall vurderingsforsøk og hva som må avlegges på nytt når vurdering tidligere er bestått, jf. § 6-3.

(4) En masteroppgave/et masterprosjekt kan etter søknad leveres på nytt én gang når oppgaven/prosjektet fremstår som ny eller så omarbeidet at den kan vurderes som en ny oppgave/et nytt prosjekt. Det skal fastsettes en ny frist for innlevering av oppgaven/prosjektet. Dersom ny oppgave/nytt prosjekt vurderes som tilstrekkelig faglig omarbeidet, vil ny sensur kunne gjennomføres. Fakultetet kan gi andre regler. Det kan gis

tilsvarende regler for bacheloroppgaver.

Fjerde avsnitt er varetatt i forslag til ny § 7-8 (1), som gir fakulteta høve til å vedta utfyllande reglar.

(5) Når en eksamen blir annullert som følge av fusk, jf. universitets- og høyskolelovens § 4-7 (1), regnes det som et tellende vurderingsforsøk.

§ 6-9. Avbrutt vurdering

(1) En student som har påbegynt en vurdering etter § 6-6 ansees å ha avbrutt denne om besvarelse ikke leveres innen fastsatt frist. En avbrutt vurdering teller som et vurderingsforsøk, jf. § 6-8.

(2) Avbrudd i løpet av en skriftlig skoleeksamen skal meldes skriftlig til hovedvakten ved eksamen.

(3) Avbrudd under muntlig eksamen skal meldes skriftlig til eksaminator før den muntlige eksamenen er avsluttet.

§ 6-10. Gyldig fravær

Dette er regulert i nytt kapittel 5. Kva som er «gyldig fråver» er regulert i § 5-6 (1), medan (2) og (3) set krav til dokumentasjonen.

§ 6-10-1. Definisjon av gyldig fravær

(1) Hvis en student ikke møter til eller avbryter en vurdering etter at fristen for å annullere vurderingsmeldingen etter § 6-7 er gått ut, anses følgende forhold som gyldig fravær:

- a. egen sykdom og barns sykdom, med de begrensningene som går fram av arbeidsmiljøloven § 12-9
- b. dødsfall i nær familie eller hos andre studenten har et nært forhold til, dersom dødsfallet skjer innen to uker før eksamen, se § 6-6
- c. begravelse eller bisettelse, jf. foregående punkt
- d. pålegg fra offentlig myndighet om at studenten plikter å møte fram et annet sted når vurderingen finner sted
- e. forhold utenfor studentens kontroll som gjør det sterkt urimelig å kreve at studenten gjennomfører en vurdering.

§ 6-10-2. Krav til dokumentasjon av gyldig fravær

(1) Sykdom skal dokumenteres med attest fra lege eller annen sakkyndig, herunder psykolog.

(2) Attesten må dokumentere at studenten av helsemessige årsaker ikke har kunnet gjennomføre den aktuelle vurderingen, og må spesifisere at den gjelder dagene/periodene som er nevnt i punkt a)–d):

- a. dagen for den aktuelle skriftlige eller muntlige skoleeksamen
- b. en eller flere dager i eksamensperioden ved flere eksamensdager
- c. i perioden for hjemmeeksamen, semesteroppgave eller tilsvarende
- d. for mappevurdering: hvilke dager studenten har vært syk.

I tillegg må attest ved manglende frammøte til eller avbrudd av skriftlig skoleeksamen være utstedt før eller på den aktuelle eksamensdag, eller senest første virkedag etter.

- 3) Ved dødsfall, begravelse eller bisettelse må studenten oppgi hvem som er gått bort og hvilken relasjon studenten hadde til avdøde. For øvrig kreves ikke dokumentasjon.
- (4) Andre forhold som påberopes som gyldig fravær må dokumenteres.

§ 6-10-3. Frist for innlevering av dokumentasjon

Legeattest eller tilsvarende dokumentasjon må leveres fakultetet snarest og senest en uke etter at vurderingen er avsluttet. Om når en vurdering ansees påbegynt se § 6-6.

§ 6-11. Ny vurdering

Studenter som har gyldig fravær etter § 6-10-1 ved avsluttende skriftlig skoleeksamen i undervisningssemesteret, har rett til ett nytt forsøk tidligst mulig i påfølgende semester, og senest i mars for vårsemesteret og i oktober for høstsemesteret. Fraværsgrunnen skal dokumenteres som beskrevet i § 6-10-2. Se § 6-10-3 for frister. Fakultetet kan gi utfyllende regler om søknadsprosedyren ved ny vurdering.

Det juridiske fakultet kan gi regler som avviker fra dette.

Sjå reglane om kontinuasjonseksamen i forslaget, §§ 5-7 (2), § 6-1, og 8-4. Dei inneber at alle fakultet får høve til å samle kontinuasjonseksamenar, slik som juridisk fakultet dersom ordninga blir vedtatt av fakultetet. Studentar utan teljande resultat har same rett til kontinuasjonseksamen som dei med gyldig fråvær.

§ 6-12. Om praktisk gjennomføring av skriftlig skoleeksamen

- (1) Studentene plikter å rette seg etter de anvisningene som gis av hovedvakten i eksamenslokalet. Overtredelse kan medføre bortvisning fra eksamenslokalet.
- Gyldig legitimasjon må medbringes alle eksamensdager. Dersom dette mangler, kan fakultetet bestemme at besvarelsen skal avvises.
 - Vesker o.l. som er medbragt til eksamenslokalet må innleveres før oppgaven deles ut.
 - Mobiltelefon, musikkspillere, smartklokker og annet elektronisk utstyr med eller uten sender som ikke er tillatte hjelpemidler, kan ikke tas med til eksamensbordet. Slikt elektronisk utstyr må være avslått og levert inn sammen med vesker og lignende. Om tillatte hjelpemidler, se § 6-5.
 - Det skal være ro og orden i eksamenslokalet slik at ingen blir forstyrret i sitt arbeide med oppgaven.
 - Studentene kan arbeide med oppgaven innenfor den oppsatte tiden. Ved skoleeksamener utført med penn og papir gis det i tillegg 15 minutter til å klargjøre/ordne papirene for innlevering.
 - Fakultetet gir retningslinjer for eventuell gjennomføring av faglærers eller annen lærers tilstedeværelse i eksamenslokalet under skriftlig eksamen.
 - Det skal påses at lokalene så langt som mulig har en nøytral utforming.
- (2) Overtredelse av reglene her kan bli ansett som fusk eller forsøk på fusk og kan medføre annullering og utestenging i henhold til universitets- og høyskolelovens § 4-7 og § 4-8, se § 9-1.

Sjå forslaget § 7-3

§ 6-13.Særskilt tilrettelegging ved vurdering

§ 6-13-1.Tilrettelegging

Reglane om tilrettelegging er samla i kapittel 5.

(1) En student som på grunn av sykdom, skade eller annen funksjonsnedsettelse ikke har tilnærmet likeverdig mulighet til å gjennomføre en vurdering på vanlig måte som andre studenter, kan søke om tilrettelegging av vurderingen.

(2) Tilretteleggingen skal ha som formål å oppveie de ulemper sykdommen, skaden eller annen funksjonsnedsettelse medfører, samtidig som det sikres at studentene prøves likt. Faglige krav skal ikke reduseres og tiltak for tilrettelegging skal vurderes opp mot formålet, og mot institusjonens ressurser, jf. universitets- og høyskolelovens regler om tilrettelegging. Tilrettelegging kan være:

- a. utvidet eksamenstid ved skoleeksamen
- b. utsatt innleveringsfrist ved hjemmeeksamen og lignende prøveformer
- c. anledning til lengre pauser, eventuelt med mulighet til å hvile
- d. skriftlig eksamen i stedet for muntlig
- e. muntlig eksamen i stedet for skriftlig
- f. eget eksamenslokale
- g. bruk av datamaskin eller andre tekniske hjelpemidler med støtte for rettskriving, talesyntese o.a., eller bruk av penn og papir.
- h. skrivehjelp, døvetolk eller annen praktisk hjelp
- i. overføring av oppgavene til punktskrift eller forstørret skrift
- j. høytlesning av oppgaveteksten
- k. høytlesning av besvarelsen for korrektur.

Ei slik opplisting av moglege tiltak blir ikkje foreslått vidareført: Kvar vurdering skal vere individuell, og lista er derfor ikkje føremålstenleg. Forslaget understrekar at UiB skal kome fram til høvelege tiltak i samarbeid med studenten.

(3) Dersom det innvilges bruk av datamaskin som særskilt tilrettelegging, kan det bestemmes at kandidatene ikke skal ha anledning til å bruke programmer for korrektur av rettskriving, grammatikk m.m.

(4) Kandidaten skal bes ta stilling til om sensor skal informeres om at kandidaten har dysleksi.

(5) Studenter som ammer kan søke om tid til å amme i forbindelse med skriftlig skoleeksamen.

§ 6-13-2.Søknadsfrist

Fristen for å søke om tilrettelegging er samtidig med fristen for vurderingsmelding. Fristen kan fravikes dersom funksjonsnedsettelsen oppstår etter fristens utløp, eller hvis andre særlige grunner tilsier det.

§ 6-13-3. Krav til dokumentasjon

Behovet for tilrettelegging må dokumenteres ved attest fra lege eller annen sakkyndig, herunder psykolog. Attesten skal inneholde de opplysningene som er nødvendige for å avgjøre hvilke(n) tilrettelegging(er) som nødvendig(e), og skal ellers utformes i tråd med helsepersonellovens § 15. Behovet må dokumenteres på nytt hver gang studenten melder seg til vurdering. For sykdom, skade eller funksjonsnedsettelse som er kronisk eller permanent kan det gjøres unntak fra dette.

§ 6-13-4. Søknadsbehandling

Studieadministrativ avdeling behandler søknader om tilrettelegging av vurdering i samråd med fakultetet. Fakultetet behandler søknader om tilrettelegging av andre vurderingsformer enn skoleeksamen.

Sjå § 5-1 (3), om delegasjon til Studieavdelinga.

§ 6-14. Sted for vurdering

- (1) Sted for vurdering er Universitetet i Bergen, herunder Universitetet i Bergens datanettverk og sykehusene med universitetsundervisning.
- (2) Fakultetet kan i særlige tilfeller gi dispensasjon mht. fastsatt sted for vurdering. Søknad om dette må være mottatt senest fire uker før vurderingen skal påbegynne.
- (3) Fakultetet kan i emnebeskrivelsen fastsette annet sted for vurdering.

Forslaget har inga regulering av eksamensstad, utover at det skal gå fram i emneskildringa.

Kapittel 7. Karaktersystem og sensur

Fastsatt med hjemmel i § 3-9 og § 5-3 i univl. 1. april 2005 nr. 15.

§ 7-1. Karaktersystem

(1) Enhver vurdering skal føre fram til et vurderingsuttrykk (karakter). Karakteren skal angis på en av to måter; enten

Som 'Bestått' eller 'Ikke bestått', på engelsk 'Pass/Fail', eller

Som en bokstav, etter skalaen A, B, C, D, E, F.

Grensen mellom bestått og ikke bestått kan settes høyere enn grensen mellom E og F der en kun benytter uttrykkene bestått/ikke bestått og ikke den graderte skalaen.

Sjå forslag til § 9-2. Forslaget inneber at forskrifta legg seg på same omgrepsbruk som lova – «vurderingsuttrykk» i staden for «karaktersystem».

Samanhengen mellom vurderingsuttrykka er omtala i rapporten til arbeidsgruppa.

Forslaget understreker at det er læringsmåla som er målestokken for sensuren.

(2) Når universitets- og høyskolelovens karakterskala bestått/ikke bestått benyttes, skal dette være et selvstendig vurderingsuttrykk uten sammenheng med den graderte karakterskalaen.

(3) De ulike karakterene skal gis etter følgende allmenne, kvalitative kriterier:

Bokmål:

Symbol	Betegnelse	Generell, kvalitativ, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Nynorsk:

Symbol	Nemning	Generell, kvalitativ, ikkje fagspesifikk omtale av vurderingskriterium
A	Framifrå	Framifrå prestasjon som skil seg klart ut. Kandidaten syner sær god vurderingsevne og stor av grad av sjølvstende.
B	Mykje god	Mykje god prestasjon. Kandidaten syner mykje god vurderingsevne og sjølvstende.
C	God	Jamt god prestasjon som er tilfredsstillande på dei fleste områda. Kandidaten

syner god vurderingsevne og sjølvstende på dei viktigaste områda.

D Nokså god Akseptabel prestasjon med nokre vesentlege manglar. Kandidaten syner ein viss grad av vurderingsevne og sjølvstende.

E Tilstrekkeleg Prestasjonen tilfredsstillar minimumskrava, men heller ikkje meir. Kandidaten syner lita vurderingsevne og lite sjølvstende.

F Ikkje greidd Prestasjon som ikkje tilfredsstillar dei faglege minimumskrava. Kandidaten syner både manglande vurderingsevne og sjølvstende.

Engelsk:

Symbol Description General, qualitative, non-subject specific description of the assessment valuation criteria

A Excellent An excellent performance, clearly outstanding. The candidate demonstrates excellent judgement and a high degree of independent thinking.

B Very good A very good performance. The candidate demonstrates sound judgement and a very good degree of independent thinking.

C Good A good performance in most areas. The candidate demonstrates a reasonable degree of judgement and independent thinking in the most important areas.

D Satisfactory A satisfactory performance, but with significant shortcomings. The candidate demonstrates a limited degree of judgement and independent thinking.

E Sufficient A performance that meets the minimum criteria, but no more. The candidate demonstrates a very limited degree of judgement and independent thinking.

F Fail A performance that does not meet the minimum academic criteria. The candidate demonstrates an absence of both judgement and independent thinking.

Karakterbeskrivelsene følger UHRs generelle kvalitative beskrivelser.

§ 7-2.Sensur

(1) En student som har levert besvarelse eller avsluttet muntlig eksamen, kan ikke unndra seg sensur.

Sjå § 9-1 (6)

(2) Dersom en student gjennomfører vurdering i samme emne flere ganger, vil den beste karakteren gjelde.

(3) Vurderingskriteriene som benyttes ved sensuren bør i størst mulig grad være tilgjengelige for studentene. Dersom det blir utarbeidet retningslinjer til bruk for sensor(ene) ved den enkelte vurdering, skal disse være tilgjengelige for enhver etter at sensurvedtaket er kunngjort.

Lova krev sensorretteiing og at ho blir gjort tilgjengeleg for studentane, sjå framlegg om § 9-1 (3) og (4).

(4) Dersom en skriftlig eksamensbesvarelse er skrevet så utydelig at det volder betydelige vanskeligheter ved sensuren, kan det kreves at kandidaten framskaffer en leselig avskrift av besvarelsen. Fristen for dette skal normalt være innen utgangen av andre arbeidsdag etter at kravet har kommet fram til kandidaten.

Denne føreseгна blir fjerna i forslaget.

§ 7-2-1.Sensurfrist

(1) Den alminnelige sensurfristen er tre uker, forstått som 21 kalenderdager, jf. universitets- og høyskolelovens § 3-9 (4), første punktum.

(2) Når sensurfristen løper ut på en hellig- eller høytidsdag, forlenges fristen tilsvarende.

(3) Dersom sensuren blir forsinket i forhold til den lovbestemte fristen på tre uker etter universitets- og høyskoleloven § 3-9 (4) eller den datoen som er gjort kjent for studentene, skal dette kunngjøres med opplysning om ny dato for sensur.

Forslaget gjer det klart at sensurfristen i klagerunden ikkje er den same som den ordinære sensurfristen, sjå § 9-4.

§ 7-2-2.Protokoll

(1) Det skal føres protokoll for all sensur, også klagesensur. Alle sensorene skal skrive under protokollen. Underskriftene skal foreligge digitalt. Digital signatur må tilfredsstillende krav som fremgår av § 8 og § 9 i lov om elektronisk signatur.

(2) Universitetsdirektøren kan gi nærmere regler.

Sjå § 9-11

§ 7-3.Sensor

Sjå forslaget §§ 9-7 til 9-9.

§ 7-3-1.Allment om sensor

(1) Sensor er enhver som deltar i bedømmelse av studentens prestasjoner i henhold til karakterskalaen beskrevet i § 7-1.

(2) Fakultet oppnevner sensorer. Virketid er normalt 2 år.

(3) Sensorer kan være interne eller eksterne. Eksterne sensorer hentes utenfor institusjonen.

(4) Ekstern sensor kan enten bedømme studenters enkeltprestasjoner eller vurdere et studieprogram eller deler av dette, som programsensor. Nærmere regler om bruken av programsensor går fram av retningslinjer for programsensor ved UiB, fastsatt av universitetsstyret 24. september 2009.

(5) Fakultetet skal ha ordninger for sensorveiledning ved alle eksamener. Fakultetet kan også bruke nivåkontroll eller andre tiltak som har til formål å sikre upartisk og faglig betryggende prøving.

(1) blir ikkje vidareført. Regulering av virketid likeins, medan utnemninga er regulert i § 9-7. Ein meir presis definisjon av «ekstern» sensor, sjå § 9-9 i forslaget.

§ 7-3-2.Krav til antall sensorer

(1) Masteroppgaver

Ved bedømmelse av masteroppgave er det krav om minst to sensorer, hvorav den ene må være ekstern. Fakultetet kan i utfyllende regler bestemme at veileder ikke kan være medlem av kommisjonen.

(2) Klage

Ved ny sensurering etter universitets- og høyskoleloven § 5-2 og § 5-3, er det krav om minst to sensorer, hvorav den ene må være ekstern.

(3) Muntlig eksamen

Ved muntlig eksamen skal det være minst to sensorer, hvorav den ene normalt skal være ekstern. Dersom ingen av sensorene er eksterne, må vurderingsordningen godkjennes særskilt av fakultetet, basert på programsensors evaluering av vurderingsordningen.

Videreført i § 9-8. Merk likevel at Departementet har gjort framlegg om meir omfattande krav til talet sensorar, og at føresegna vil måtte reviderast i lys av denne prosessen.

Fakultetet kan i utfyllende regler gjøre unntak fra dette for visse typer løpende vurderinger hvor et slikt krav er særlig vanskelig å praktisere.

(4) Andre vurderingsformer

For øvrig kan fakultetet fastsette antallet sensorer og bruk av ekstern sensor ved den enkelte vurdering i utfyllende regler.

§ 7-4. Kunngjøring av sensur, frist for begrunnelse og klage

(1) Kunngjøring av sensur skjer på Studentweb. Eventuell kunngjøring av sensur ved oppslag på universitetets område kan skje først etter at sensuren er publisert på Studentweb.

(2) Ved kunngjøring av sensur føres det kun opp student/kandidatnummer og karakter.

(3) Ved kunngjøringen skal det opplyses om retten til å kreve begrunnelse for karakterfastsettelsen, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-3, retten til å klage på karakteren, jf. universitets- og høyskolelovens § 5-3, og retten til å klage på formelle feil ved eksamen, jf. lovens § 5-2.

(4) Det skal videre opplyses om hvilke frister som gjelder for begrunnelse og klage, utgangspunkt for fristberegning, hvor studenten skal henvende seg for å få begrunnelsen og til hvem klagen skal rettes, samt at kandidatene har krav på kopi av sine besvarelser dersom de ikke allerede har fått det, jf. forvaltningslovens § 18.

(5) Klagefristen er tre uker.

Kunngjøring: Ny § 9-1 (2)

§ 7-5. Begrunnelse og klage

Grunngiving og fristar er regulert i §§ 9-5 og 9-6 i forslaget. Merk: Ved ein inkurie er det to §§ 9-5 i forslaget. Dette må sjølvstast.

(1) Studenten har rett til å få begrunnelse for den fastsatte karakteren, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-3, nr. 1 og nr. 2. Studenten har på samme vilkår rett til å få begrunnelse for klagesensur.

(2) Krav om begrunnelse for å klage over karakterfastsettelsen samt klage på formelle feil ved eksamen, skal sendes til fakultetet. Dersom saken skal oversendes fra fakultetet til Den sentrale klagenemnd, skal fakultetets oversendingsbrev til klagenemnda sendes i kopi til klageren.

(3) Fakultetet avgjør om begrunnelser skal gis skriftlig eller muntlig.

(4) Ved gruppevurdering har hver enkelt student rett til å klage over sensuren. De øvrige studentene som har deltatt i gruppen, skal varsles om alle innkomne klager. Dersom karakteren blir endret etter klagebehandlingen, gjelder endringen kun for de(n) som har framsatt klage.

(5) Når en vurdering er en kombinasjon av en muntlig og en skriftlig del, kan den muntlige delen ikke påklages, mens den skriftlige delen kan påklages. Dersom karakteren på den skriftlige delen endres, skal det avholdes ny muntlig prøve til fastsetting av endelig karakter, jf. UH-loven § 3-9 (5).

§ 7-6. Begrensninger i klageretten

(1) For klagebehandlingen vises til reglene i universitets- og høyskoleloven § 5-3, nr. 1 og nr. 2.

(2) Klage over vurdering av enkeltarbeider som inngår i en mappevurdering eller annen løpende vurdering, kan som hovedregel først fremmes når det samlede resultatet fra emnet er kunngjort. Fakultetet kan i emnebeskrivelsen fastsette at klageprosedyre kan finne sted allerede etter separat prøve når resultatet er til hinder for videre studieprogresjon i semesteret.

Her er det kome inn ein feil i forslaget § 9-6 (2). Meininga er at klagefristen startar når karakteren i emnet er klar, i utgangspunktet, men dersom ein eksamensdel eller arbeid (i mappevurdering) blir underkjent eller får stryk, så har fakultetet høve til å tillate klage på den avgjersla. Altså: Ei vidareføring av § 7-6.

§ 7-7. Anonymitet ved sensur, begrunnelse, og klage over karakterfastsettingen

(1) Kandidatens anonymitet ved sensur og må sikres så langt det er faglig eller praktisk mulig.

(2) Ved begrunnelse og/eller klage over karakterfastsettingen skal anonymitet sikres dersom dette er praktisk mulig.

(3) Ved klagesensur skal den påklagde karakteren, eksamenskandidatens begrunnelse for klagen eller eventuell skriftlig begrunnelse for den påklagde karakteren ikke gjøres kjent for klagesensorene. Universitetsdirektøren gir nærmere retningslinjer for hva slags informasjon som skal eller kan gjøres kjent for klagesensorene.

(4) Dersom klagesensorene har endret karakteren med to karaktertrinn eller mer i forhold til den påklagde karakteren, skal fakultetet gjøre en ny vurdering før den endelige karakteren blir fastsatt.

Avsnitt (1) til (3), sjå § 9-1 (5). Fjerde avsnitt tilsvarer universitets- og høgskulelova § 5-3 (6), og gjeld sjølv om det ikkje er i arbeidsgruppa sitt forslag. Det bør vurderast kor vidt føresegna bør takast inn att i forskrifta.

§ 7-8. Beregning av bokstavkarakterer ved karaktergiving

(1) Utrekningen av karakteren ved karaktergiving i et emne med flere deler, skjer etter den forhåndsfastsatte vekten for hver vurderingsdel. Vekten skal angis i studieplanen eller emnebeskrivelsen som en brøk eller prosentandel av den samlede karakteren.

For beregning av samlet karakterer fastsettes en tallverdi for bokstavkarakterene, slik at A=5, B=4, C=3, D=2, E=1. Karakteren beregnes med én desimal. Etter ordinære avrundingsregler foretas avrunding til helt tall, som gir bokstavkarakter i samsvar med tallverdien.

(2) For utregningen av gjennomsnittskarakteren i en emnegruppe/spesialisering/hovedkarakter, må karakteren fra de enkelte emnene inngå i forhold til emnenes studiepoengantall. For beregning av gjennomsnitt av bokstavkarakterer må det fastsettes tallverdier for bokstavkarakterene, slik at A=5, B=4, C=3, D=2, E=1.

Sjå §§ 9-3 og 9-4.

§ 7-9. Justerende muntlig

(1) Justerende muntlig prøve kan justere karakteren på bestått resultat som er satt på et forutgående skriftlig arbeid opp eller ned med en karakter. Karakteren på det skriftlige arbeidet skal være protokollert.

(2) Ved manglende frammøte til justerende muntlig prøve, anses studenten å ha avbrutt vurderingen i hele emnet, jf. § 6-9.

(3) Ved justerende muntlig prøve skal kandidaten hovedsakelig prøves i tema som er behandlet i det forutgående skriftlige arbeidet.

Desse reglane er varetatt andre stader, med unntak av tredje avsnitt.

Kapittel 8. Vitnemål, diploma supplement og karakterutskrift

Fastsatt med hjemmel i § 3-11 i univl. 1. april 2005 nr. 15.

§ 8-1. Vitnemål

Sjå nytt Kapittel 12. Vitnemål mv.

(1) Utdanningsplanen er grunnlag for vitnemål. Vitnemål for oppnådd grad utstedes når kravene i utdanningsplanen er fullført.

Også her går ein frå «utdanningsplan» til «studieplan».

(2) Vitnemål for oppnådd grad skal opplyse om grunnlaget for tildeling av graden. Kun de emner som inngår i graden, skal fremkomme på vitnemålet.

(3) Ved oppnådd bachelorgrad, jf. § 2-2, utstedes vitnemål som angir hvilket studieprogram som er fullført og ved hvilket fakultet studieprogrammet er fullført. Spesialisering og eventuell studieretning skal angis på vitnemålet med mindre den fremkommer i studieprogrammets tittel.

(4) Ved oppnådd mastergrad, jf. § 2-3, utstedes vitnemål som angir hvilket studieprogram som er fullført og ved hvilket fakultet studieprogrammet er fullført, i tillegg til eventuell studieretning.

(5) Vitnemålet skal inneholde generell informasjon om graden, studieprogrammets målsetting, innhold og organisering samt beskrivelse av læringsutbytte.

(6) Dersom utdanningen er gitt i samarbeid med andre institusjoner skal dette fremgå av vitnemålet.

Ved felles studieprogram utstedes vitnemål for fullført grad av den institusjonen som har opprettet studieprogrammet.

(7) Universitetsdirektøren kan i nærmere regler til § 8-1 fastsette bestemmelser om utformingen av vitnemål.

(8) Fakultetet selv utsteder vitnemål, og det enkelte vitnemålet utstedes bare én gang. I særlige tilfeller kan fakultetet ved tap av vitnemål utstede duplikat. Universitetet selv utsteder et vitnemål for en fellesgrad.

På dette punktet er det gjort framlegg om endring, med sikte på at vitnemåla hovudsakleg skal bli gitt digitalt, sjå ny § 12-1 (2). Det er likevel råd å få vitnemål på papir éin gong. Regelen om duplikat fell bort, fordi det digitale vitnemålet fyller den funksjonen.

(9) Vitnemål utstedes enten på bokmål eller på nynorsk og for engelskspråklige studieprogrammer på engelsk. Universitetet i Bergen oversetter ikke vitnemål.

(10) Vitnemål utstedes som hovedregel etter at klagefristen for de emnene som inngår i grunnlaget for graden har gått ut og eventuell klagebehandling er ferdig.

(11) Vitnemål utstedes ikke ved mangelfull eller uriktig dokumentasjon, jf. § 4-1-5.

§ 8-2. Diploma Supplement

(1) Et eget vitnemålstillegg på engelsk (Diploma Supplement) gir en nærmere beskrivelse av kandidatens utdanning og av høgere norsk utdanningssystem. Tillegget følger vitnemålet og er kun gyldig sammen med dette.

§ 8-3. Karakterutskrift

(1) Alle som har avlagt studiepoeng ved Universitetet i Bergen kan be om karakterutskrift.

(2) Karakterutskrifter skal inneholde en oversikt over alle emner en person har bestått ved Universitetet i Bergen eller i et studieprogram.

(3) Karakterutskrifter utstedes på nynorsk/bokmål eller engelsk.

(4) Karakterutskrifter utstedes digitalt. For studenter som kan dokumentere behov for det, kan det utstedes karakterutskrifter på papir.

§ 8-4. Autorisasjon for helsepersonell

Universitetet i Bergen sender etter bestemte rutiner melding om oppnådde grader innenfor helsefagene, henholdsvis cand.med., cand.psych., master i farmasi, master i odontologi, master i klinisk ernæring, klinisk master i manuell terapi og bachelor i tannpleie, til Helsedirektoratet.

Kapittel 9. Annullering og utestenging

Fastsatt med hjemmel i § 4-7, § 4-8 og § 5-1 i univl. 1. april 2005 nr. 15.

§ 9-1. Fusk eller forsøk på fusk

(1) Overtredelse av regelen i universitets- og høyskolelovens § 4-7, vil kunne bli vurdert som fusk eller forsøk på fusk.

(2) Forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse vil kunne føre til annullering av den aktuelle eksamen, prøve eller kurs, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-7 nr. 1, ev. også til utestengelse fra universitetet i inntil to semestre, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-8. nr. 3.

(3) Sak om annullering eller utestengelse avgjøres av Den sentrale klagenemnden. Klageinstans er det nasjonale klageorganet Felles klagenemnd, jf. universitets- og høyskoleloven § 5-1 nr. 7, jf. forskrift 10. oktober 2005 nr. 1192 om felles klagenemnd for behandling av klagesaker etter lov om universiteter og høyskoler § 4-7 til § 4-10.

Kapittel 9 gjentar universitets- og høgskulelova, og er derfor ikkje med i forslaget frå arbeidsgruppa.

Kapittel 10. Ikraftredelse

§ 10-1.

Forskriften trer i kraft 1. august 2012. Samtidig oppheves forskrift 18. juni 20091 om opptak, studier, eksamen og grader.

1 Ikke kunngjort i Norsk Lovtidend (Lovdatas anm.)